POLIROM

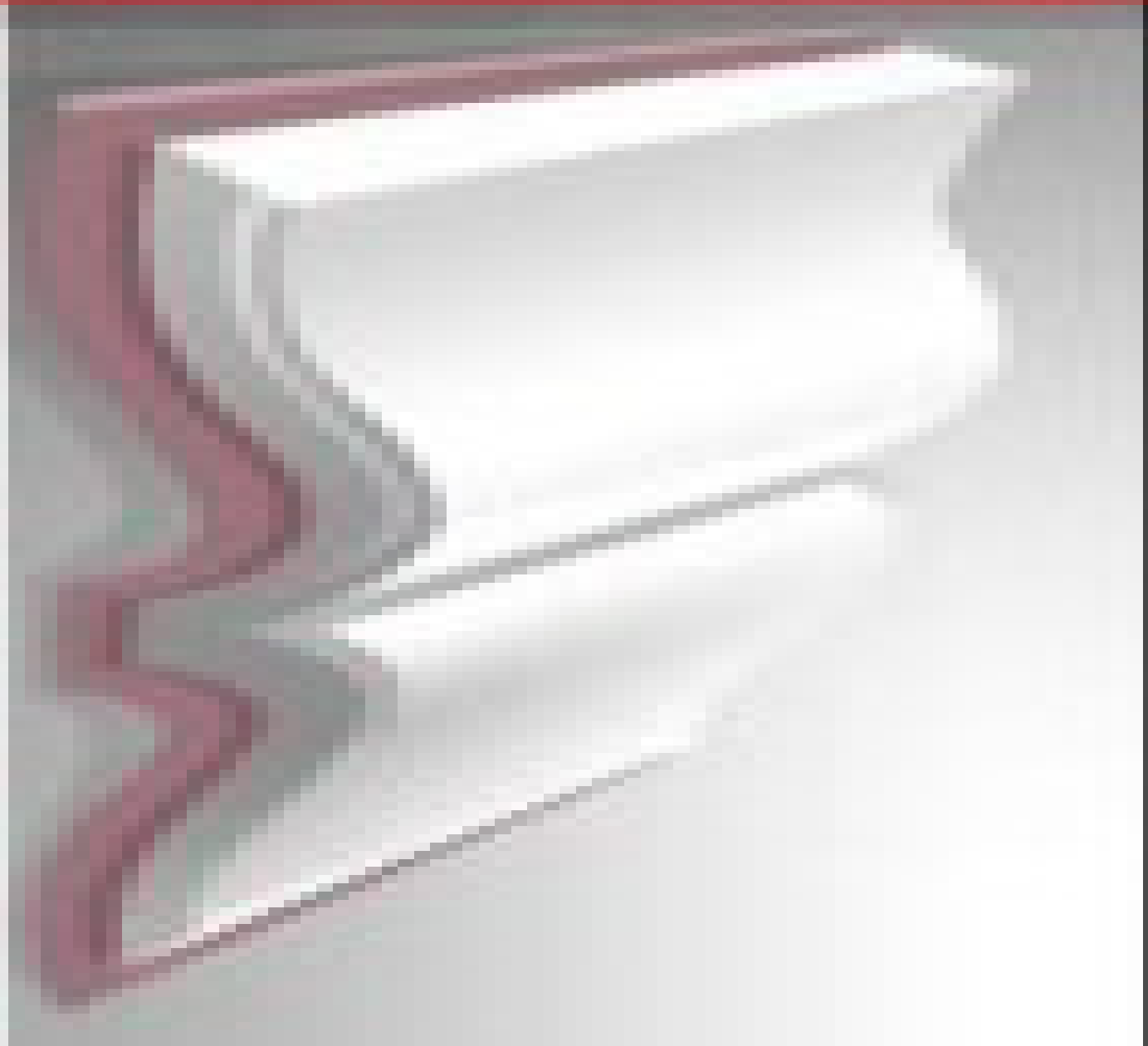

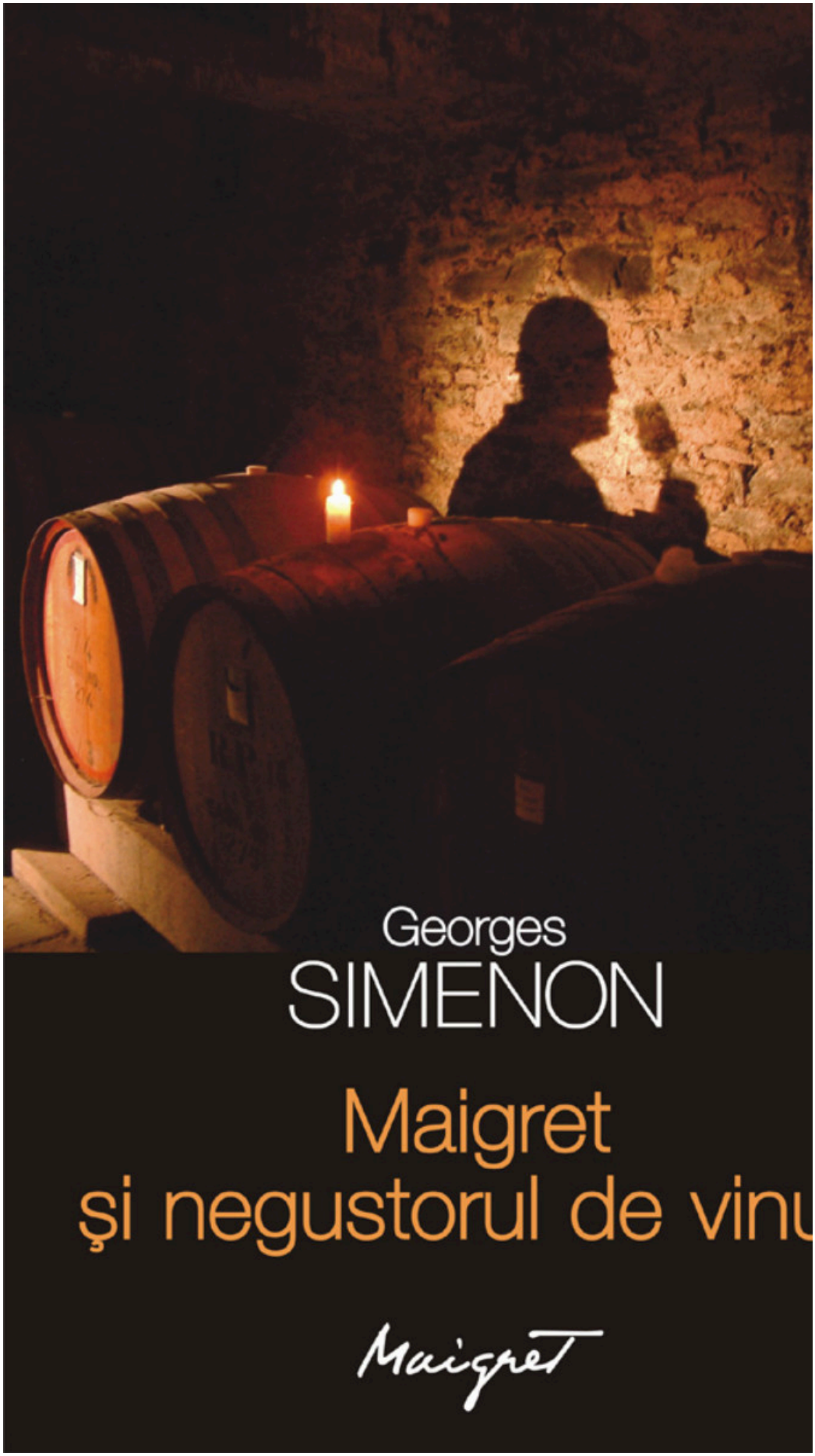
Georges
SIMENON
Maigret
şi negustorul de vinu
Maigret

Translation of the novel © 2013 by Editura Polirom, all rights reserved.

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

ISBN ePub: 978-973-46-3416-3
ISBN PDF: 978-973-46-3417-0
ISBN print: 978-973-46-3385-2

Coperta: Carmen Parii
Foto copertă: © iStockphoto.com/David Hancock

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată în colaborare cu elefant.ro

I

— Ai omorît-o ca s-o jefuieşti, nu-i aşa?

— Nu voiam s-o omor. Dovadă că aveam doar un revolver de jucărie.

— Ştiai că avea mulţi bani?

— Nu ştiam cîţi. Muncise toată viaţa şi, la optzeci şi doi sau optzeci şi trei de ani, trebuia să aibă economii.

— De cîte ori te-ai dus să-i ceri bani?

— Nu ştiu. De mai multe ori. Cînd mă duceam s-o văd, ştia de ce venisem. Era bunica mea şi îmi dădea singură cinci franci. Vă daţi seama? Ce poţi să faci cu cinci franci cînd eşti şomer?

Maigret era grav şi încurcat, puţin trist. Era ceva banal, o crimă sordidă, aşa cum se întîmplă aproape în fiecare săptămînă: un tînăr pînă-n douăzeci de ani atacă o bătrînă singură ca s-o jefuiască. În cazul lui Théo Stiernet, diferenţa era că el îşi atacase bunica.

Arăta mult mai calm decît s-ar fi putut crede şi răspundea la întrebări cum se pricepea mai bine. Era un tînăr destul de gras şi de molîu, cu faţa rotundă, aproape fără bărbie, cu ochi bulbucaţi şi buze groase, atît de roşii, încît la prima vedere părea rujat.

— Cinci franci, ca unui puştan care vine să-şi ia bănuţul de buzunar!

— Soţul ei a murit?

— De aproape patruzeci de ani. Ea a avut mult timp o mică mercerie în Piaţa Saint-Paul. Numai de doi ani a renunţat la prăvălie, de cînd a început să-i fie greu să meargă.

— Tatăl tău?

— E la Bicêtre, la ţăcăniţi.

— Mama ta trăieşte?

— Nu mai locuiesc de mult cu ea. E tot timpul beată.

— Ai fraţi, surori?

— Am o soră. A plecat de-acasă la cincisprezece ani şi nu se ştie ce-a ajuns.

Vorbea fără pic de emoţie.

— De unde ştiai că bunica ta ţinea banii în casă?

— N-avea încredere în bănci şi nici în Casa de Economii.

Era nouă seara. Crima fusese comisă în ajun, pe la aceeaşi oră. Se petrecuse în vechea casă de pe strada Roi-de-Sicile, unde Joséphine Ménard ocupa două încăperi la etajul al treilea. O locatară de la etajul al patrulea îl întîlnise pe Stiernet pe scară, cînd tînărul părăsea locuinţa. Îl cunoştea bine. Se salutaseră.

Pe la nouă şi jumătate, o altă vecină, doamna Palloc, care locuia de cealaltă parte a palierului, voise să petreacă un moment cu bătrîna, aşa cum făcea destul de des.

Bătuse şi nu primise nici un răspuns. Uşa nu era încuiată şi apăsase pe clanţă. Joséphine Ménard era moartă, ghemuită pe podea, cu capul spart, cu faţa parcă stîlcită.

La şase dimineaţa, poliţia îl şi găsise pe Théo Stiernet: dormea pe o bancă din Gara de Nord.

— Cum ţi-a venit ideea s-o omori?

— Nu mă gîndeam s-o fac. M-a atacat şi m-am speriat.

— Ai îndreptat spre ea un pistol de jucărie?

— Da. Nici n-a tresărit. Poate a văzut imediat că era doar o jucărie. „Ieşi afară, derbedeule!”, mi-a strigat. „Dacă îţi închipui că mă impresionezi…” A apucat foarfeca de pe masă şi s-a îndreptat spre mine, repetînd: „Pleacă! Pleacă, îţi spun, dacă vrei să nu regreţi toată viaţa…”.

Era mică de statură, firavă, dar foarte energică.

— M-am speriat. Mi-am zis că, cu foarfeca deschisă în mînă, o să-mi scoată ochii. Am căutat în jur ceva să mă apăr. Lîngă sobă era un vătrai şi l-am luat.

— De cîte ori ai lovit?

— Nu ştiu. Nu voia să cadă. Se uita fix la mine.

— Avea faţa plină de sînge?

— Da. Nu voiam să sufere. Nu ştiu. Am continuat să lovesc.

Maigret şi-l închipuia pe procuror, la curtea cu juri, spunînd: „Atunci, Stiernet s-a îndîrjit să-şi lovească cu sălbăticie nefericita victimă…”.

— Şi cînd a căzut?

— Am privit-o fără să înţeleg. Nu voiam s-o omor. Jur. Puteţi să mă credeţi.

— Totuşi, ai avut destul sînge-rece ca să scotoceşti prin sertare.

— Nu imediat. Întîi m-am îndreptat spre uşă. Apoi mi-am amintit că nu mai aveam în buzunar decît un franc şi jumătate

şi că fusesem dat afară din camera de hotel pentru că datoram plata pe trei săptămîni.

— Te-ai întors?

— Da. N-am scotocit prin casă, aşa cum vreţi să spuneţi. Am deschis numai cîteva sertare. Am găsit un portmoneu vechi şi l-am vîrît în buzunar. Pe urmă, am dat de-o cutie de carton, unde erau două inele şi o camee.

Cele două inele şi cameea se aflau pe biroul lui Maigret, lîngă pipe, ca şi portmoneul uzat.

— N-ai dat de bănetul de la ciorap?

— Nu l-am căutat. Mă grăbeam să plec, să n-o mai văd. Părea să se uite întruna la mine, oriunde mă aflam în încăpere. Pe scară, am întîlnit-o pe doamna Menou. Am intrat într-un bar şi am băut un coniac. Apoi am văzut că erau sandviciuri pe tejghea şi am mîncat trei.

— Îţi era foame?

— Cred că da. Am mîncat, am băut cafea, apoi am pornit-o pe străzi. Nu făcusem nici o scofală, pentru că în portmoneu erau numai opt franci şi douăzeci şi cinci de centime.

Nu făcusem nici o scofală!

Spusese asta ca şi cum ar fi fost lucrul cel mai firesc de pe lume, iar Maigret, pe gînduri, nu-şi putea lua ochii de la faţa lui.

— De ce-ai ales Gara de Nord?

— N-am ales-o. Am ajuns acolo din întîmplare. Se făcuse foarte frig.

Era 15 decembrie. Bătea un vînt rece, care zburătăcea în aer fulgi mici de zăpadă, ce alunecau pe pavaj ca o pulbere.

— Voiai să ajungi în Belgia?

— Cu cei cîţiva franci care-mi rămăseseră?

— Ce planuri aveai?

— Întîi, să dorm.

— Prevedeai că vei fi arestat?

— Nu mă gîndeam la asta.

— Dar la ce te gîndeai?

— La nimic.

Poliţia găsise economiile bătrînei, înfăşurate în hîrtie de ambalaj, pe şifonierul cu oglindă. Erau douăzeci şi două de mii de franci.

— Ce-ai fi făcut, dacă ai fi găsit banii?

— Nu ştiu.

Uşa se deschise şi în birou intră Lapointe.

— A telefonat inspectorul Fourquet. Ar fi vrut să vă vorbească, dar i-am spus că sînteţi ocupat.

Fourquet lucra la comisariatul din arondismentul XVII, un cartier de oameni bogaţi, mari burghezi, unde rareori se

întîmpla vreo crimă.

— Un bărbat a fost împuşcat pe strada Fortuny, la două sute de metri de parcul Monceau. După acte, pare să fie mare mahăr, un important negustor de vinuri angro.

— Altceva?

— Părea să se îndrepte spre maşina lui, cînd a fost doborît de patru gloanţe. N-au fost martori. Strada nu e foarte circulată şi, în acel moment, nu era nimeni.

Privirea i se opri la Stiernet şi ridică din umeri.

— Lucas e aici?

Se îndreptă spre uşă şi îl zări pe Lucas la birou.

— Vii o clipă?

Stiernet îi privea pe rînd cu ochii lui mari, ca şi cum n-ar fi fost vorba despre el.

— Reiei interogatoriul de la zero şi îi consemnezi răspunsurile. Pe urmă, semnează procesul-verbal şi îl duci în arestul Prefecturii. Tu, Lapointe, vii cu mine.

Îşi îmbrăcă paltonul gros şi îşi puse la gît fularul de lînă albastră, tricotat de doamna Maigret. Înainte să iasă, îşi umplu din nou pipa, pe care o aprinse pe culoar, după ce aruncă o ultimă privire spre asasin.

Deşi nu se făcuse tîrziu, nu era multă lume pe stradă, din cauza vîntului rece care biciuia feţele şi pătrundea prin hainele cele mai groase. Cei doi urcară într-una dintre micile maşini negre ale Poliţiei Judiciare şi străbătură o bună bucată din Paris într-un timp record.

Pe strada Fortuny, agenţii opreau circulaţia şi îi împiedicau pe curioşi să se apropie de cadavrul care se vedea întins pe trotuar. În jurul lui se agitau patru-cinci oameni.

Fourquet era şi el acolo şi se apropie de Maigret.

— Comisarul de cartier tocmai a sosit şi el. La fel şi doctorul.

Maigret dădu mîna cu comisarul, pe care îl cunoştea foarte bine. Era un bărbat elegant, amabil.

— Îl cunoaşteţi pe Oscar Chabut?

— Ar trebui să-l cunosc?

— E un om destul de important, unul dintre cei mai mari comercianţi de vin din Paris. *Le Vin des Moines*. Aţi citit cuvintele astea pe camioane, pe afişe. Are şlepuri, vagoane-cisternă.

Bărbatul întins pe trotuar era corpolent fără să fie gras. Mai curînd, ai fi zis că avea constituţia unui jucător de rugby. Medicul se ridică şi îşi scutură pantalonii de zăpada pufoasă care îi acoperise genunchii.

— N-a supravieţuit probabil mai mult de două-trei minute. Autopsia ne va spune mai multe.

Maigret se uita la ochii ficşi, de un albastru foarte deschis, aproape gripal, la faţa cu trăsături grosolane, cu un maxilar solid, care începea să se lase.

Camioneta celor de la Identitatea Judiciară se opri la marginea trotuarului şi specialiştii îşi scoaseră aparatele aşa cum ar fi făcut o echipă de filmare sau de la televiziune.

— Aţi anunţat biroul procurorului?

— Da. Va trimite un substitut şi un judecător de instrucţie.

Maigret îl căută cu privirea pe Fourquet şi îl găsi la cîţiva paşi, bătîndu-şi coastele cu braţele lui lungi pentru a se încălzi.

— Care e maşina mortului?

Erau cinci-şase oprite la marginea trotuarului, toate maşini scumpe. Chabut avea un Jaguar roşu.

— Te-ai uitat în torpedo?

— Da. Ochelari de soare, un ghid Michelin, două hărţi rutiere ale regiunii Provence şi o cutie cu pastile de tuse.

— Ieşea aproape cu siguranţă dintr-o casă din apropiere.

Strada era scurtă şi, întorcîndu-se, Maigret recunoscu casa mare în faţa căreia încă se afla cadavrul. Era o construcţie stil 1900, cu pietre sculptate în jurul ferestrelor, arabescuri… Avu impresia că ferestruica cu gratii, din uşa de la intrare din lemn de stejar împodobit cu piroane, se mişcase puţin.

— Vino cu mine, Lapointe…

Se îndreptă spre intrare şi apăsă pe butonul soneriei. Trecu un timp destul de lung înainte ca uşa să se întredeschidă. Pe coridorul neluminat se afla o femeie din care nu se zărea decît un ochi şi un umăr.

— Ce este?

Maigret o recunoscuse.

— Bună seara, Blanche.

— Ce vreţi de la mine?

— Sînt comisarul Maigret. Nu-ţi aminteşti? E adevărat că au trecut zece ani de cînd ne-am văzut ultima dată.

Şi deschise uşa, fără să fie invitat.

— Intră, îi zise el lui Lapointe. Eşti prea tînăr ca s-o fi cunoscut pe doamna Blanche, cum îi spune toată lumea.

Ca şi cum s-ar fi aflat într-un decor familiar, Maigret răsuci comutatorul ca să facă lumină şi deschise o uşă dublă batantă, ce dădea spre un salon mare. Acesta era plin de covoare, draperii, perne multicolore, lămpi cu lumina estompată de abajururi din mătase.

Doamna Blanche părea de cincizeci de ani, dar avea cu siguranţă şaizeci. Era o femeie scundă şi durdulie, pe care unii ar fi găsit-o foarte distinsă. Purta o rochie de seară, pe care ieşeau în evidenţă două-trei rînduri de perle.

— Tot la fel de activă şi de discretă?

O cunoscuse în urmă cu treizeci de ani, cînd îşi făcea încă veacul pe bulevardul Madeleine. Era drăguţă şi dulce, avea întotdeauna un zîmbet plăcut, care îi făcea două gropiţe în obraji.

Mai tîrziu, devenise supraveghetoare într-un apartament de pe strada Notre-Dame-de-Lorette, unde erai întotdeauna sigur că vei întîlni femei frumoase.

Apoi urcase în grad. Acum era proprietara unei case mari, unde cuplurile de ocazie găseau un refugiu elegant şi luxos, cele mai bune mărci de şampanie şi whisky.

— Cum s-a întîmplat? întrebă comisarul, în timp ce Blanche încerca să-şi ascundă stînjeneala.

— Nu s-a întîmplat nimic aici. Nu ştiu ce-a fost afară. Am remarcat că e forfotă.

— N-ai auzit focuri de armă?

— Focuri de armă? Am crezut că era o maşină.

— Unde te aflai?

— La drept vorbind, terminam de mîncat în bucătărie. Doar o chiflă şi jambon. Asta e masa mea de seară.

— Cine se află în casă?

— Nimeni. De ce?

— Cu cine era Oscar Chabut?

— Cine e Oscar Chabut?

— Ar fi mai bine să fii cooperantă, altfel, voi fi obligat să te duc la Poliţia Judiciară.

— Nu cunosc decît prenumele clienţilor mei. Aproape toţi sînt oameni importanţi.

— Şi nu întredeschizi uşa decît după ce te uiţi pe ferestruică?

— Păi, casa e bine întreţinută. Nu accept pe oricine. De aceea, nu avem probleme cu Brigada Mondenă.

— Te-ai uitat pe ferestruică şi cînd a plecat Chabut?

— Ce vă face să credeţi asta?

— Dacă-i aşa, du-o la Poliţia Judiciară, Lapointe, poate acolo o să fie mai vorbăreaţă.

— Nu pot să părăsesc casa. Vă voi spune ce ştiu. Presupun că numitul Chabut este clientul care a ieşit acum vreo jumătate de oră.

— Era un client obişnuit? Venea des?

— Din cînd în cînd.

— O dată pe lună? O dată pe săptămînă?

— Mai curînd, o dată pe săptămînă.

— Întotdeauna cu aceeaşi persoană?

— Nu, nu întotdeauna.

— Însoţitoarea de azi era una nouă?

Ea ezită, apoi ridică din umeri.

— Nu văd de ce mi-aş pune pielea în saramură. A venit de vreo treizeci de ori într-un an.

— Chabut îţi telefona ca să te anunţe că venea?

— Aşa cum fac toţi.

— La ce oră au sosit?

— Pe la şapte.

— Împreună sau separat?

— Împreună. Am recunoscut imediat maşina roşie.

— Au comandat de băut?

— Şampania era pregătită într-o frapieră cu gheaţă.

— Unde e femeia?

— Păi… A plecat…

— După ce Chabut a fost împuşcat?

Observă o ezitare în privirea femeii.

— Bineînţeles că nu.

— Pretinzi că a plecat prima?

— Ăsta e adevărul.

— Nu te cred, Blanche.

De-a lungul carierei, fusese deseori nevoit să se ocupe de case de acest fel şi le cunoştea obiceiurile. Aşadar, ştia că bărbatul pleacă întotdeauna primul, lăsîndu-şi însoţitoarea să-şi refacă machiajul.

— Condu-mă la camera pe care au ocupat-o. Tu, Lapointe, supraveghează coridorul, să nu iasă nimeni. Deci, unde erau?

— La etajul întîi. Camera roz.

Pereţii erau lambrisaţi şi balustrada scării, sculptată. Covorul, fixat de triunghiuri de aramă la fiecare treaptă, era moale, bleu pal.

— Cînd v-am văzut venind…

— Adică stăteai la pîndă la ferestruică?

— E normal, nu? Voiam să văd ce se întîmplă. Cînd v-am recunoscut, am bănuit imediat că voi avea necazuri.

— Recunoaşte că-i ştiai numele.

— Da.

— Şi pe cel al femeii cu care a venit?

— Numai prenumele, jur. Anne-Marie. Îi spuneam Lăcusta.

— De ce?

— Pentru că e înaltă şi slabă, cu picioare şi braţe lungi.

— Unde e?

— V-am spus că a plecat prima.

— Şi eu nu te cred.

Femeia deschise o uşă, lăsînd să se vadă, într-o cameră discretă, o cameristă care schimba aşternutul unui pat cu

baldachin. Pe un gheridon, se aflau o sticlă de şampanie şi două cupe, iar una, cu urme de ruj de buze, mai conţinea puţin lichid.

— Vedeţi bine că…

— Că nu e nici în cameră, nici în baie, e adevărat. Cîte camere ai?

— Opt.

— Unele sînt ocupate?

— Nu. Clienţii mei sosesc spre seară sau mult mai tîrziu. Aşteptam unul la ora nouă. Probabil că a văzut lume pe trotuar şi…

— Arată-mi şi celelalte camere.

Patru erau la primul etaj, toate mai mult sau mai puţin în stil Second Empire, cu mobile grele şi o mulţime de draperii în culori spălăcite.

— Vedeţi că nu e nimeni.

— Să mergem mai departe.

— De ce ar fi urcat la etajul de sus?

— Vreau totuşi să văd.

Într-adevăr, în primele două camere nu era nimeni, în a treia însă, o tînără stătea, ţeapănă, pe un scaun tapiţat cu catifea grena.

Se ridică brusc. Era înaltă şi slabă, aproape fără sîni şi şolduri.

— Cine e?

— Ea îl aştepta pe clientul de la ora nouă.

— O cunoşti?

— Nu.

Tînăra ridică din umeri. Nu părea să aibă douăzeci de ani şi atitudinea ei vădea acum o anumită nepăsare.

— Tot o să afle pînă la urmă. E poliţist, nu-i aşa?

— Comisarul Maigret.

— Serios?

Ea îl privi cu multă curiozitate.

— Vă ocupaţi personal de cazul ăsta?

— După cum vezi.

— A murit?

— Da.

Tînăra se întoarse spre doamna Blanche şi îi spuse pe un ton de reproş:

— De ce m-aţi minţit pretinzînd că e doar rănit?

— Nu aveam cum să ştiu. Nu m-am apropiat de el.

— Cine eşti, domnişoară?

— Anne-Marie Boutin. Sînt secretara lui particulară.

— Veneai des aici cu el?

— Cam o dată pe săptămînă. Întotdeauna miercurea, pentru că e ziua în care se presupune că merg la un curs de engleză.

— Să coborîm, mormăi Maigret.

Era puţin scîrbit de tonurile pastel şi de luminile discrete, care estompau conturul clar al feţelor.

Se opriră în salon, dar nu se aşezară. De afară se auzeau voci, vînzoleală pe trotuar, unde bătea un vînt rece, pe cînd în casă era cald ca într-o seră. Şi, tot ca într-o seră, în vaze chinezeşti, erau aşezate frumos plante verzi.

— Ce ştii despre asasinarea patronului dumitale?

— Ce mi-a spus, răspunse Lăcusta, arătînd spre doamna Blanche. Cineva a tras în el şi l-a rănit. Portarul imobilului vecin a ieşit şi a telefonat probabil autorităţilor, pentru că poliţia a sosit în cîteva minute.

Comisariatul era la doi paşi, pe Avenue de Villiers.

— A murit pe loc sau puţin după?

— Da.

I se păru că pălise şi mai mult, dar nu plînse. Se vedea că suferise un şoc. Continuă singură:

— Am vrut să plec imediat, dar nu m-a lăsat.

— De ce? o întrebă Maigret pe doamna Blanche.

— Ar fi căzut în mîinile colegilor dumneavoastră, care tocmai sosiseră. Aş fi preferat s-o ţin aici şi să nu amestec casa în povestea asta. Dacă-şi bagă nasul ziarele, e aproape sigur c-o voi închide.

— Spune-mi exact ce-ai văzut. Unde se afla omul care a tras?

— Între două maşini, exact în faţa uşii.

— Ai putut să-l vezi bine?

— Nu. Felinarul e destul de departe. Distingeam doar o siluetă.

— Era înalt?

— Mai degrabă scund, cu umerii laţi, îmbrăcat în negru. A tras de trei-patru ori, nu le-am numărat. Domnul Oscar a dus mîna la burtă, s-a clătinat un moment şi a căzut în faţă.

Maigret o observa pe tînără, care era impresionată, dar nu dădea nici un semn de deznădejde.

— Îl iubeai?

— Ce vreţi să spuneţi?

— Eşti de mult timp amanta lui?

Părea surprinsă de acest cuvînt.

— Nu era exact ceea ce credeţi. Mă anunţa cînd dorea să se culce cu mine, dar nu pomenea niciodată de iubire. Nu mă gîndeam la el ca la un iubit.

— La ce oră te aşteaptă mama dumitale?

— Între nouă şi jumătate şi zece.

— Unde locuieşti?

— Pe strada Caulaincourt, lîngă Piaţa Constantin-Pecqueur.

— Unde e sediul firmei lui Oscar Chabut?

— Pe cheiul Charenton, lîngă depozitele de la Bercy.

— Vei fi acolo mîine-dimineaţă?

— Bineînţeles.

— E posibil să am nevoie de dumneata. Lapointe, ieşi cu ea şi condu-o pînă la gura de metrou, ca să nu fie asaltată de jurnalişti, dacă au fost deja anunţaţi.

Îşi pipăia pipa, ca şi cum ar fi ezitat s-o umple şi s-o aprindă în acea atmosferă. Pînă la urmă se hotărî.

Doamna Blanche îşi ţinea mîinile încrucişate pe pîntecele durduliu şi îl privea, calmă, ca o persoană care n-are nimic să-şi reproşeze.

— Eşti sigură că nu l-ai recunoscut pe omul care a tras?

— Jur.

— Clientul dumitale venea şi cu femei căsătorite?

— Presupun că da.

— Venea des?

— Se întîmpla să-l văd de cîteva ori în aceeaşi săptămînă, după care urmau zece-cincisprezece zile în care nu dădea nici un semn. Nu, mai curînd rar.

— Nu ţi-a telefonat nimeni în legătură cu el?

— Nu.

Substitutul procurorului şi judecătorul plecaseră. Se făcuse mai frig şi oamenii de la Institutul Medico-Legal împingeau într-o dubă targa pe care se afla cadavrul negustorului de vinuri.

Specialiştii de la Identitatea Judiciară se urcau în camioneta lor.

— Aţi găsit ceva?

— Tuburile. Patru. Calibrul 6,35.

Un calibru mic. O armă de amator sau de femeie, cu care trebuie să tragi de-aproape.

— Nici un jurnalist?

— Au venit doi. Au plecat destul de repede, ca să nu rateze ediţia de provincie.

Inspectorul Fourquet aştepta răbdător, bătînd din picioare ca să nu îngheţe. Ţinea o batistă lipită de faţă, ca să-şi încălzească nasul.

— A ieşit de-acolo?

— Da, mormăi Maigret.

— O să spuneţi presei?

— Pe cît posibil, aş prefera să nu apară nimic în ziare. Ai actele lui de identitate, portofelul?

Fourquet le scoase din buzunar şi i le dădu.

— Adresa de-acasă?

— Piaţa Vosges. Găsiţi numărul pe cartea de identitate. Îi anunţaţi soţia?

— E mai bine decît s-o las să afle drama din ziarele de dimineaţă.

La colţul pe care îl făcea strada cu Avenue de Villiers, se zărea intrarea staţiei de metrou Malesherbes, de unde Lapointe se întorcea cu paşi mari.

— Mulţumesc pentru telefon, Fourquet. Îmi cer scuze că te-am ţinut atîta timp afară. Chiar e frig.

Urcă în mica maşină neagră bine izolată şi Lapointe se aşeză la volan, uitîndu-se întrebător la şeful lui.

— Piaţa Vosges!

Merseră un timp în tăcere. La parcul Monceau, pulberea albă care cădea în continuare forma un strat subţire dincolo de porţile de fier cu vîrfuri aurii. După Champs-Élysées, o luară pe cheiuri şi opriră curînd în Piaţa Vosges.

Portăreasa, din loja ei neluminată, declanşă sistemul de iluminat şi Maigret mormăi în treacăt:

— Doamna Chabut…

Nu i se puse nici o întrebare. Cei doi bărbaţi se opriră la etajul întîi, unde – pe uşa din stejar masiv – numele lui Oscar Chabut era gravat pe o placă mică de aramă. Nu era decît zece şi jumătate. Sună. După un minut, uşa se deschise şi o cameristă cu şorţ şi bonetă de olandă îi privi cu un aer întrebător. Era brunetă, drăguţă şi uniforma din mătase neagră îi punea corpul în valoare.

— Doamna Chabut…

— Cine o caută?

— Comisarul Maigret, de la Poliţia Judiciară.

— O clipă.

În apartament se auzea radioul sau televizorul, voci care îşi răspundeau ca într-o piesă de teatru. Cineva opri brusc sonorul şi, după cîteva clipe, o femeie în capot de culoarea smaraldului se apropie de ei, cu un aer surprins.

Nu avea patruzeci de ani şi era frumoasă, mai ales graţioasă, iar eleganţa mersului îl frapă pe Maigret.

— Vă rog să intraţi, domnilor.

Îi invită într-un salon mare, unde un fotoliu era instalat în faţa televizorului, care fusese oprit.

— Vă rog să luaţi loc. Să nu-mi spuneţi că soţul meu a avut un accident…

— Din păcate, da, doamnă.

— E rănit?

— Mai grav!

— Vreţi să spuneţi…?

El confirmă cu o mişcare a capului.

— Bietul Oscar!

Nici ea nu plînse, ci se mulţumi să lase capul în jos, cu un aer trist.

— Era singur în maşină?

— N-a fost un accident de maşină. Cineva a tras în el cu revolverul.

— O femeie?

— Nu, un bărbat.

— Bietul Oscar, repetă ea. Unde s-a întîmplat?

Şi, văzînd că Maigret ezită, îi explică:

— Nu trebuie să vă fie teamă să-mi spuneţi. Ştiam totul. Intimitatea noastră a luat sfîrşit de mult. Într-un fel, nu mai eram soţ şi soţie, ci doi prieteni. Era un buldog blînd. Oamenii se înşelau în privinţa lui, pentru că umfla pieptul şi-i plăcea să dea cu pumnul în masă.

— Cunoaşteţi strada Fortuny?

— Acolo le ducea aproape pe toate. O cunosc chiar şi pe fermecătoarea doamnă Blanche, pentru că a ţinut să-mi arate locul. Vă spun că eram prieteni buni. Cu cine venise?

— O tînără, secretara lui particulară.

— Lăcusta! El i-a pus porecla asta şi toată lumea îi spune acum aşa.

Lapointe o privea intens, uluit de degajarea cu care vorbea femeia.

— S-a întîmplat în casă?

— Pe trotuar, în momentul în care soţul dumneavoastră voia să se îndrepte spre maşină.

— Ucigaşul a fost prins?

— A avut tot timpul să fugă spre capătul de sus al străzii şi, probabil, să sară într-un vagon de metrou. Din moment ce ştiaţi de aventurile soţului, poate aveţi o idee despre identitatea asasinului?

— Ar putea fi oricine, murmură ea, cu un zîmbet dezarmant. Orice soţ sau amant. Încă mai sînt geloşi pe pămînt.

— N-a primit scrisori de ameninţare?

— Nu cred. A avut relaţii intime cu cîteva dintre prietenele noastre, dar mă îndoiesc că vreunul dintre soţi ar fi fost în stare să ucidă. Nu trebuie să vă lăsaţi înşelat, domnule comisar. Soţul meu nu era un seducător. Dar nici o brută, în pofida înfăţişării. Am să vă surprind, probabil, spunîndu-vă că era timid şi că, din cauza acestei timidităţi, simţea nevoia să se

liniştească. Şi nimic nu-l liniştea mai mult decît să ştie că putea să aibă majoritatea femeilor.

— Aţi acceptat asta dintotdeauna?

— La început, se ascundea de mine. Mi-au trebuit ani ca să descopăr că se culca cu cîteva dintre prietenele mele. O dată, l-am prins şi am avut o discuţie lungă, în urma căreia am rămas buni prieteni. Înţelegeţi acum? Pentru mine, înseamnă totuşi o mare pierdere. Ne obişnuiserăm unul cu celălalt. Ţinea mult la mine, iar eu – la fel.

— Era gelos?

— Îmi lăsa toată libertatea, dar prefera, în virtutea mîndriei sale de mascul, să nu umblu după prea mulţi bărbaţi. Unde e acum cadavrul?

— La Institutul Medico-Legal. Aş vrea să veniţi acolo mîine-dimineaţă, pentru recunoaşterea oficială.

— Unde a fost împuşcat?

— În burtă şi în piept.

— A suferit?

— Moartea a fost practic instantanee.

— Lăcusta a asistat la asasinat?

— Nu. El a părăsit primul casa.

— Era singur.

— V-aş cere să-mi faceţi mîine lista cu prietenele dumneavoastră, cu toate amantele pe care i le cunoşteaţi.

— Chiar a tras un bărbat?

— Da, după spusele doamnei Blanche.

— Uşa mai era deschisă?

— Nu. Se uita prin ferestruică. Vă mulţumesc, doamnă Chabut, şi regret, credeţi-mă, că a trebuit să vă aduc veşti proaste. Apropo, soţul dumneavoastră avea pe cineva din familia lui la Paris?

— Pe tatăl lui, bătrînul Désiré. Are şaptezeci şi trei de ani, dar ţine încă bistroul de pe cheiul Tournelle. Se numeşte *Au Petit Sancerre*. E văduv şi trăieşte cu o chelneriţă de vreo cincizeci de ani.

Din nou în maşină, Maigret întrebă, întors spre Lapointe:

— Ce zici?

— E o femeie ciudată, nu-i aşa? Credeţi ce spune?

— Bineînţeles.

— Nu s-a arătat prea îndurerată.

— O să vină şi asta. Puţin mai tîrziu, cînd se va culca singură în pat. Poate că o să plîngă camerista, pentru că sînt sigur că se culca cu el.

— Era maniac, nu?

— Mai mult sau mai puţin. Există bărbaţi care au nevoie de asta ca să creadă în ei înşişi. Soţia lui a spus foarte bine. Pe

cheiul Tournelle… Mă întreb dacă bistroul mai e deschis.

Ajunseră exact la timp, în momentul în care un bărbat cu părul alb, încins cu un şorţ albastru, din pînză groasă, cobora oblonul. Prin uşa întredeschisă, se vedeau scaunele ridicate pe mese, rumeguşul de pe podea, cîteva pahare murdare pe tejgheaua de staniu.

— E închis, domnilor.

— Vrem doar să vă vorbim.

Bătrînul se încruntă.

— Mie? Mai întîi, cine sînteţi?

— Poliţia Judiciară.

— Vreţi să-mi spuneţi ce-aş avea eu cu Poliţia Judiciară?

Intrară şi Désiré Chabut închise uşa. O sobă mare, într-un colţ al încăperii, răspîndea o căldură plăcută.

— Ce-a făcut fiul meu?

— N-a făcut nimic. A avut un accident.

— I-am spus mereu să nu mai conducă cu viteză aşa mare. E grav rănit?

— E mort.

Bătrînul trecu în spatele tejghelei şi, fără un cuvînt, îşi umplu un pahar cu rachiu de drojdie şi îl goli pe nerăsuflate.

— Vreţi? întrebă el.

Maigret încuviinţă din cap. Lapointe, căruia nu-i plăcea rachiul de drojdie, refuză.

— Unde s-a întîmplat?

— Nu e vorba de un accident de circulaţie. Fiul dumneavoastră a fost împuşcat cu un revolver.

— De cine?

— Asta încerc să descopăr.

Bătrînul nu plînse nici el. Faţa ridată îi rămînea nepăsătoare, iar privirea – dură.

— Aţi vorbit cu nora mea?

— Da.

— Ce-a spus?

— Nici ea nu ştie.

— Sînt mai bine de cincizeci de ani de cînd mă aflu aici. Veniţi cu mine.

Îi conduse într-o bucătărie, unde aprinse lumina.

— Priviţi!

Arătă spre un băieţel de şapte-opt ani care ţinea în mîini un cerc, apoi spre acelaşi băiat, îmbrăcat în costumul pentru prima împărtăşanie.

— El e. S-a născut aici, la mezanin. A învăţat la şcoala din cartier, apoi a intrat la liceu, unde a ratat de două ori bacul. A devenit plasator de vinuri. Mergea din casă în casă. Apoi a ajuns mîna dreaptă a unui negustor din Mâcon, care avea o

sucursală la Paris. N-a dus întotdeauna o viaţă uşoară, credeţi-mă. A muncit din greu. Şi, cînd s-a însurat, cîştiga exact cît să-şi întreţină gospodăria.

— Îşi iubea soţia?

— Bineînţeles că o iubea. Era dactilografă la patronul lui. La început s-au mutat într-o mică locuinţă de pe strada Saint-Antoine. N-au copii. În cele din urmă, Oscar şi-a făcut propria afacere, în pofida sfaturilor pe care i le dădeam. Eram convins că o să-şi muşte mîinile, dar el a reuşit tot ce-a întreprins. I-aţi văzut şlepurile de pe Sena, pe care scrie cu litere mari *Vin des Moines*? Ca să reuşeşti în felul ăsta, să ştiţi că trebuie să fii tare. Succesul lui a provocat falimentul micilor negustori. Nu era vina lui, bineînţeles. Dar asta nu înseamnă că ei nu-l urăsc, e omeneşte.

— Vreţi să spuneţi că crima s-ar putea să fi fost comisă de un concurent care şi-a văzut afacerea periclitată?

— E cel mai probabil, nu?

Désiré nu vorbea despre amantele fiului său, de ipoteza unui soţ sau unui amant gelos. Ştia?

— Cunoaşteţi oameni care îl detestau?

— Nu-i cunosc, dar există. Aţi putea afla probabil mai multe la depozitele de la Bercy. Fiul meu era considerat acolo un om care nu ezita să calce oamenii pe bătături.

— Venea des să vă vadă?

— Ca să zic aşa, niciodată. De cînd şi-a făcut afacerea lui, nu ne înţelegeam foarte bine.

— Pentru că vi se părea prea dur?

— Pentru asta şi pentru restul. N-are importanţă.

Şi, brusc, cu un deget care tremura puţin, îşi strivi o lacrimă, una singură, pe obraz.

— Cînd îl voi vedea?

— Mîine, la Institutul Medico-Legal, dacă vreţi.

— E puţin mai jos, de cealaltă parte a apei, nu-i aşa?

Umplu două pahare şi goli unul, cu privirea fixă. Maigret bău şi el şi, după cîteva clipe, urca din nou în maşină.

— La mine, te rog. Nu laşi maşina, te duci cu ea acasă.

Era aproape de miezul nopţii cînd urcă scara şi văzu uşa apartamentului întredeschizîndu-se şi pe soţia lui aşteptîndu-l pe palier. O anunţase, de pe la opt, că se va întoarce tîrziu, deoarece se gîndise că va sta mai mult timp cu tînărul Stiernet.

— N-ai răcit?

— Abia dacă am scos nasul afară. Cît am urcat şi am coborît din maşină.

— Vorbeşti de parcă ai avea guturai.

— Dar nu tuşesc şi nu-mi curge nasul.

— Aşteaptă pînă mîine-dimineaţă. Ar fi bine să-ţi fac un grog şi să-ţi dau două aspirine. Tînărul a mărturisit?

— Fără nici o greutate. N-a tăgăduit nici o clipă.

— Voia bani?

— E şomer. Tocmai fusese dat afară din hotel, pentru că nu mai plătise camera de două luni.

— E o brută?

— Nu. Are aproape inteligenţa şi mentalitatea unui copil de zece ani. Nu-şi dă seama ce i s-a întîmplat, nici ce-l aşteaptă. Răspunde cum poate mai bine la întrebări, silitor, ca la şcoală.

— Îl crezi iresponsabil?

— Asta e treaba judecătorilor, nu a mea. Din fericire!

— Are şanse să i se numească un avocat bun?

— O să fie unul tînăr, necunoscut la curtea cu juri, ca întotdeauna. I-au mai rămas trei franci în buzunar. Nu el m-a reţinut pînă acum, ci un om important, care a fost împuşcat cu revolverul în momentul în care ieşea din casa de toleranţă cea mai şic din Paris.

— Mă-ntorc. Aud apa clocotind, mă duc să-ţi prepar grogul.

Între timp, Maigret se dezbrăcă, îşi puse pijamaua, ezită să-şi umple din nou pipa, dar – bineînţeles – o făcu în cele din urmă. Oare tutunul nu începea să aibă gust de guturai?

II

Cînd doamna Maigret îi atinse umărul, cu o ceaşcă de cafea în mînă, avu tentaţia – aşa cum i se întîmpla în copilărie – să spună că nu se simţea bine, că avea nevoie să mai stea la căldură în pat.

Îl durea capul, mai ales sinusurile, şi îşi simţea fruntea asudată. Geamurile ferestrei erau de un alb lăptos, ca şi cum ar fi fost mate.

Bău, se ridică în cele din urmă, mormăind nemulţumit, şi se duse să privească afară: primii trecători care, cu mîinile înfundate în buzunare, se repezeau spre gura metroului erau doar nişte siluete în ceaţă.

Se dezmetici încet, bău restul de cafea şi stătu mult timp sub duş. Apoi, bărbierindu-se, începu să se gîndească la Chabut, care îl fascina.

Cine îi zugrăvise imaginea cea mai fidelă? Pentru doamna Blanche, era numai un client, unul dintre miile de clienţi ce-i treceau pragul, unul care, la fiecare vizită, avea grijă să comande şampanie. Simţea nevoia să cheltuiască mult, să arate că era bogat. Îi plăcea probabil să spună: „Am început vînzînd vin din casă în casă, iar tatăl meu ţine şi acum un bistrou pe cheiul Tournelle. Abia dacă ştie să scrie şi să citească”.

Ce gîndea Lăcusta cu adevărat despre el? Nu plînsese şi totuşi Maigret avusese impresia că nu-i era indiferent. Ştia că nu era singura cu care venea în acea casă discretă de pe strada Fortuny, dar nu părea geloasă.

Soţia negustorului de vinuri – cu atît mai puţin. În minte îi veneau tot felul de imagini, pe care le înregistrase inconştient. De exemplu, portretul în ulei, în mărime naturală, care ocupa cel mai bun loc pe peretele din salon, în apartamentul din Piaţa Vosges. Era un portret minuţios, care semăna foarte mult cu originalul. Chabut privea drept înainte

cu aer provocator şi ţinea pumnul strîns, ca şi cum s-ar fi pregătit să lovească.

— Cum te simţi?

— După a doua ceaşcă de cafea, foarte bine.

— Ia totuşi o aspirină şi stai cît mai puţin afară. O să chem un taxi.

Cînd ajunse la Poliţia Judiciară, se gîndea tot la negustorul de vinuri, care îi apărea încă vag, deşi se străduia să-i dea o aparenţă de viaţă. Avea impresia că, după ce îl va cunoaşte mai bine, nu-i va fi deloc greu să-l descopere pe cel care îl asasinase.

Ceaţa era la fel de deasă şi Maigret aprinse lumina. Desfăcu întîi corespondenţa, semnă cîteva documente administrative şi, la ora nouă, se îndreptă spre biroul directorului, pentru raport.

Cînd îi veni rîndul, vorbi destul de puţin despre Théo Stiernet.

— Crezi că e înapoiat mintal?

— Probabil că asta va pleda avocatul lui, doar dacă nu preferă tema copilăriei nefericite. Numai că a lovit de vreo cincisprezece ori şi se va vorbi de sălbăticie, mai ales că era bunica lui. Nu-şi dă seama ce-l aşteaptă. Se străduieşte să răspundă la întrebări. Nu i se pare că a făcut ceva extraordinar.

— Şi cazul din strada Fortuny, despre care ziarele de dimineaţă amintesc foarte pe scurt?

— Vor scrie destul mai tîrziu. Victima e un om bogat, cunoscut. Sînt afişe cu *Vin des Moines* şi la metrou.

— Crimă pasională?

— Încă nu ştiu. Făcea totul ca să-şi atragă duşmănii serioase, dar nu există motive să investighez mai mult într-o direcţie decît în alta.

— E adevărat că ieşea dintr-o casă de toleranţă?

— Aţi citit asta în ziar?

— Nu. Dar cunosc strada Fortuny şi am făcut imediat legătura.

Cînd se întoarse la birou, se gîndea tot la evenimentele din ajun. Şi Jeanne Chabut îl intriga. Nu plînsese nici ea, chiar dacă suferise un şoc. Era probabil mai tînără decît el cu cinci-şase ani.

Unde dobîndise eleganţa, graţia gesturilor şi cuvintelor? O cunoscuse pe vremea cînd o ducea greu, iar ea era o simplă dactilografă.

Oscar degeaba se îmbrăca la cei mai buni croitori, rămînea tot un fel de brută şi stăruia la el ceva de om greoi şi stîngaci.

Nu-i venea să creadă în marea lui reuşită şi simţea nevoia să-şi etaleze avuţia.

Cu siguranţă că ea mobilase apartamentul – cu excepţia portretului cam ridicol al negustorului de vinuri. Modernismul şi stilurile vechi se armonizau în chip fericit, alcătuind un cadru unde te simţeai bine. La ora aceea, se pregătea probabil să meargă la Institutul Medico-Legal, unde autopsia fusese deja făcută. Nu va avea nici o reacţie. Femeia era în stare să înfrunte atmosfera deprimantă a ceea ce se numea cîndva „morgă".

— Eşti aici, Lapointe?

— Da, şefule.

— Plecăm.

Îşi îmbrăcă pardesiul gros, îşi înfăşură fularul la gît, îşi puse pălăria şi, înainte să părăsească biroul, îşi aprinse pipa. În curte, unde se urcară în maşină, Lapointe întrebă:

— Unde mergem?

— Pe cheiul Charenton.

Străbătură cheiul de la Bercy, unde – în spatele porţilor de fier, se înălţau depozitele. Fiecare clădire purta numele unui mare negustor de vinuri, iar pe trei dintre cele mai mari scria *Vin des Moines*.

Mai departe, în josul străzii, se afla un fel de port, unde erau aliniate zeci de butoaie şi altele erau descărcate de pe un şlep. Tot *Vin des Moines*. Tot Oscar Chabut.

Clădirea, situată de cealaltă parte a străzii, era veche, cu o curte mare, ticsită de alte butoaie. În fund, se încărcau în camioane lăzi pline de sticle şi un bărbat cu mustaţa pe oală, încins cu un şorţ albastru, părea să supravegheze operaţiile.

— Vin şi eu? Trag maşina în curte.

— Te rog.

Chiar şi în curte plutea un miros puternic de vin prost. Îl simţiră din nou pe culoarul lat, pardosit cu dale, după ce citiră pe o placă de faianţă: *Intraţi fără să sunaţi*.

O uşă era deschisă în stînga şi, într-o încăpere destul de întunecoasă, o tînără uşor saşie stătea în faţa unei mici centrale telefonice.

— Ce doriţi?

— Secretara particulară a domnului Chabut e aici?

Ea îi privi bănuitoare.

— Vreţi să-i vorbiţi personal?

— Da.

— O cunoaşteţi?

— Da.

— Ştiţi ce s-a întîmplat?

— Da. Anunţaţi-o că a venit comisarul Maigret.

Ea îl privi cu mai mare atenţie, apoi îşi îndreptă privirea spre tînărul Lapointe, care îi stîrni mai mult interes.

— Alo! Anne-Marie? E aici un oarecare comisar Maigret şi cineva căruia nu-i cunosc numele şi ar vrea să-ţi vorbească. Bine. Le spun să urce.

Scara era plină de praf şi vopseaua de pe pereţi, lipsită de prospeţime. Un tînăr trecu pe lîngă ei, cu un teanc de hîrtii în mînă. Pe palier o găsiră pe Lăcustă, lîngă o uşă întredeschisă, şi tînăra îi pofti într-un birou destul de mare, dar lipsit de lux.

Ai fi zis că fusese amenajat cu cincizeci de ani în urmă – era întunecos şi stăruia şi aici, ca în curte şi în casă, mirosul înţepător de vin.

— Aţi vorbit cu ea?

— Cu cine?

— Cu soţia lui.

— Da. O cunoşti bine?

— Cînd Chabut avea gripă, mă mai duceam să lucrez la ei acasă. E o femeie frumoasă, nu-i aşa? Şi foarte inteligentă. Oscar nu ezita, în unele cazuri, să-i ceară sfatul.

— Nu mă aşteptam să găsesc aici un decor atît de învechit.

— Avem şi alte birouri, foarte diferite, la sediul nou din Avenue de l'Opéra, cu firmă luminoasă pe toată lăţimea faţadei. Sînt moderne, elegante, luminoase şi confortabile. Ele ţin legătura cu cele cincisprezece mii de puncte de vînzare şi creează altele noi în fiecare lună. Au computere şi aproape totul se face electronic.

— Şi aici?

— E vechiul sediu. A păstrat atmosfera de altădată şi asta stîrneşte încrederea clienţilor din provincie. Chabut mergea zilnic la sediul nou, dar aici îi plăcea cel mai mult să lucreze.

— Te duceai acolo cu el?

— Uneori. Nu des. Dincolo avea altă secretară.

— Cine, în afară de el, conducea afacerea?

— Cu adevărat, nu conducea nimeni. Nu avea încredere decît în el. Aici, domnul Leprêtre, şeful pivnicer, e cel care se ocupă de producţie. Avem şi un contabil, domnul Riolle, care lucrează la noi numai de cîteva luni. În biroul de vizavi lucrează trei dactilografe.

— Asta e tot?

— Telefonista, pe care aţi văzut-o, şi eu. E greu de explicat. Formăm un fel de stat-major, în timp ce volumul cel mai mare de muncă se face la sediul nou.

— Cît timp petrecea acolo zilnic?

— O oră? Uneori, două.

Biroul avea capac cilindric, ca în vremurile de demult, şi era plin de hîrtii.

— Celelalte dactilografe sînt la fel de tinere ca dumneata?

— Vreţi să le vedeţi?

— Puţin mai tîrziu.

— E una mult mai în vîrstă, domnişoara Berthe. Are treizeci şi doi de ani şi este cea mai veche. Cea mai tînără are douăzeci şi unu de ani.

— Cum se face că ai fost aleasă secretară particulară?

— Căuta o începătoare. Am citit anunţul şi m-am prezentat. E mai bine de un an de-atunci. Nu împlinisem optsprezece ani. I s-a părut că sînt amuzantă şi m-a întrebat dacă am iubit sau amant.

— Aveai?

— Nu. Abia terminasem o şcoală de secretare.

— După cîte zile ţi-a făcut curte?

— Nu mi-a făcut curte. Chiar a doua zi, m-a chemat la el, sub pretextul că vrea să-mi arate nişte documente, şi m-a mîngîiat! „Trebuie să mă conving", a murmurat.

— Pe urmă?

— După opt zile, m-a dus în casa de pe strada Fortuny.

— Celelalte n-au fost geloase?

— Să ştiţi că se culca cu toate.

— Aici?

— Aici sau în altă parte. Nu e uşor de explicat. Făcea asta atît de firesc, încît nu puteai să-i porţi pică. Nu cunosc decît una singură care a fost angajată după mine şi a plecat a treia zi trîntind uşa.

— Cine ştia că miercurea era ziua dumitale?

— Cred că toată lumea. Coboram în acelaşi timp şi urcam în maşina lui. Nu se ascundea, dimpotrivă.

— Cine lucra în biroul acesta înaintea dumitale?

— Doamna Chazeau. Acum e de cealaltă parte a culoarului. Are douăzeci şi şase de ani şi e divorţată.

— E o femeie frumoasă?

— Da. Are un corp foarte frumos. N-ai putea să-i spui Lăcusta.

— Nu-ţi poartă pică?

— La început mă privea cu un zîmbet ciudat. Se aştepta, presupun, să se sature repede de mine.

— Continua să aibă relaţii cu el?

— Cred că da, pentru că i se întîmpla să rămînă peste program. Se ştia ce însemna asta.

— Nu şi-a manifestat niciodată nemulţumirea?

— Nu în prezenţa mea. V-am spus, părea mai curînd să mă ia în rîs. Mulţi nu mă iau în serios. Nici mama, care mă

tratează ca pe-o fetiţă.

— N-ar fi putut dori să se răzbune?

— Nu e genul ei. Se vedea şi cu alţi bărbaţi. Avea întîlniri mai multe seri pe săptămînă şi, a doua zi, se apuca cu greu de lucru.

— A treia?

— Aline, cea mai tînără în afară de mine. Are douăzeci şi doi de ani şi e foarte brunetă, puţin bizară, puţin teatrală. În dimineaţa asta, a leşinat sau s-a prefăcut, după care a început să plîngă gemînd.

— Ai găsit-o aici?

— Da. Lucra într-un mare magazin înainte să citească anunţul. Toate au fost angajate în urma unui anunţ.

— Nici una nu era atît de pasionată încît să-l împuşte?

Doamna Blanche, de la ferestruica ei, întrezărise, zice ea, o siluetă de bărbat între două maşini. Dar n-ar fi putut să fie o femeie? Poate o femeie în pantaloni! Era întuneric…

— Nu e genul, replică Lăcusta.

— Nici soţia lui?

— Nu e geloasă. Duce viaţa care îi place. Era pentru ea un tovarăş agreabil.

— Agreabil?

Ea păru să se gîndească.

— Da, cînd îl cunoşteai. La prima vedere, ţi se părea orgolios, agresiv. Făcea pe marele patron. Îşi considera succesul la femei ca de la sine înţeles. Cînd îl cunoşteai mai bine, îţi dădeai seama că era poate mai naiv decît părea. Şi mai vulnerabil. „Ce crezi despre mine? întreba el deseori, mai ales după ce făceam dragoste. – Ce-aţi vrea să cred? – Mă iubeşti? Recunoaşte că nu. – Depinde ce înţelegeţi prin asta. Mă simt bine cu dumneavoastră, dacă asta vreţi să ştiţi. – Dacă m-aş sătura de tine, ce s-ar întîmpla? – Nu ştiu. Va trebui să mă resemnez. – Şi celelalte, de vizavi, ce spun? – Nimic. Le cunoaşteţi mai bine decît mine.”

— Şi bărbaţii? întrebă Maigret.

— Cei care lucrează aici? Mai întîi, domnul Leprêtre, despre care v-am vorbit. Pe vremuri avea afacerea lui. Dar nu era om de afaceri în toată puterea cuvîntului ca să reuşească. Acum are aproape şaizeci de ani. Vorbeşte puţin. Îşi cunoaşte admirabil meseria şi munceşte discret.

— E căsătorit?

— Da. La fel şi doi dintre copiii lui. Locuieşte într-o casă mică de la capătul cheiului, la Charenton, şi vine aici cu bicicleta.

Afară ceaţa căpătase o nuanţă rozalie, lăsînd să se ghicească, dincolo de ea, prezenţa soarelui, iar din Sena ieşeau

aburi. Lapointe lua din cînd în cînd notiţe în carnetul aşezat pe genunchi.

— Cînd el a făcut afaceri proaste, *Vin des Moines* exista deja?

— Cred că da.

— Cum se comporta cu Chabut?

— Se arăta întotdeauna respectuos, dar păstra o oarecare distanţă.

— Li se întîmpla să se certe?

— Niciodată în prezenţa mea şi, cum eram aproape întotdeauna aici…

— Dacă te înţeleg bine, e un om retras.

— Retras şi trist. Cred că nu l-am văzut niciodată rîzînd şi mustaţa pe oală îl face să pară şi mai trist.

— Cine mai lucrează aici?

— Contabilul, Jacques Riolle. E mai curînd casierul. Are biroul la parter. Se ocupă numai de anumite facturi, de ceea ce numim „plăţile mici". Ar dura prea mult să vă explic angrenajele afacerii. Facturarea adevărată se face la sediul nou şi tot acolo se primeşte şi corespondenţa cu depozitele. Aici ne ocupăm mai ales de cumpărări, de relaţiile cu viticultorii, care vin periodic din sud.

— Riolle nu e îndrăgostit de nici una dintre femeile de-aici?

— Dacă e, nu se vede. O să vă convingeţi singur. Are vreo patruzeci de ani şi e celibatar convins. E timid, sperios şi are o mulţime de mici manii. Locuieşte într-o pensiune de familie din Cartierul Latin.

— Altcineva?

— În birouri, nu. La parter, în crame şi la expediţie, sînt cinci sau şase, pe care îi cunosc doar după nume şi din vedere, dar cu care n-am, ca să zic aşa, nici o relaţie de serviciu. Vă spuneţi poate că sîntem oameni ciudaţi, nu-i aşa? Dacă l-aţi fi cunoscut pe patron, totul vi s-ar fi părut firesc.

— O să-ţi lipsească?

— Da, nu ascund asta.

— Îţi făcea cadouri?

— Nu mi-a dat niciodată bani. S-a întîmplat să-mi dăruiască o eşarfă, pe care o văzuse trecînd prin faţa unui magazin.

— Ce se va întîmpla acum?

— Nu ştiu cine va conduce afacerea. Ar fi domnul Louceck, de la sediul nou, care e un fel de consilier financiar. El se ocupă, printre altele, de declaraţiile de venituri şi de bilanţuri. Numai că nu se pricepe deloc la vin.

— Şi domnul Leprêtre?

— V-am spus că nu e un om de afaceri priceput.

— Doamna Chabut?

— Presupun că moşteneşte totul. Nu ştiu dacă va lua locul soţului ei. Poate că e în stare. E o femeie care ştie ce vrea.

Maigret o privi cu atenţie, surprins de bunul-simţ al acestei tinere, pe care nici o întrebare n-o prindea pe picior greşit. Avea ceva direct, care stîrnea obligatoriu simpatia, şi, văzînd-o gesticulînd, cu corpul ei lung şi slab, nu puteai să nu zîmbeşti.

— Ieri-seară am fost pe cheiul Tournelle.

— La bătrîn? Îmi cer scuze. Ar fi trebuit să spun „la tatăl lui".

— Cum se înţelegeau?

— Prost, după cîte ştiu.

— Din ce cauză?

— N-am habar. Cred că e ceva care datează de mult timp. Am impresia că tatăl îşi considera fiul prea dur, insensibil. N-a acceptat niciodată nimic de la el şi mă întreb dacă nu cumva din sfidare n-a renunţat la afacerea lui, în pofida vîrstei.

— Chabut vorbea despre el uneori?

— Rar.

— Nu găseşti nimic să-mi spui?

— Nu.

— Ai şi alţi amanţi?

— Nu. Îmi era de-ajuns.

— Vei continua să lucrezi aici?

— Dacă nu sînt dată afară.

— Unde e biroul domnului Leprêtre?

— La parter. Ferestrele dau spre curtea din spate.

— Trec un moment pe la colegele dumitale.

Şi aici, lumina era aprinsă şi două dintre tinere băteau la maşină, în timp ce a treia, care părea cea mai mare, tria corespondenţa.

— Nu vă deranjaţi. Sînt comisarul care se ocupă de anchetă şi vom avea probabil ocazia să stăm de vorbă personal. Aş vrea să ştiu încă de pe-acum dacă aveţi vreo bănuială.

Ele se priviră şi domnişoara Berthe, care avea vreo treizeci de ani şi era rotofeie, roşi uşor.

— Aveţi vreo idee? o întrebă el.

— Nu. Nu ştiu nimic. Am fost la fel de uimită ca şi celelalte.

— Aţi aflat despre tragica întîmplare din ziar?

— Nu. Cînd am ajuns aici…

— Ştiţi să fi avut duşmani?

Ele îşi feriră privirea, uitîndu-se una la alta.

— Nu e cazul să vă jenaţi. Am aflat multe despre felul lui de viaţă şi în special despre relaţiile cu femeile. Ar putea să fie vorba de un soţ sau de un amant, ba chiar de o femeie geloasă.

Nici una nu părea dispusă să vorbească.

— Gîndiţi-vă la asta. Faptul cel mai neînsemnat poate să fie de mare importanţă.

Maigret coborî, însoţit de Lapointe. La parter, comisarul deschise uşa de la biroul contabilului, a cărui înfăţişare se potrivea cu descrierea făcută de Lăcustă.

— Lucraţi aici de mult timp?

— De cinci luni. Înainte lucram la o marochinărie de pe marile bulevarde.

— Eraţi la curent cu relaţiile pe care le avea patronul dumneavoastră cu femeile?

Contabilul roşi, deschise gura, dar nu găsi nimic de spus.

— Dintre cei pe care îi primea aici, erau vreunii care aveau motive să-l urască?

— De ce să-l fi urît?

— Era intransigent în afaceri, nu?

— Nu era un sentimental.

Regretă imediat răspunsul dat, întrebîndu-se cum de îl luase gura pe dinainte să spună ce gîndea.

— O cunoaşteţi pe doamna Chabut?

— Îmi aduce uneori facturi de la furnizorii ei. Alteori mi le trimite prin poştă. E o persoană foarte amabilă şi foarte simplă.

— Vă mulţumesc.

Următorul, tristul domn Leprêtre cu mustaţa pe oală! Îl găsiră în biroul lui, care era şi mai demodat şi mai provincial decît celelalte. Aşezat la o masă vopsită în negru, pe care se aflau eşantioane de vin, se uită bănuitor la cei doi bărbaţi care intrau.

— Presupun că ştiţi ce facem aici?

Omul se mulţumi să dea din cap. Un capăt al mustăţii îi atîrna mai jos decît celălalt şi fuma o pipă din spumă-de-mare, care răspîndea un miros puternic.

— Cineva a avut un motiv destul de serios ca să vă omoare patronul. Lucraţi de mult timp aici?

— De treisprezece ani.

— Vă înţelegeaţi bine cu domnul Chabut?

— Nu m-am plîns niciodată.

— Avea încredere deplină în dumneavoastră, nu-i aşa?

— Nu avea încredere decît în el.

— Totuşi, vă trata ca pe unul dintre colaboratorii cei mai apropiaţi.

Faţa lui Leprêtre nu exprima nici un sentiment. Purta pe cap o şapcă mică, ciudată şi Maigret îşi spuse că o folosea ca să-şi ascundă chelia. În orice caz, nu avea intenţia să şi-o scoată.

— N-aveţi nimic să-mi spuneţi?

— Nu.

— Nu v-a spus niciodată că îl ameninţa cineva?

— Nu.

Era inutil să insiste şi Maigret îi făcu semn lui Lapointe să-l urmeze.

— Mulţumesc.

— N-aveţi pentru ce.

Şi Leprêtre se ridică să închidă uşa în urma lor.

Guturaiul lui Maigret, care mocnise pînă atunci, se dezlănţui brusc în maşină şi, timp de cîteva minute, îşi şterse nasul pînă i se înroşi şi i se umeziră ochii.

— Îmi cer scuze, dragul meu, îi zise lui Lapointe. Simţeam că mă luase încă de dimineaţă. La sediul nou! Am uitat să întrebăm numărul.

Dar îl găsiră repede, pentru că nişte litere mari, care seara deveneau luminoase, anunţau: *Vin des Moines*. Imobilul, masiv şi impozant, adăpostea şi alte sedii importante, printre care o bancă străină şi o societate fiduciară.

La etajul al doilea, cu tavan înalt, pătrunseră într-un antreu mare, cu dale de marmură, unde – în jurul unor gheridoane cromate – se aflau fotolii din metal foarte moderne, majoritatea goale. Pe pereţi, trei afişe, ca acelea care se aflau în staţiile de metrou. Reprezentau un călugăr cu o faţă zîmbitoare şi o gură pofticioasă, care se pregătea să bea un pahar cu vin.

În primul afiş, vinul era roşu, în al doilea era alb şi în al treilea – roze.

Dincolo de un perete de sticlă, se zărea un birou mare, unde lucrau vreo treizeci de persoane, bărbaţi şi femei, iar mai în spate, alt perete de sticlă lăsa să se întrevadă alte birouri. Totul era spaţios şi foarte bine luminat, materialul, modern şi mobila, ultimul răcnet.

Maigret se apropie de ghişeul recepţionerei şi se văzu nevoit să-şi scoată batista din buzunar cînd să i se adreseze tinerei, care – fără să pară nerăbdătoare – aşteptă să-şi termine de şters nasul.

— Vă cer scuze. Aş vrea să vorbesc cu domnul Louceck.

— Cine îl caută?

Ea îi întinse o foaie pe care se putea citi: *Numele şi prenumele*. Apoi, pe alt rînd: *Scopul vizitei*.

El se mulţumi să scrie: *Comisarul Maigret*.

Tînăra ieşi pe o uşă aflată faţă în faţă cu prima fereastră şi lipsi destul de mult. Cînd ieşi din biroul mare, îi conduse în a doua sală de aşteptare, mai intimă decît prima, dar la fel de modernă.

— Domnul Louceck vă va primi imediat. Vorbeşte la telefon.

Într-adevăr, nu aşteptară mult. Altă tînără, care purta ochelari, veni după ei şi îi conduse într-un birou mare, ce dădea aceeaşi impresie de modernism.

Un bărbat foarte scund se ridică din fotoliu şi întinse mîna.

— Comisarul Maigret?

— Da.

— Stéphane Louceck. Luaţi loc.

Maigret îşi prezentă însoţitorul:

— Inspectorul Lapointe.

— Luaţi loc şi dumneavoastră, vă rog.

Era foarte urît, de o urîţenie deloc simpatică. Nasul îi era lung, borcănat, cu striaţii fine şi albăstrui, şi fire de păr şatene îi ieşeau din nări şi din urechi. Sprîncenele îi erau late de aproape doi centimetri şi stufoase. Costumul ar fi trebuit călcat şi cravata – ridicată pe montura de celuloid.

— Presupun că aţi venit în legătură cu crima?

— Se înţelege.

— Aşteptam să vină mai curînd cineva de la poliţie. Nu citesc niciodată ziarele de dimineaţă, pentru că mă apuc de treabă devreme, şi am aflat vestea de la doamna Chabut, care mi-a telefonat.

— Nu aveam cunoştinţă de existenţa acestor birouri şi am fost întîi pe cheiul Charenton. Dacă am înţeles bine, Oscar Chabut lucra mai ales acolo.

— Trecea pe-aici zilnic. Era un om care voia să vadă totul cu ochii lui.

Faţa bărbatului era neutră, lipsită de expresie, iar vocea lui nu avea nici o inflexiune.

— Pot să vă întreb dacă ştiţi să fi avut duşmani?

— Nu ştiu să fi avut duşmani.

— Era un om important şi, în cursul ascensiunii sale, trebuie să se fi purtat dur cu unele persoane.

— N-am cunoştinţă.

— Am aflat că-i plăceau foarte mult femeile.

— Nu mă ocupam de viaţa lui particulară.

— Unde era biroul lui?

— Aici, în faţa mea.

— Venea cu secretara particulară?

— Nu. Personalul de la acest sediu era de-ajuns.

Nu-şi dădea osteneala să zîmbească, nici să exprime un sentiment oarecare.

— Lucraţi pentru el de mult timp?

— Lucram pentru el de pe cînd birourile astea nu existau încă.

— Ce profesiune aveaţi înainte?

— Consilier financiar.

— Presupun că vă ocupaţi de declaraţiile lui de venituri?

— Printre altele.

— Dumneavoastră îi veţi lua acum locul?

Maigret îşi şterse din nou nasul şi simţi sudoarea picurîndu-i pe frunte.

— Îmi cer scuze.

— Nu-i nimic. Mi-e greu să vă răspund la întrebare. Afacerea nu este o societate anonimă, ci proprietatea domnului Chabut, aşadar devine, în lipsa unui testament care să stipuleze contrariul, proprietatea soţiei sale.

— Sînteţi în relaţii bune cu ea?

— O cunosc destul de puţin.

— Eraţi mîna dreaptă a lui Oscar Chabut?

— Mă ocupam de vînzări şi depozite. Avem peste cincisprezece mii de puncte de vînzare în Franţa. Patruzeci de angajaţi lucrează aici şi vreo douăzeci de inspectori bat provincia. Cît priveşte departamentul Paris cu suburbiile, acesta ocupă alte birouri, deasupra noastră. Tot de acolo se coordonează publicitatea şi vînzările în străinătate.

— Cîte femei sînt în rîndul personalului?

— Poftim?

— Întreb cîte femei sau fete tinere aveţi angajate?

— Nu ştiu.

— Cine le alegea?

— Eu.

— Oscar Chabut nu avea nici un cuvînt de spus?

— Nu aici, strict în această privinţă.

— Nu făcea curte nici uneia dintre ele?

— N-am observat aşa ceva.

— Dacă înţeleg bine, sînteţi omul important din toate serviciile de vînzări.

Bărbatul se mulţumi să răspundă doar clipind.

— Aşadar, este probabil să vă păstraţi postul şi să preluaţi şi conducerea sediului de pe cheiul Charenton?

Louceck nu avu nici o reacţie, rămase indiferent.

— Unii membri ai personalului s-ar fi putut plînge de patronul lor?

— Nu ştiu.

— Presupun că doriţi să-l vedeţi arestat pe asasin?

— Evident.

— Pînă acum nu mi-aţi fost foarte util.

— Regret.

— Ce părere aveţi despre doamna Chabut?

— E o femeie foarte inteligentă.

— Vă înţelegeaţi bine cu ea?

— Mi-aţi mai pus o întrebare aproape asemănătoare. V-am răspuns că o cunosc destul de puţin. Nu punea practic piciorul aici, iar eu nu frecventam apartamentul din Piaţa Vosges. Nu sînt omul dineurilor şi al seratelor în oraş.

— Chabut avea o viaţă mondenă activă?

— Soţia lui vă va spune mai bine decît mine.

— Ştiţi dacă există vreun testament?

— Nu ştiu.

Maigret se simţea puţin ameţit şi îşi dădea bine seama că această discuţie nu va duce la nimic. Louceck era hotărît să tacă pînă la capăt.

Comisarul se ridică.

— Aş vrea să-mi trimiteţi la Poliţia Judiciară numele şi adresa tuturor persoanelor care lucrează aici, precum şi vîrsta lor.

Louceck, calm, se mărgini să încline uşor din cap. Apăsă pe un buton şi o femeie tînără deschise uşa, gata să-i conducă pe vizitatori pînă pe palier.

Înainte să se urce în maşină, Maigret intră într-un bar şi bău un pahar cu rom. Spera să-i facă bine. Lapointe se mulţumi cu un suc de fructe.

— Ce facem?

— E aproape de amiază. Prea tîrziu ca să mergem la apartamentul din Piaţa Vosges. Să ne întoarcem la birou. O să mîncăm pe urmă ceva la braseria *Dauphine*.

Intră într-o cabină telefonică şi ceru numărul de-acasă.

— Tu eşti? Ce ai la dejun? Nu, nu vin, dar păstrează-mi pentru diseară. Ştiu că sunt puţin răguşit. De o oră, îmi tot şterg nasul. Ne vedem diseară…

Era prost dispus.

— Toată lumea avea, mai mult sau mai puţin, motive să-i dorească dispariţia. Totuşi, o singură persoană a mers cu dorinţa pînă la capăt şi a tras în el. Ceilalţi sînt nevinovaţi, dar – aşa nevinovaţi cum sînt – s-ar zice că încearcă mai curînd să ne pună beţe în roate decît să ne ajute. Mai puţin poate amuzanta Lăcustă, care nu-şi cîntăreşte fiecare frază şi pare să răspundă sincer la întrebări. Ce crezi despre ea?

— E amuzantă, cum spuneţi. Priveşte viaţa drept în faţă şi nu e naivă.

Raportul medicului legist se afla pe biroul lui Maigret. Cuprindea mai bine de patru pagini înţesate de termeni tehnici şi două schiţe care arătau impactul gloanţelor. Două atinseseră abdomenul, unul – pieptul, iar al patrulea intrase puţin mai jos de umăr.

— Nu m-a căutat nimeni la telefon?

Se întoarse spre Lucas.

— Ai trimis raportul la cabinetul procurorului?

Era vorba despre interogatoriul lui Stiernet.

— De dimineaţă, la prima oră. Ba chiar m-am dus să-l văd în arest.

— Cum se prezintă?

— E liniştit. Aş zice chiar senin. Nu-l supără că e închis şi nu-şi face sînge rău.

Puţin mai tîrziu, Maigret şi Lapointe intrau la braseria *Dauphine*. Înăuntru erau doi avocaţi în robe şi trei-patru inspectori, nu din brigada lui Maigret, dar care îl salutară. Intrară în sala de mese.

— Ce-aveţi azi?

— O să vă placă: avem viţel cu sos alb.

— Ce părere ai despre *Vin des Moines*?

Patronul braseriei ridică din umeri.

— Nu e mai rău decît vinul care se vindea altădată la litru. Un amestec de diferite soiuri din sud şi de vin din Algeria. Azi, oamenii preferă o sticlă cu etichetă şi un nume mai mult sau mai puţin răsunător.

— Aveţi şi aşa ceva?

— Nu, bineînţeles. Vă servesc cu un vinişor roşu din Touraine? Va merge perfect cu carnea de viţel.

În clipa următoare, Maigret scoase batista din buzunar.

— Gata! Cum intru într-o încăpere încălzită, şi începe!

— De ce nu vă duceţi să vă culcaţi?

— Îţi închipui că m-aş odihni? Mă gîndesc întruna numai la Chabut. S-ar zice că a făcut tot ce-a putut ca să ne complice viaţa.

— Ce părere aveţi despre soţia lui?

— Încă nici una. Ieri-seară mi se părea seducătoare şi foarte stăpînă pe ea, în pofida evenimentelor. Poate puţin prea stăpînă pe ea. Am impresia că, în cuplul lor, ea era protectoarea. Femeia indulgentă. Vom vedea ceva mai tîrziu. Poate o să mă facă să-mi schimb părerea. N-am încredere niciodată în fiinţele perfecte.

Mîncarea era atît cît trebuia de grasă, sosul – de un galben auriu, foarte aromat. Cerură şi cîte o pară, apoi cafea şi, după două ore, intrau în imobilul din Piaţa Vosges.

Le deschise aceeaşi cameristă ca seara trecută şi îi pofti să ia loc în hol, în timp ce se ducea s-o anunţe pe stăpîna casei.

Cînd reveni, nu-i conduse în salon, ci mai departe, într-un budoar, unde Jeanne Chabut îşi făcu apariţia curînd.

Purta o rochie neagră foarte simplă, dar croită minunat, pe care nu ieşea în evidenţă nici o bijuterie.

— Luaţi loc, domnilor. Am fost acolo dimineaţă şi n-am putut să mă ating de mîncare la prînz.

— Presupun că vor aduce trupul neînsufleţit?

— În această după-amiază, la ora cinci. Înainte, îl aştept pe reprezentantul pompelor funebre, ca să ştiu unde vom instala camera mortuară. Probabil în această încăpere, pentru că salonul e prea mare.

Budoarul, cu o fereastră foarte înaltă, care cobora pînă aproape de podea, era luminos şi vesel, ca şi restul apartamentului, cu o notă ceva mai feminină.

— Dumneavoastră aţi ales mobila şi draperiile?

— Am fost întotdeauna atrasă de aranjamentele interioare. Aş fi vrut să devin decoratoare. Tatăl meu e librar pe strada Jacob. Nu e departe de Artele Frumoase şi e cartierul negustorilor de mobilă veche.

— Cum se face că aţi devenit dactilografă?

— Pentru că voiam să fiu independentă. Credeam că voi putea face cursuri la seral, dar mi-am dat seama că era imposibil. Pe urmă, l-am întîlnit pe Oscar.

— Aţi devenit amanta lui?

— Din prima seară. Cu el, asta nu trebuie să vă mire.

— El v-a propus să vă căsătoriţi?

— Mă vedeţi pe mine cerîndu-i asta? Obosise probabil să trăiască singur, într-un mic hotel, unde-şi gătea pe o lampă cu alcool. Cîştiga foarte puţin în perioada aceea.

— Aţi continuat să lucraţi?

— În primele două luni. Apoi n-a mai vrut. Ar putea să pară ciudat, dar era foarte gelos.

— Fidel?

— Aşa credeam.

Maigret o observa cu atenţie şi ceva îl deranja, avea o vagă senzaţie că ceva nu se potrivea. Faţa îi era frumoasă, dar trăsăturile rămîneau prea nemişcate, ca şi cum ar fi trecut prin mîinile unui specialist în chirurgie estetică.

Ochii aproape nu clipeau. Erau mari, de un albastru pal, şi încerca să-i deschidă cît mai mult, ca să pară şi mai inocenţi.

Comisarul trebui să-şi şteargă nasul şi, în acest timp, ea păstră tăcerea.

— Îmi cer scuze.

— M-am gîndit la lista pe care mi-aţi cerut-o şi m-am străduit s-o întocmesc.

Aduse o hîrtie de scrisori de pe un birou Louis XV. Avea un scris mare şi ferm, fără înfloriturі.

— N-am trecut decît numele celor ale căror soţii au avut probabil relaţii intime cu soţul meu.

— Nu sînteţi sigură?

— În cazul celor mai multe, nu. Dar, din felul în care vorbea despre ele sau se comporta cînd cinam împreună, îmi dădeam repede seama.

Maigret citi numele cu glas şoptit.

— Henry Legendre.

— Industriaş. Face naveta între Paris şi Rouen. Marie-France este a doua lui soţie şi e mai tînără cu cincisprezece ani.

— E gelos?

— Cred că da. Dar e mult mai şireată decît el. Au o proprietate la Maisons-Laffitte, unde primeşte invitaţi în fiecare weekend.

— Aţi fost acolo?

— O singură dată, pentru că şi noi primeam duminica, la vila noastră de la Sully-sur-Loire. Vara mergeam la Cannes, unde avem ultimele două etaje dintr-un imobil nou, de lîngă Palm Beach, precum şi acoperişul, pe care l-am amenajat într-un fel de grădină.

— Pierre Merlot, citi el.

— Agent de schimb. Lucile, soţia lui, e o blondă micuţă, cu nas ascuţit, trecută de patruzeci de ani, care îşi dă aere de puştoaică. Asta l-a amuzat probabil pe Oscar.

— Soţul ştia?

— Bineînţeles că nu. Soţul ei e un jucător de bridge înrăit şi, cînd dădeam vreo serată, se găseau întotdeauna cîţiva care se închideau în încăperea asta ca să joace.

— Soţul dumneavoastră nu juca?

— Nu acest gen de joc, răspunse ea, cu un zîmbet vag.

— Jean-Luc Caucasson.

— Editorul de cărţi de artă. S-a căsătorit cu o tînără care era model, destul de grosolană, dar simpatică foc.

— Maestrul Poupard. Avocatul de la curtea cu juri?

Era unul dintre maeştrii baroului şi numele lui apărea deseori în ziare. Soţia lui era americană şi deţinea o avere mare.

— N-a bănuit nimic?

— Pleda destul de des în provincie. Au un apartament splendid în insula Saint-Louis.

— Xavier Thorel. E vorba de ministru?

— Da. Xavier e un prieten fermecător.

— Spuneţi asta ca şi cum ar fi îndeosebi prietenul dumneavoastră.

— Ţin mult la el. Iar Rita se aruncă de gîtul tuturor bărbaţilor.

— El ştie?

— Se resemnează. Mai exact, îi plăteşte cu aceeaşi monedă.

Alte nume, alte prenume, un arhitect, un medic, Gérard Aubin, de la banca Aubin şi Boitel, un mare croitor din strada François Ier.

— Lista ar putea fi mai lungă, deoarece cunoaştem mulţi oameni, dar am ales persoanele cu care sînt aproape sigură că Oscar a avut relaţii intime.

Apoi întrebă brusc:

— Aţi fost la tatăl lui?

— Da.

— Ce v-a spus?

— Am avut impresia că relaţiile cu fiul erau destul de reci.

— Numai după ce Oscar a început să cîştige mulţi bani. A vrut ca tatăl lui să renunţe la bistrou şi i-a propus să-i cumpere o proprietate frumoasă la Sancerre, nu departe de ferma unde s-a născut bătrînul. Dar tatăl lui a înţeles altceva. Désiré a crezut că încerca să scape de el.

— Şi tatăl dumneavoastră?

— Încă are librăria, iar mama locuieşte la mezanin, de unde nu poate să se mişte, pentru că merge greu şi i-a slăbit inima.

Camerista bătu la uşă şi intră.

— Un domn de la pompele funebre.

— Spune-i că vin imediat.

Şi, întorcîndu-se spre cei doi vizitatori:

— Vă rog să mă scuzaţi. Voi fi foarte ocupată în următoarele zile. Totuşi, dacă descoperiţi ceva sau aveţi nevoie de vreo informaţie, nu ezitaţi să mă deranjaţi.

Le aruncă un zîmbet vag, maşinal şi, cu un mers suplu, îi conduse pînă la uşă.

În hol, îl întîlniră pe omul de la pompele funebre, care îl recunoscu pe Maigret şi îl salută cu respect.

Ceaţa, care în mare parte se risipise în mijlocul zilei, revenea treptat şi estompa imaginile.

Comisarul îşi şterse din nou nasul, bombănind Dumnezeu ştie ce.

III

Maigret nu se simţise niciodată în largul lui într-un anumit mediu, în mijlocul unei anumite burghezii opulente în contact cu care devenea stîngaci, nefiresc. Acei oameni de pe lista primită de la Jeanne Chabut făceau parte, mai mult sau mai puţin, din acelaşi cerc, care avea regulile, obiceiurile şi tabuurile lui, propriul limbaj. Se întîlneau la teatru, la restaurant, în localurile de noapte, apoi – duminica – în case de ţară care se asemănau, iar vara – la Cannes sau la Saint-Tropez.

Oscar Chabut, cu constituţia lui de plebeu, urcase prin propriile forţe pînă la această mică lume şi, ca să se convingă că fusese admis aici, simţea nevoia să se culce cu majoritatea femeilor.

— Unde mergem, şefule?

— Pe strada Fortuny.

Se turtise pe scaun şi, posac, privea vag străzile şi bulevardele. Felinarele fuseseră aprinse, cele mai multe ferestre erau luminate. În plus, de la un trotuar la celălalt se întindeau ghirlande luminoase şi se vedeau brazi aurii sau argintii – pomi de Crăciun în vitrine.

Frigul şi ceaţa nu împiedicau mulţimea să umple străzile, să treacă de la o vitrină la alta, să stea la coadă în magazine. Se întrebă ce cadou să-i facă doamnei Maigret, dar nu-i veni în minte nimic. Îşi ştergea nasul întruna şi era nerăbdător să se bage în pat.

— După ce vom ajunge acolo, o să-ţi dau lista şi te vei strădui să afli unde se găsea fiecare miercuri seara, la ora nouă.

— Trebuie să-i interoghez?

— Doar dacă nu obţii informaţia pe alte căi. De exemplu, ai şanse să afli cîte ceva vorbind cu şoferii sau cu servitorii.

Bietul Lapointe nu era deloc încîntat de sarcina încredinţată.

— Credeţi că e unul dintre ei?

— Ar putea fi oricine. Acest Oscar avea probabil darul de-a le fi insuportabil tuturor, în orice caz, bărbaţilor. Poţi să mă aştepţi în maşină. Vin în cîteva minute.

Sună la uşa casei şi, fără să se fi auzit zgomot de paşi, ferestruica se întredeschise curînd. Doamna Blanche îl lăsă să intre fără tragere de inimă.

— Ce mai vreţi de la mine? E ora la care aştept clienţi şi ar fi de dorit ca poliţia să nu fie văzută în casă.

— Uită-te, te rog, pe această listă.

Se aflau amîndoi în salonul mare, unde erau aprinse numai două lămpi. Ea îşi luă ochelarii de pe pianul cu coadă şi parcurse lista cu privirea.

— Ce aşteptaţi de la mine?

— Să-mi spui dacă unii dintre ei sînt clienţii dumitale.

— V-am spus deja că-i cunosc mai ales după prenume şi că numele de familie nu sînt niciodată rostite.

— După cum te cunosc, sînt convins că ştii totul despre ei.

— Respectăm confidenţialitatea, ca un medic sau un avocat, şi nu văd de ce n-am beneficia şi noi de secretul profesional.

După ce ascultă cu răbdare, murmură, fără să ridice glasul:

— Răspunde.

Femeia ştia foarte bine că el va avea întotdeauna ultimul cuvînt.

— Care dintre ei?

— Domnul Aubin, Gérard Aubin, bancherul. Face parte dintre marii financiari protestanţi şi ia multe măsuri de precauţie să nu se afle nimic.

— Vine des?

— De două-trei ori pe lună.

— Aduce pe cineva cu el?

— Femeia soseşte întotdeauna prima.

— Aceeaşi de fiecare dată?

— Da.

— Nu s-a întîmplat să-l întîlnească pe Chabut pe culoar sau pe scară?

— Am grijă să nu se întîmple asta.

— L-ar fi putut zări pe trotuar sau i-ar fi putut recunoaşte maşina. Soţia lui a venit şi ea?

— Da, cu domnul Oscar.

— Pe cine mai cunoşti de pe listă?

— Pe Marie-France Legendre, soţia industriaşului.

— A venit des?

— De patru-cinci ori.

— Tot cu Chabut?

— Da. Nu-i cunosc soţul. E posibil să frecventeze casa sub un alt nume. Aşa cum fac unii clienţi. De exemplu, ministrul, Xavier Thorel. Îmi telefonează dinainte ca să-i fac rost de o tînără, de preferinţă manechin sau model. Îşi zice domnul Louis, dar – cum poza lui apare des în ziare – toată lumea îl recunoaşte.

— Sînt unii care vin de preferinţă miercurea?

— Nu. N-au zi fixă.

— Doamna Thorel se numără şi ea printre amantele lui Oscar Chabut?

— Rita? A venit şi cu el, şi cu alţii. E o bruneţică seducătoare, care nu se poate lipsi de bărbaţi. Nu ştiu dacă o face din temperament. Cred mai curînd că simte nevoia să se ocupe cineva de ea.

— Mulţumesc.

— Aţi terminat cu mine?

— Nu ştiu.

— Dacă e să mai veniţi, fiţi amabil şi daţi un telefon, ca să evit întîlniri care mi-ar dăuna. Vă mulţumesc că nu le-aţi spus despre mine jurnaliştilor.

Maigret se întoarse la maşină. Nu aflase cine ştie ce, dar – în lipsa unui punct de plecare – era obligat să caute în toate direcţiile.

— Şi acum, şeful?

— La mine acasă.

Avea febră, ochii îl înţepau şi simţea o durere în umărul stîng.

— Curaj, bătrîne! Ai lista? Treci pe la birou să-i faci cîteva fotocopii, să nu fie nevoie să i-o mai cerem o dată soţiei lui Chabut.

Doamna Maigret se miră cînd îl văzu atît de devreme acasă.

— Pari foarte răcit. De asta te-ai întors aşa devreme?

Parcă avea faţa aburită.

— Mă întreb dacă nu e un început de gripă. N-ar fi deloc momentul.

— E o poveste ciudată, nu?

De cele mai multe ori, aşa cum se întîmpla acum, soţia lui afla din ziare sau de la radio despre cazul de care se ocupa Maigret.

— O clipă. Trebuie să dau un telefon.

Sună în strada Fortuny. Doamna Blanche răspunse la început cu voce suavă.

— Aici, Maigret. Am uitat, adineauri, să-ţi pun o întrebare. Chabut îţi telefona şi el cînd venea la dumneata?

— Uneori, da, alteori, nu.

— Miercuri ţi-a telefonat?

— Nu. Nu era nevoie, pentru că venea aproape în fiecare miercuri.

— Cine ştia?

— Nimeni aici.

— Doar camerista dumitale.

— E o spaniolă tînără, care abia înţelege franceza şi nu e deloc în stare să reţină numele.

— Totuşi, cineva ştia, cineva care era la curent cu ora la care pleca Chabut de la dumneata şi a aşteptat afară, cu toate că era frig.

— Scuzaţi-mă că închid, dar sună cineva la uşă.

Maigret se dezbrăcă, îşi puse pijamaua, halatul de casă şi se aşeză în salon, în fotoliul lui de piele.

— Cămaşa ţi-e udă. Ai face bine să-ţi iei temperatura.

Doamna Maigret îi aduse termometrul din baie şi el îl ţinu cinci minute în gură.

— Cît?

— 38° cu 4.

— De ce nu te culci imediat? N-ai vrea să-l sun pe Pardon?

— Dacă toţi pacienţii l-ar deranja pentru o simplă răceală!

Nu-i plăcea deloc să deranjeze medicii, cu atît mai mult pe vechiul lui prieten Pardon, care putea rareori să prînzească liniştit.

— Îţi pregătesc patul.

— O clipă. Mi-ai păstrat din mîncarea de la prînz?

— Doar n-ai să te apuci acum să mănînci varză cu afumături?

— De ce nu?

— E o mîncare grea. Nu te simţi bine.

— Încălzeşte-mi-o totuşi. Nu uita pastrama!

Revenea mereu în acelaşi punct. Cineva ştia că Oscar Chabut va fi în acea zi de miercuri în casa de pe strada Fortuny. Era improbabil să-l fi urmărit. Întîi, e greu să urmăreşti pe cineva la Paris, mai ales cu maşina. Apoi, negustorul de vinuri sosise pe la şapte, împreună cu Lăcusta.

Cine ar putea crede că asasinul aşteptase aproape două ore afară, unde bătea un vînt rece ca gheaţa, fără să se facă remarcat? De altfel, nu venise probabil cu maşina, pentru că, după ce-l împuşcase pe Chabut, se repezise spre staţia de metrou Malesherbes.

Totul era dezordonat în mintea lui şi trebuia să facă un efort să gîndească.

— Ce vrei să bei?

— Bere, bineînţeles. Nu văd ce altceva aş putea să beau la varză cu afumături.

Dar pofta lui de mîncare nu se dovedi atît de mare pe cît crezuse şi curînd împinse farfuria la o parte. Nu obişnuia să se culce la şase şi jumătate, dar o făcu totuşi. Doamna Maigret îi aduse două aspirine.

— Ce-ai putea să mai iei? Mi se pare că ultima dată, acum trei ani, Pardon ţi-a prescris un medicament care ţi-a făcut mult bine.

— Nu-mi amintesc.

— Chiar nu vrei să-i telefonez?

— Nu. Trage perdelele şi stinge lumina.

După zece minute, transpira deja abundent şi gîndurile îi deveneau vagi. Puţin mai tîrziu, dormea.

Noaptea i se păru lungă. Se trezi de cîteva ori, cu nasul înfundat, respirînd cu greu. Atunci rămînea un timp pe jumătate conştient şi, aproape de fiecare dată, auzea sau credea că aude vocea soţiei sale.

O dată, o găsi în picioare în faţa patului. Îi întindea o pijama curată.

— Trebuie să te schimbi. Eşti ud. Mă întreb dacă n-ar fi bine să schimb şi aşternutul.

Se lăsă în voia ei, cu privirea vagă. Apoi se pomeni într-o biserică, ce semăna cu salonul doamnei Blanche, dar mult mai mare. De-a lungul culoarului central, perechile mergeau înşirate ca la o cununie. Cineva cînta la pian, dar se auzea muzică de orgă.

El avea de îndeplinit o misiune, nu ştia care, iar Oscar Chabut îl privea cu un aer ironic. Pe măsură ce perechile defilau, le saluta pe femei, spunîndu-le pe numele mic.

Se mai trezi încă o dată şi, pe jumătate conştient, constată cu uşurare că se afla în dormitorul scăldat de o lumină cenuşie şi simţi aroma cafelei venind din bucătărie.

— Te-ai trezit?

Nu mai transpira. Era moale, dar starea proastă îi dispăruse.

— Îmi aduci cafeaua?

I se păru că nu mai băuse de foarte mult timp o cafea aşa de bună. O savură cu înghiţituri mici.

— Îmi dai, te rog, pipa şi tutunul? Cum e afară?

— E un pic de ceaţă, dar mai puţină decît ieri. O să iasă curînd soarele.

Se întîmpla rar, dar se întîmpla ca, elev fiind, să spună că era bolnav pentru că nu ştia lecţiile. Nu făcuse oarecum la fel în cazul de faţă? Nu, pentru că avusese febră.

Înainte să-i dea pipa, doamna Maigret îi întinse termometrul şi el îl strecură ascultător sub limbă.

— 36° cu 5. Sub temperatura normală.

— După cît ai transpirat!

Fumă şi bău încă o ceaşcă de cafea.

— Sper c-ai să-ţi iei cel puţin o zi liberă?

El nu răspunse imediat. Ezita. Se simţea bine în culcuşul patului, mai ales acum, cînd nu-l mai durea capul. Lapointe se ocupa de alibiurile tuturor bărbaţilor de pe listă.

Era descurajant. Ancheta bătea pasul pe loc. Şi asta îl irita cu atît mai mult cu cît avea impresia că era vina lui, că adevărul era la îndemînă, că era de-ajuns să se gîndească la el.

— Ceva nou în ziare?

— Pretind că urmăreşti o pistă.

— Exact invers decît le-am spus.

La ora nouă, băuse trei ceşti mari cu cafea şi aerul camerei se albăstrise de fumul pipei.

— Ce faci?

— Mă scol.

— Vrei să ieşi din casă?

— Da.

Ea nu insistă, ştiind că n-ar fi folosit la nimic.

— Vrei să telefonez la tine la birou să vină un inspector cu maşina?

— E o idee bună. Probabil că Lapointe nu-i acolo. Întreabă dacă Janvier e liber. Nu. Am uitat că lucrează la un caz. Lucas ar trebui să fie liber.

Se simţea mai bine în pat decît în picioare şi era puţin ameţit. Mîna îi tremură pe cînd se bărbierea şi se tăie uşor.

— Sper că vei putea veni la prînz. La ce ţi-ar folosi să te îmbolnăveşti de-a binelea?

Avea dreptate, dar nu se putea stăpîni. Doamna Maigret îi legă fularul gros la gît şi el coborî scările, în timp ce ea îl urmărea cu privirea de pe palier.

— Bună ziua, Lucas! Nu m-a chemat şeful cel mare?

— I-am spus că nu vă simţeaţi bine ieri-seară.

— Nimic nou?

— Lapointe a lucrat toată seara. De dimineaţă, a plecat din nou cu lista. Unde vreţi să vă duc?

— Pe cheiul Charenton.

Locul i se părea deja familiar şi urcă imediat la etaj, urmat de Lucas, pentru care decorul era cu totul nou. Bătu la

uşă, o deschise şi o găsi pe Lăcustă bătînd la maşină în colţul ei.

— Tot eu sînt. Ţi-l prezint pe inspectorul Lucas, cel mai vechi colaborator al meu.

— Păreţi obosit.

— Chiar sînt. Am să-ţi pun cîteva întrebări importante, mai ales una dintre ele.

Se aşeză în locul lui Chabut, în faţa biroului cu capac cilindric.

— Cine ştia că dumneata şi şeful dumitale vă veţi duce miercuri în casa de pe strada Fortuny?

— De aici?

— De aici sau din altă parte.

— Aici, toată lumea. Oscar nu era deloc un om discret. Cînd avea o amantă nouă, dorea să spună lumii întregi.

— Părăseai biroul în acelaşi timp cu el?

— Da. Şi urcam împreună în maşina lui, care e destul de bătătoare la ochi.

— Asta se repeta aproape în fiecare miercuri?

— Aproape.

— Domnul Louceck ştia?

— N-am habar. Venea foarte rar aici. Patronul trecea în fiecare zi o oră sau două pe la sediul nou.

— Vrei să-mi spui cam care era programul lui?

— În mare, pentru că nu avea neapărat zilnic acelaşi program. De cele mai multe ori, pleca de-acasă pe la nouă dimineaţa, la volanul Jaguarului, lăsînd şoferul şi Mercedesul la dispoziţia soţiei. Se oprea întîi pe cheiul Bercy, unde arunca o privire prin depozitele unde se fac amestecurile şi se îmbuteliază.

— Cine conduce această activitate?

— În principiu, totul se petrece sub supravegherea domnului Leprêtre, care face naveta, dar avem şi un fel de subdirector, care este – cred – din Sète.

— Vine şi el aici?

— Rar.

— Cunoştea relaţiile dumitale cu patronul?

— E posibil să-i fi spus cineva.

— Nu ţi-a făcut niciodată curte?

— Cred că nu m-a remarcat niciodată.

— Bun. Mai departe?

— Pe la zece, domnul Chabut sosea aici şi îşi deschidea corespondenţa. Dacă avea una sau mai multe întîlniri, îi aminteam. Primea deseori furnizori care veneau din sud.

— Care era atitudinea lui faţă de dumneata?

— Depindea de zi. În unele dimineţi, abia dacă îmi observa prezenţa. Alteori îmi spunea: „Vino aici”. Şi îmi ridica fusta. Nu-i păsa că uşa nu era încuiată şi făceam dragoste pe un colţ de birou.

— N-aţi fost surprinşi niciodată?

— De două-trei ori de una dintre dactilografe şi o dată de domnul Leprêtre. Dactilografele nu s-au arătat mirate, pentru că li se întîmpla şi lor la fel.

— La ce oră pleca?

— Păi, cînd se ducea acasă, pe la amiază. Cînd mînca în oraş, ceea ce i se întîmpla destul de des, pe la douăsprezece şi jumătate.

— Unde iei masa?

— La două sute de metri de-aici, pe chei. E un mic restaurant unde mîncarea nu-i rea deloc.

— Şi după-amiază?

Bunul Lucas asculta toate astea cu uimire şi o măsura cu privirea pe Lăcustă din cap pînă-n picioare, fără să-i înţeleagă prea bine atitudinea.

— Aproape în fiecare zi, trecea pe la sediul nou, unde stătea pînă pe la patru. Împărţea biroul cu domnul Louceck. El e singurul de care părea să-i fie puţin teamă. „Teamă” e un cuvînt exagerat. Dar nu-l trata ca pe ceilalţi şi cred că nu l-a certat niciodată.

— Pe la patru se întorcea aici?

— Între patru şi patru şi jumătate. Îi acorda un răstimp mai mult sau mai puţin lung domnului Leprêtre. Uneori se ducea să asiste la descărcarea unui şlep. Apoi urca, o suna pe una dintre dactilografe şi îi dicta corespondenţa.

— Nu-ţi dicta dumitale?

— Rareori sau numai scrisori personale. Avea nevoie de cineva în birou, o persoană fără importanţă, în faţa căreia putea să gîndească cu voce tare. Ăsta era rolul meu. Dacă n-aş fi lucrat deloc, ar fi fost totuna.

— La ce oră pleca?

— În principiu, pe la şase, dacă nu avea cumva chef să mai stea puţin cu mine sau cu una dintre celelalte fete.

— Nu petrecea niciodată seara cu dumneata?

— Numai miercurea, pînă pe la nouă.

— Ieşeai întotdeauna după el de la doamna Blanche?

— Nu. Ni se întîmpla să ieşim împreună şi chiar mă conducea pînă pe strada Caulaincourt, la o sută de metri de casa mea. Miercuri era grăbit şi i-am spus să nu mă aştepte.

— Continuă să te gîndeşti la asta. Încearcă să afli cine ştia de vizitele voastre în casa din strada Fortuny.

Maigret îşi şterse nasul şi îşi puse pălăria pe cap. Soţia lui avusese dreptate: soarele se ivea şi făcea apa Senei să strălucească.

— Vino, Lucas. Mulţumesc, domnişoară.

Pe cînd maşina vira ca să intre în curtea Poliţiei Judiciare, privirea lui Maigret o întîlni pe cea a unui bărbat care stătea în picioare lîngă parapetul cheiului. Totul durase o fracţiune de secundă. Pe moment, comisarul nu-i acordase importanţă, mai ales că bărbatul se îndepărtase imediat, tîrînd puţin piciorul, spre Piaţa Dauphine.

— L-ai remarcat? îl întrebă mai tîrziu pe Lucas.

— Pe cine?

— Un bărbat în pardesiu de gabardină. Stătea în faţa porţii mari de la intrare şi privea ferestrele. Apoi, cînd am ajuns în dreptul lui, s-a uitat fix la mine. Sînt sigur că m-a recunoscut.

— Un vagabond?

— Nu. Era bărbierit şi purta haine decente. Dar nu cred că îi era foarte cald în pardesiul de gabardină.

Ajuns în birou, Maigret se gîndea încă la necunoscut şi se duse să se uite pe fereastră. Bineînţeles, nu mai era pe chei.

Se străduia să-şi dea seama ce anume îl frapase atît de mult la acel om şi ajunse să creadă că intensitatea privirii. Era privirea patetică a unei fiinţe aflate în faţa unei probleme grave sau confruntate cu suferinţa.

Trebuia să creadă că era un fel de apel adresat lui?

Maigret ridică din umeri, îşi umplu pipa şi se aşeză la birou. Continua, fără vreun motiv aparent, să aibă faţa asudată, fiind silit să-şi şteargă transpiraţia.

Îi promisese doamnei Maigret să vină acasă la prînz şi uitase s-o întrebe ce va avea la masă. Îi plăcea să ştie încă de dimineaţă, ca să se poată bucura dinainte.

Sună telefonul şi ridică receptorul.

— Vă caută cineva, domnule comisar. Nu vrea să spună nici numele, nici motivul. Vreţi totuşi să vorbiţi?

— Da. Alo!…

— Comisarul Maigret? întrebă o voce puţin înăbuşită.

— Eu sînt.

— Voiam doar să vă spun să nu vă faceţi sînge rău pentru negustorul de vinuri. Era o canalie josnică.

Maigret întrebă:

— Îl cunoşteaţi bine?

Dar omul de la celălalt capăt al firului închisese. Comisarul puse şi el receptorul în furcă, dus pe gînduri, cu

ochii la telefon. Poate că era ceea ce aştepta de la moartea lui Chabut: un punct de plecare.

Acest telefon nu-i spunea nimic nou, desigur, doar că cineva, în acest caz – după toate aparenţele – asasinul, se număra printre cei care nu pot să-şi păstreze complet anonimatul. Atunci scriu sau telefonează. Nu sînt neapărat nebuni.

Cunoscuse cîteva cazuri de felul acesta şi, cel puţin într-unul dintre ele, criminalul nu avusese astîmpăr pînă cînd nu fusese prins.

Citi corespondenţa, deşi îşi simţea capul greu, semnă rapoarte şi alte documente administrative, care îl solicitau aproape la fel de mult ca anchetele.

La prînz, merse pînă pe bulevardul Palatului de Justiţie şi intră, după o scurtă ezitare, în cafeneaua din colţ. Avea gura cleioasă şi se întrebă ce să bea. Pentru că, în ajun, băuse un pahar cu rom, comandă şi acum unul. De fapt, bău două, pentru că paharul era mic.

Un taxi îl duse acasă, unde urcă încet scările, pentru a găsi, cînd ajunse sus, uşa deschizîndu-se şi pe soţia lui, care îl întrebă:

— Cum te simţi?

— Mai bine. Doar că, de două-trei ori, am început brusc să transpir. Ce-avem de mîncare?

Îşi scoase paltonul, fularul, pălăria şi intră în salon.

— Ficat de viţel înăbuşit.

Era unul dintre felurile lui de mîncare preferate. Se aşeză într-un fotoliu şi aruncă o privire pe ziare, dar era cu gîndul în altă parte.

Oare omul care îi telefonase nu era bărbatul pe care îl remarcase puţin mai devreme pe chei, în faţa intrării Poliţiei Judiciare?

Trebuia să aştepte să sune din nou. Poate chiar va telefona aici, pentru că ziarele scriseseră adesea despre apartamentul lui de pe bulevardul Richard-Lenoir. În plus, aproape toţi şoferii de taxi îi cunoşteau adresa.

— La ce te gîndeşti? întrebă doamna Maigret punînd masa.

— La un tip pe care l-am văzut mai devreme. Privirile ni s-au întîlnit şi acum am impresia că voia să-mi transmită un fel de mesaj.

— Printr-o privire?

— De ce nu? Nu ştiu dacă mi-a telefonat tot el puţin mai tîrziu, ca să-mi spună că Chabut era o canalie josnică. Sînt propriile sale cuvinte. A închis înainte să-i pot pune vreo întrebare.

— Speri să te sune din nou?

— Da. O fac aproape întotdeauna. Joaca asta cu focul îi aţîţă. Doar dacă nu cumva e un dezechilibrat, care nu cunoaşte despre caz decît ce-au scris ziarele. Şi asta s-a mai întîmplat.

— Nu vrei să aprind televizorul?

Mîncară aproape în tăcere, deoarece Maigret se întorcea mereu cu gîndul la anchetă şi la personajele ei.

— Ai luat destul ca să mîncăm şi mîine, rece, ca gustare?

A doua zi prefera ficatul de viţel rece. Ca desert, mîncă nuci, smochine şi migdale. Băuse doar două pahare cu vin, dar se simţea cuprins de toropeală, aşa că se aşeză în fotoliu, lîngă fereastră.

Închise ochii şi, un răstimp destul de lung, rămase ca suspendat între somn şi veghe. Îşi dădea seama că îl lua somnul pe nesimţite şi era o senzaţie plăcută, pe care nu dorea s-o alunge.

Îl revedea pe bărbatul de pe chei, care şchiopăta puţin. Cu stîngul sau cu dreptul? În starea lui de somnolenţă, întrebarea căpăta o importanţă pe care i-ar fi venit greu s-o explice.

Doamna Maigret se mişca fără zgomot, strîngea masa, iar el îşi dădea seama doar pentru că, din cînd în cînd, simţea un uşor curent de aer.

Apoi nu mai simţi nimic. Nici măcar nu ştia că respira pe gură şi sforăia uşor. Cînd se trezi brusc, surprins că se afla în fotoliul de-acasă, pendula arăta trei şi cinci. Îşi căută soţia cu privirea. Zgomotele uşoare din bucătărie îi dădură de ştire că doamna Maigret era ocupată cu călcatul rufelor.

— Ai dormit bine?

— Grozav. Aş fi în stare să dorm toată ziua.

— Nu-ţi iei temperatura?

— Dacă vrei tu.

De data asta, avea 37° cu 6.

— Trebuie musai să te duci la birou?

— Da, e preferabil să mă duc.

— Atunci, ia o aspirină înainte să pleci.

Ascultător, Maigret luă o pastilă şi, ca să-i dispară gustul rău din gură, îşi turnă un păhărel de lichior de porumbe, trimis de cumnata lui din Alsacia.

— Îţi chem imediat un taxi.

Cerul era senin, de un albastru cam pal, şi soarele strălucea, dar aerul se menţinea foarte rece.

— Vreţi să dau drumul la încălzire, şefule? Păreţi răcit. La mine, şi soţia, şi copiii au gripă. Facem unul după altul. Mîine sau poimîine, îmi vine mie rîndul.

— Fără căldură. Transpir şi aşa prea mult.

— Şi dumneavoastră? De dimineaţă şi pînă acum m-au trecut apele de trei-patru ori.

Scara i se păru mai greu de urcat ca de obicei şi se aşeză, în sfîrşit, cu mare plăcere în fotoliul lui. Sună să-l cheme la el pe Lucas.

— Nimic nou?

— Nu, şefule.

— Nici un telefon anonim?

— Nu. Lapointe tocmai s-a întors şi cred că aşteaptă să vă vorbească.

— Spune-i să vină la mine.

Alese una dintre pipele aşezate frumos pe birou, cea mai uşoară, şi o umplu încet.

— Ai deja toate informaţiile?

— Da, aproape toate. Am avut destul noroc.

— Stai jos. Dă-mi lista.

— N-o să înţelegeţi ce-am scris. Prefer să vă citesc tot ce-am notat, pînă cînd o să fac raportul. Încep cu ministrul, Xavier Thorel. N-a fost nevoie să întreb pe nimeni. Din ziarele de joi, am aflat că a reprezentat guvernul la premiera mondială a unui film despre Rezistenţă.

— Cu soţia?

— Da, Rita l-a însoţit, ca şi fiul lor, care are optsprezece ani.

— Mai departe.

— Mi-am dat seama mai tîrziu că alte persoane de pe listă s-au aflat la aceeaşi gală, dar că numele lor n-au fost publicate. Este cazul doctorului Rioux, care locuieşte în Piaţa Vosges, la două case de soţii Chabut.

— Cine ţi-a spus?

— Portăreasa lui. Tot cele mai vechi surse de informaţii sînt cele mai bune! Se pare că doctorul Rioux o tratează pe doamna Chabut.

— Se îmbolnăveşte frecvent?

— Se pare că îl cheamă destul de des. E un bărbat grăsuţ, cu cîteva fire de păr şaten pieptănate peste creştetul pleşuv. Soţia lui este o iapă înaltă şi roşcată, care nu l-a atras probabil pe Oscar Chabut.

— Doi. Următorii?

— Henry Legendre, industriaşul, era la Rouen, unde mai are o locuinţă şi unde se duce o dată sau de două ori pe săptămînă. Ştiu de la şoferul lui, care m-a luat drept reprezentant comercial.

— Şi soţia?

— E la pat de-o săptămînă, din cauza gripei. N-am putut să aflu nimic despre Pierre Merlot, agentul de schimb, dar se

pare că a cinat în oraş. Face deseori asta, împreună cu soţia lui, Lucile. N-am avut timp să fac turul marilor restaurante. Se pare că e un fin cunoscător într-ale gastronomiei.

— Caucasson, editorul de cărţi de artă?

— La acelaşi cinematograf de pe Champs-Élysées ca şi ministrul.

— Maestrul Poupard?

— La un mare dineu dat, în Avenue Gabriel, de ambasadorul Statelor Unite.

— Doamna Poupard?

— Prezentă şi ea acolo. Mai este o doamnă Japy, Estelle Japy, văduvă sau divorţată, care locuieşte pe bulevardul Haussmann şi care a fost mult timp una dintre amantele lui Chabut. Ca să iau informaţii despre ea, a fost nevoie să-i fac curte cameristei sale. Nu s-a mai văzut de cîteva luni cu Chabut, care s-a purtat destul de urît cu ea. Miercuri, a luat masa de seară acasă şi şi-a petrecut seara în faţa televizorului.

Telefonul de pe birou sună şi Maigret se grăbi să răspundă.

— Cineva doreşte să vă vorbească. Cred că e acelaşi bărbat ca dimineaţă.

— Dă-mi-l!

Urmă o tăcere destul de lungă, în timpul căreia auzea respiraţia celuilalt.

— Sînteţi la telefon? întrebă în cele din urmă necunoscutul.

— Da, te ascult.

— Vreau doar să vă repet că este o canalie. Băgaţi-vă bine asta în cap.

— O clipă.

Dar bărbatul închise.

— Poate e asasinul, dar e posibil să fie şi un farsor. Cît timp îmi închide brusc, n-am cum să-mi dau seama. Nici n-avem cum să-l găsim. El trebuie să spună mai multe sau să comită o imprudenţă.

— Ce v-a zis?

— Ca dimineaţă: că Chabut era o canalie.

Probabil că foarte mulţi oameni aveau aceeaşi părere, inclusiv unii dintre comesenii obişnuiţi ai lui Chabut. Făcuse tot ce putea ca să stîrnească antipatia, dacă nu ura, prin atitudinea lui faţă de femei, pe de o parte şi, pe de alta, prin felul de-a se purta cu angajaţii.

Ai fi crezut că voia neapărat să provoace oamenii. Or, pînă miercurea trecută, nimeni nu părea să-l fi pus la punct. Fusese pălmuit şi evitase să se laude? Nici un bărbat gelos nu-i trăsese un pumn în nas?

Atitudinea îi era insolentă şi, sigur de el, îşi permitea să sfideze soarta.

Totuşi, cineva, un bărbat, după spusele doamnei Blanche, se săturase în sfîrşit şi îl aşteptase în faţa casei de pe strada Fortuny. Acest cineva trebuie să fi avut motive şi mai puternice decît ceilalţi să-l urască, deoarece, omorîndu-l, îşi pusese în joc libertatea, poate chiar viaţa.

Trebuia să caute printre prieteni? Informaţiile aduse de Lapointe erau mai curînd dezamăgitoare. Oamenii ucid din ce în ce mai puţin, mai ales într-un anumit mediu, ca să răzbune o infidelitate conjugală.

Oare asasinul făcea parte din grupul de pe cheiul Charenton? Sau din rîndul personalului de la sediul nou?

În sfîrşit, era acest bărbat anonim, care îi telefonase de două ori comisarului ca să-şi descarce sufletul?

— Ai terminat cu lista?

— Ar mai fi Philippe Borderel şi amanta lui. E critic teatral la un mare cotidian. Asistau amîndoi la o repetiţie generală la teatrul Michodière. Apoi, Trouard, arhitectul, care cina la braseria *Lipp*, împreună cu un promotor cunoscut.

Cîţi alţii nu erau trecuţi pe listă şi aveau motive întemeiate să-l urască pe negustorul de vinuri? Ar fi trebuit să poată interoga zeci şi zeci de oameni, bărbaţi şi femei, unul cîte unul, ochi în ochi. Era de neconceput, bineînţeles, şi de aceea Maigret se agăţa de necunoscutul de la telefon, care era, poate, bărbatul pe care îl văzuse dimineaţă lîngă parapet.

— Ştiţi cînd va avea loc înmormîntarea?

— Nu. Cînd am plecat de la doamna Chabut, tocmai urma să-l primească pe reprezentantul pompelor funebre. Corpul neînsufleţit a fost adus probabil ieri, spre seară, în apartamentul din Piaţa Vosges. Chiar aşa, ce-ar fi să ne ducem să aruncăm o privire?

Puţin mai tîrziu, se îndreptau cu maşina spre Piaţa Vosges. La etajul întîi, găsiră uşa întredeschisă şi intrară, învăluiţi imediat de mirosul de lumînări şi de crizanteme.

Oscar Chabut era deja în sicriu, dar acesta nu fusese închis încă. O femeie trecută de prima tinereţe, îmbrăcată toată în negru, stătea îngenuncheată pe un scăunel de rugăciune şi o pereche destul de tînără se afla în faţa mortului, luminată de flacăra pîlpîitoare a lumînărilor.

Cine era bătrîna doamnă îndoliată? Oare mama lui Jeanne Chabut? Posibil. Ba chiar probabil. Cei doi tineri păreau stînjeniţi şi, după ce-şi făcură semnul crucii, bărbatul îşi trase după el însoţitoarea.

Maigret respectă ritualul şi făcu o cruce în aer cu firul de merişor udat în apă sfinţită. Lapointe îl imită cu o convingere

aproape comică.

Chiar mort, Oscar Chabut era impresionant, deoarece avea o faţă puternică, cu trăsături ca din topor poate, dar nu lipsite de o oarecare frumuseţe.

În momentul în care cei doi bărbaţi ieşeau, doamna Chabut îşi făcu apariţia pe culoar.

— Aţi venit la mine?

— Nu. Am venit să ne facem datoria creştinească faţă de soţul dumneavoastră.

— Parcă ar fi viu, nu-i aşa? Au făcut treabă bună. L-aţi văzut exact cum arăta cînd trăia, din păcate, mai puţin privirea.

Îi conducea maşinal spre uşa de la intrare, de cealaltă parte a holului.

— Aş vrea să vă pun o întrebare, doamnă, spuse brusc Maigret.

Ea îl privi curioasă.

— Vă ascult.

— Doriţi cu adevărat să-l descoperim pe asasinul soţului dumneavoastră?

Ea nu se aştepta la această întrebare şi se arătă un moment parcă sufocată.

— De ce-aş dori ca acest om să rămînă în libertate?

— Nu ştiu. Dacă îl descoperim, va urma un proces, un proces foarte mare, despre care vor vorbi pe larg presa, radioul şi televiziunea. Va fi o defilare importantă de martori. Vor fi audiate angajatele soţului dumneavoastră. Unele dintre ele vor spune adevărul. Poate şi prietene de-ale soţului dumneavoastră.

— Înţeleg ce vreţi să spuneţi, murmură ea, părînd că se gîndeşte, că încearcă să cîntărească argumentele pro şi contra.

— Este evident că procesul va stîrni un mare scandal, adăugă ea în sfîrşit.

— N-aţi răspuns la întrebarea mea.

— La drept vorbind, mi-e totuna. Nu-mi place răzbunarea. Cel care l-a omorît credea cu siguranţă că avea motive temeinice s-o facă. Poate pe bună dreptate. Ce-ar cîştiga societatea dacă ar sta la închisoare zece ani sau tot restul zilelor?

— Presupunînd că aţi avea un indiciu despre personalitatea lui, îmi închipui că l-aţi păstra pentru dumneavoastră?

— Nefiind nevoie, încă nu m-am gîndit la asta. Datoria mea ar fi să vorbesc, nu-i aşa? În acest caz, cred că aş vorbi, dar fără tragere de inimă.

— Cine va prelua conducerea afacerii soţului dumneavoastră? Louceck?

— Omul ăsta mă sperie. Seamănă cu un animal cu sîngerece şi nu-mi place deloc să mă privească în faţă.

— Totuşi, soţul dumneavoastră părea să aibă încredere în el.

— Louceck l-a ajutat să cîştige mulţi bani. E un om viclean, care cunoaşte perfect legile şi modul de-a se folosi de ele. La început se ocupa numai de impozitele soţului meu, apoi – treptat – a ajuns să ocupe locul doi în ierarhie.

— A cui a fost ideea denumirii *Vin des Moines*?

— A soţului meu. Totul se făcea atunci pe cheiul Charenton. Louceck l-a convins să amenajeze un sediu nou şi să înmulţească depozitele din provincie, ca să sporească numărul punctelor de vînzare.

— Soţul dumneavoastră îl considera un om cinstit?

— Avea nevoie de el. Şi era în stare să se apere.

— N-aţi răspuns la întrebarea mea. El va conduce afacerea?

— Va rămîne cu siguranţă la postul lui, în orice caz, un timp, dar nu mai sus.

— Cine va avea puterea?

— Eu.

Spuse asta simplu, ca şi cum se înţelegea de la sine.

— Am avut întotdeauna stofă de femeie de afaceri şi soţul meu îmi cerea deseori sfatul.

— Veţi avea biroul la sediul nou?

— Da, numai că nu-l voi împărţi cu Louceck, cum făcea Oscar. Loc e destul.

— Şi vă veţi duce la depozite, în beciuri şi la birourile de pe cheiul Charenton?

— De ce nu?

— Nu prevedeţi nici o schimbare în rîndul personalului?

— Pentru care motiv ar avea loc schimbări? Pentru că fetele s-au culcat aproape toate cu soţul meu? În acest caz, n-ar trebui să-mi mai văd nici prietenele, cu excepţia celor care au vîrsta canonică!

O femeie tînără, subţirică şi vioaie intră şi se aruncă în braţele stăpînei casei, murmurînd:

— Biata de tine…

— Mă scuzaţi, domnule comisar.

— Vă rog.

În timp ce cobora scara, Maigret mormăi, ştergîndu-şi fruntea cu batista:

— Ciudată femeie…

Cîteva trepte mai jos, adăugă:

— Ori mă înşel foarte mult, ori povestea asta e departe de sfîrşit.

Oare Jeanne Chabut nu avea cel puţin meritul sincerităţii?

IV

Era aproape ora cinci cînd cineva bătu discret la uşa biroului lui Maigret. Fără să aştepte răspunsul, bătrînul Joseph, cel mai vechi aprod, se apropie şi îi întinse o fişă comisarului.

Numele: Jean-Luc Caucasson
Motivul vizitei: cazul Chabut

— Unde l-ai dus să aştepte?

— În acvariu.

Aşa numeau o sală de aşteptare cu trei pereţi de sticlă, unde erau mereu vizitatori.

— Mai lasă-l să aştepte cîteva minute, apoi adu-l la mine.

Maigret îşi şterse nasul îndelung, se proţăpi cîteva minute în faţa ferestrei şi, în cele din urmă, bău puţin din şampania pe care o păstra întotdeauna în dulap.

Se simţea tot confuz şi avea impresia neplăcută că se mişca într-un univers pufos.

Pe cînd îşi aprindea pipa, în picioare lîngă birou, îl auzi pe Joseph anunţînd:

— Domnul Caucasson.

Acesta nu părea impresionat de atmosfera de la Poliţia Judiciară. Se apropie cu mîna întinsă.

— Am onoarea cu domnul comisar Maigret?

Dar comisarul se mulţumi să mormăie:

— Luaţi loc, vă rog.

El însuşi dădu ocol biroului şi se aşeză în fotoliul lui.

— Mi se pare că sînteţi editor de cărţi de artă?

— Exact. Îmi cunoaşteţi magazinul de pe strada Saint-André-des-Arts?

Maigret evită să răspundă şi îşi privi parcă dus pe gînduri interlocutorul. Era un bărbat frumos, înalt, zvelt, cu un păr des, înspicat, frumos pieptănat. Costumul şi pardesiul erau gri şi

avea pe buze un zîmbet arogant, probabil zîmbetul lui obişnuit. Te ducea cu gîndul la un animal de rasă, de exemplu, la un cîine afgan.

— Îmi cer scuze că vă deranjez, mai ales că demersul meu nu are mare importanţă pentru dumneavoastră. Am fost un prieten apropiat al lui Oscar Chabut.

— Ştiu. Mai ştiu şi că, miercuri, aţi asistat la premiera mondială a unui film despre Rezistenţă. Filmul a început abia la ora nouă şi jumătate şi aveaţi tot timpul să străbateţi drumul dintre strada Fortuny şi Champs-Élysées.

— Mă consideraţi suspect?

— Pînă la proba contrară, toţi cei care au avut relaţii cu Chabut sînt mai mult sau mai puţin suspecţi. O cunoaşteţi pe doamna Blanche?

El ezită o clipă, dar se hotărî repede.

— Da. Mi se întîmpla să merg la ea.

— Cu cine?

— Cu Jeanne Chabut. Ştia că soţul ei era un obişnuit al acelei case. Voia s-o vadă cu ochii ei.

— Sînteţi amantul doamnei Chabut?

— Am fost. Am toate motivele să cred că a avut şi alţii.

— Cînd se întîmpla asta?

— Sînt vreo şase luni de cînd nu ne-am mai dat întîlnire.

— Mergeaţi s-o vedeţi în apartamentul din Piaţa Vosges?

— Da. Cînd soţul ei pleca în sud, ceea ce i se întîmpla aproape în fiecare săptămînă.

— Pentru asta aţi venit?

— Nu. N-am făcut decît să răspund la întrebarea dumneavoastră. Voiam să vă întreb dacă aţi găsit scrisorile.

Maigret îl privi şi se încruntă.

— Care scrisori?

— Scrisorile pe care Oscar le primea personal. Nu corespondenţa de afaceri, bineînţeles. Presupun că le ţinea în apartamentul din Piaţa Vosges sau, poate, la vechiul sediu.

— Şi aţi vrea să intraţi în posesia acestor scrisori?

— Meg… E soţia mea… Meg, cum ziceam, are mania să scrie scrisori lungi, în care spune tot ce-i trece prin minte…

— Aţi vrea scrisorile astea?

— A avut o legătură destul de lungă cu Oscar. I-am surprins împreună şi el a părut necăjit.

— Era îndrăgostit?

— N-a fost îndrăgostit în viaţa lui. Era încă una care se adăuga panopliei sale de cuceritor.

— Sînteţi gelos?

— Am ajuns să mă resemnez.

— Soţia dumneavoastră a avut şi alte aventuri?

— Sînt obligat să recunosc că da.

— Dacă înţeleg bine, soţia dumneavoastră era amanta lui Chabut şi dumneavoastră, amantul doamnei Chabut. Cam asta era?

În vocea lui Maigret, în atitudinea lui, se simţea o ironie reţinută, de care editorul nu-şi dădea seama.

— Aţi scris şi dumneavoastră scrisori?

— Trei sau patru.

— Doamnei Chabut?

— Nu. Lui Oscar.

— Ca să vă plîngeţi de relaţiile lui cu Meg?

— Nu.

Ajungea la punctul dificil şi se străduia să ia un aer degajat.

— Nu cunoaşteţi probabil situaţia unui editor de cărţi de artă. Clientela e rară şi preţul de cost al lucrărilor, extrem de ridicat. O ediţie se epuizează abia în cîţiva ani şi reprezintă un capital important. Asta explică de ce avem nevoie de sponsori.

Maigret, mai ironic ca niciodată, întrebă cu o voce nevinovată:

— Domnul Chabut era un sponsor?

— Era foarte bogat. Întorcea banii cu lopata. M-am gîndit că ar putea să mă ajute şi…

— I-aţi scris?

— Da.

— Chiar dacă era amantul soţiei?

— Cele două lucruri n-au nici o legătură.

— Îi surprinseserăţi deja?

— Nu mai reţin datele, dar presupun că da.

Lăsat pe spate, Maigret bătătorea cu degetul scrumul din pipă.

— Eraţi deja amantul lui Jeanne Chabut?

— Ştiam că n-o să înţelegeţi. Reveniţi mereu la vechea morală burgheză, care nu mai e valabilă în mediul nostru. Pentru noi, relaţiile sexuale nu au importanţă.

— Înţeleg foarte bine. Cu alte cuvinte, vă adresaţi lui Oscar Chabut doar pentru că era bogat.

— Exact.

— După cum v-aţi fi putut adresa foarte bine unui bancher sau unui industriaş pe care nu-l cunoşteaţi.

— Da, dacă m-aş fi văzut încolţit.

— Dar nu eraţi?

— Aveam în minte o lucrare importantă despre anumite aspecte ale artei asiatice.

— Există în aceste scrisori fraze pe care le regretaţi?

Editorul era din ce în ce mai stînjenit, dar reuşea să-şi păstreze o oarecare demnitate.

— Să zicem că ar putea să fie greşit interpretate.

— De exemplu, nişte oameni superficiali, care n-ar face parte din lumea dumneavoastră şi n-ar avea idei largi, ar putea să creadă că era vorba de un şantaj. Asta e, nu?

— Mai mult sau mai puţin.

— Aţi insistat mult?

— Am scris trei-patru scrisori.

— Toate cu acelaşi subiect? Într-un interval de timp destul de scurt?

— Mă grăbeam să dau cartea în lucru. Unul dintre cei mai buni cunoscători ai artei orientale îmi furnizase deja textul.

— A plătit?

Caucasson clătină din cap.

— Nu.

— Aţi fost foarte dezamăgit?

— Da. Nu mă aşteptam la asta din partea lui. Nu-l cunoşteam îndeajuns.

— Era dur, nu-i aşa?

— Dur şi dispreţuitor.

— V-a răspuns în scris?

— Nu şi-a dat osteneala. Într-o seară, la un cocteil unde fuseseră invitaţi vreo treizeci de prieteni, m-am ţinut după el în speranţa că-mi va da în sfîrşit un răspuns…

— Şi vi l-a dat?

— Cu brutalitate. S-a întors spre mine, în mijlocul salonului, şi a spus cu glas tare, astfel că au auzit şi alţii: „Să ştii că nu mă doare nici în cot de Meg şi cu atît mai puţin că ţi-o tragi cu nevastă-mea! Aşa că nu-mi mai cere bani”.

Faţa lui, palidă cînd intrase, devenise trandafirie şi degetele lungi şi îngrijite îi tremurau puţin.

— Vedeţi că vă vorbesc cît se poate de sincer. Aş fi putut să tac, să aştept evenimentele.

— Adică, să aşteptaţi să găsesc scrisorile?

— Nu se poate şti în mîinile cui vor cădea.

— Aţi mai dat ochii cu el de-atunci?

— De două ori. Am continuat să fiu invitat la el acasă împreună cu soţia mea.

— Şi v-aţi dus! murmură Maigret, cu o admiraţie prefăcută. Văd că practicaţi iertarea păcatelor!

— Ce altceva puteam să fac? Era o brută, dar şi o forţă a naturii. I-a umilit probabil şi pe alţii, chiar dintre prietenii noştri. Avea nevoie de asta ca să se simtă puternic şi nu cerea să fie iubit.

— Speraţi să vă dau acele scrisori?

— Aş fi preferat să le ştiu distruse.

— Şi pe-ale soţiei, şi pe-ale dumneavoastră, nu-i aşa?

— Scrisorile lui Meg ar putea să fie puţintel prea pasionate, dacă nu erotice, iar ale mele, după cum v-am spus, ar putea să fie greşit interpretate.

— Voi vedea ce-am să pot face pentru dumneavoastră.

— Le-aţi găsit?

Maigret nu răspunse şi se îndreptă uşă, ca să dea de înţeles că întrevederea luase sfîrşit.

— Apropo, aveţi un revolver de calibru 6,35?

— Am unul la magazin. E în acelaşi sertar de ani de zile şi nici măcar nu ştiu ce calibru are. Nu-mi plac armele.

— Vă mulţumesc. De fapt, ştiaţi că prietenul dumneavoastră Chabut se ducea în fiecare miercuri, pe la aceeaşi oră, pe strada Fortuny?

— Da, pentru că se întîmpla ca eu şi Jeanne să profităm de asta.

— Atît pentru azi. Dacă va fi nevoie, o să vă convoc.

Caucasson ieşi în cele din urmă pe lîngă tocul uşii, iar Maigret îl urmări cu privirea pînă la scară. Apoi intră în birou şi ceru legătura cu apartamentul din Piaţa Vosges. Dură ceva timp, pentru că suna mereu ocupat.

— Doamna Chabut? Aici, comisarul Maigret. Îmi cer scuze că vă deranjez din nou, dar vizita pe care am primit-o adineauri mă obligă să vă pun una-două întrebări.

— V-aş ruga să vă grăbiţi, pentru că sînt extrem de ocupată. Pînă la urmă, funeraliile au loc mîine, în cea mai strictă intimitate.

— Va avea loc şi o ceremonie religioasă?

— O simplă rugăciune la catafalc. Anunţ doar cîteva persoane foarte apropiate şi doi-trei colaboratori ai soţului meu.

— Şi pe domnul Louceck?

— Nu se poate altfel.

— Şi pe domnul Leprêtre?

— Bineînţeles. Chiar şi pe secretara lui particulară, tînăra aceea slabă, căreia îi spunea Lăcusta. Trei maşini ne vor duce direct la cimitirul de la Ivry.

— Ştiţi unde-şi ţinea soţul dumneavoastră corespondenţa personală?

Urmă o tăcere destul de lungă.

— Închipuiţi-vă că nu mi-am pus niciodată întrebarea asta şi că mă gîndesc acum la ea. Primea foarte puţine scrisori la apartament – oamenii foloseau de cele mai multe ori adresa sediului vechi. Vă gîndiţi la nişte scrisori anume?

— Scrisori de la prieteni, de la prietene.

— Dacă le păstra, trebuie să fie în seiful personal.

— Şi unde se află acest seif?

— În salon, în spatele portretului.

— Aveţi cheia?

— Oamenii de la serviciile dumneavoastră mi-au trimis ieri hainele pe care le purta miercuri şi, într-un buzunar, am găsit cheile. Am remarcat o cheie de seif, dar nu m-am gîndit mai departe.

— Nu vreau să vă mai răpesc azi din timp, dar imediat ce se încheie funeraliile…

— Puteţi să-mi telefonaţi mîine după-amiază.

— Pînă atunci, vă cer insistent să nu distrugeţi nimic, nici cea mai mică bucată de hîrtie.

Oare nu va avea, chiar de azi, curiozitatea să deschidă seiful şi să vadă acele faimoase scrisori?

O sună apoi pe Lăcustă.

— Cum mai merge treaba pe-acolo?

— De ce-ar merge rău?

— Am aflat adineauri că ai fost invitată la funeralii.

— Da, telefonic. Nu mă aşteptam. Aveam impresia că-i eram antipatică.

— Spune-mi, există vreun seif în clădirea de pe cheiul Charenton?

— Da, la parter, în biroul contabilului.

— Cine are cheia?

— Contabilul, bineînţeles, probabil şi Oscar.

— Ştii cumva dacă punea acolo documente personale, de exemplu, scrisori?

— Nu cred. Cînd primea scrisori personale, ori le rupea în bucăţi mici, ori le băga în buzunar.

— Vrei totuşi să-l întrebi pe contabil şi să-mi dai răspunsul? Aştept la telefon.

Maigret profită de răgaz ca să-şi reaprindă pipa, care se stinsese. Se auziră paşi, o uşă care se deschidea şi se închidea, apoi – după cîteva minute – din nou uşa şi paşii.

— Mai sînteţi la telefon?

— Da.

— Nu m-am înşelat. În seif sînt numai documente de afaceri şi o anumită sumă de bani. Contabilul nici măcar nu ştie dacă patronul avea o cheie. Se pare că mai curînd domnul Leprêtre ar avea una.

— Mulţumesc.

— Veniţi la înmormîntare?

— Nu cred. De altfel, nu am fost invitat.

— Toată lumea are dreptul să intre într-o biserică.

Maigret puse telefonul jos, cu capul la fel de greu, dar într-o dispoziţie mai bună decît dimineaţă. Pînă la urmă, intră în biroul inspectorilor, unde Lapointe bătea la maşină raportul. Folosea doar două degete, dar bătea la fel de rapid ca majoritatea dactilografelor.

— M-a vizitat cineva, murmură Maigret. Editorul de cărţi de artă.

— Ce voia?

— Să recupereze nişte scrisori. E de neiertat că nu m-am gîndit la scrisorile pe care le primea Oscar Chabut. Probabil că sînt unele revelatoare printre ele. Cum ar fi cele ale lui Caucasson, în care acesta cerea bani…

— Pentru că negustorul de vinuri se culca cu nevasta lui?

— Caucasson i-a prins în flagrant. E adevărat că şi el avea relaţii intime cu Jeanne Chabut. Acesta e doar un caz. Cînd vom avea în mînă corespondenţa, cred că vom descoperi şi altele.

— Unde se află scrisorile astea?

— După toate aparenţele, într-un seif care se găseşte în spatele portretului răposatului, în salonul mare.

— Soţia lui le-a citit?

— Se pare că nu s-a gîndit la seif. A găsit cheia din întîmplare, într-un buzunar al hainelor pe care Chabut le purta miercuri.

— I-aţi spus?

— Da. Şi sînt convins că le va citi chiar în seara asta. Funeraliile au loc mîine. Se va ţine o simplă rugăciune la catafalc în biserica Saint-Paul, apoi trei maşini le vor duce pe persoanele foarte apropiate familiei la cimitirul de la Ivry.

— Vă duceţi?

— Nu.

La ce bun? Asasinul negustorului de vinuri nu era dintre aceia care se fac remarcaţi prin atitudine în cursul unei înmormîntări.

— Am impresia, şefule, că vă simţiţi mai bine, că vă ştergeţi nasul mai rar.

— Nu te grăbi! Vom mai vedea mîine dimineaţă.

Era cinci şi jumătate.

— Nu e nevoie să aştept pînă la şase. Totuşi, m-aş simţi mai bine acasă.

— Bună seara, şefule.

— Bună seara, copii.

Maigret părăsi biroul inspectorilor cu pipa între dinţi, uşor adus de spate şi cu picioarele puţin muiate.

Avu un somn greu şi nu-şi mai aminti dacă visase sau nu. Vîntul îşi schimbase probabil direcţia în timpul nopţii, pentru că vremea era acum diferită, frigul se înmuiase şi o ploaie nesfîrşită şi monotonă îşi revărsa şiroaiele pe geamuri.

— Îţi iei temperatura?

— Nu. N-am febră.

Se simţea mai bine. Bău, savurîndu-le, două ceşti cu cafea şi doamna Maigret telefonă din nou după taxi.

— Să nu-ţi uiţi umbrela.

În birou, aruncă o privire maşinală la teancul de scrisori care îl aştepta. Era un vechi obicei. Îşi dădea seama astfel, privind plicurile, dacă recunoştea scrisul unui prieten sau al cuiva de la care aştepta un mesaj.

Pe unul dintre plicuri, adresa era scrisă cu litere uniforme. În colţul din stînga sus, cuvîntul *Personal* era subliniat de trei ori.

Domnului comisar principal Maigret
Şeful Brigăzii Omucideri
Cheiul Orfèvres, nr. 38

Deschise această scrisoare înaintea celorlalte. Conţinea două foi mici, dintr-o hîrtie căreia i se îndepărtase antetul, probabil cel al unei braserii sau al unei cafenele. Literele erau regulate, la fel şi spaţiile, şi se putea intui că autorul era un om meticulos, atent la detalii.

Sper că această scrisoare nu se va opri pe la unul dintre serviciile dumneavoastră şi că o veţi citi personal.

Eu v-am telefonat de două ori, dar am închis imediat de teamă să nu reperaţi numărul de unde vă sunam. Se pare că e imposibil cu reţeaua telefonică automată, dar prefer să nu risc.

Sînt surprins că ziarele nu scriu nimic despre personalitatea lui Oscar Chabut. Oare nu se găseşte nimeni, printre persoanele pe care le-au contactat, care să le spună adevărul?

În schimb, se vorbeşte despre el ca despre un om de anvergură, îndrăzneţ şi tenace, care a creat prin forţe proprii una dintre cele mai mari afaceri cu vin.

Păcat! Omul acesta era o canalie, v-am spus şi repet. Nu ezita să sacrifice pe oricine pentru ambiţia şi grandomania lui. Şi, într-un sens, mă întreb dacă nu era cumva nebun.

E greu de crezut că un om întreg la minte se poate comporta aşa cum făcea el. Faţă de femei, era dominat de nevoia de-a le murdări. Voia să le posede pe toate ca să le

înjosească şi să se simtă superior lor. De altfel, se lăuda cu succesele lui la femei, fără pic de respect pentru reputaţia acestora.

Dar soţii? E posibil să nu ştie nimic? Nu cred. Şi pe ei îi domina cu dispreţul lui şi îi forţa într-un fel să nu vorbească.

Trebuia să înjosească totul în jurul lui, ca să se simtă mare şi puternic. Mă înţelegeţi?

Mi se întîmplă să vorbesc la prezent, ca şi cum ar mai trăi, cu toate că acum a căpătat în sfîrşit ce merită. Nimeni nu va plînge după el, nici măcar cei apropiaţi, nici măcar tatăl lui, care de mult nu mai voia să-l vadă.

Ziarele nu scriu toate astea, dar – dacă îl veţi aresta într-o zi pe cel care a tras în el şi a pus capăt uneltirilor lui nocive – toată lumea se va dezlănţui asupra acestui om.

Doream să iau legătura cu dumneavoastră. V-am văzut intrînd în casa din Piaţa Vosges, însoţit de un alt bărbat, care e probabil un inspector de-al dumneavoastră. V-am zărit şi pe cheiul Charenton, unde lucrurile nu sînt chiar atît de simple cum s-ar dori să pară. Tot ce atingea acest om este într-un fel contaminat.

Căutaţi asasinul? E meseria dumneavoastră şi nu vă port pică. Dar, dacă ar exista dreptate pe lume, aceasta ar trebui să-l felicite.

Repet: era o canalie mizerabilă şi o fiinţă profund vicioasă.

Vă rog să credeţi, domnule comisar principal, în sentimentele mele devotate şi mă scuz că nu semnez.

Totuşi, în josul paginii era o semnătură vagă.

Maigret reciti scrisoarea fără grabă, frază cu frază. În cursul carierei, primise sute de scrisori anonime şi ştia să le recunoască pe cele care prezentau un interes real.

În pofida emfazei şi probabil a exagerării, aceasta nu conţinea numai acuzaţii gratuite şi portretul pe care i-l făcea negustorului de vinuri semăna destul de mult cu modelul.

Oare asasinul scrisese acele rînduri? Era el una dintre numeroasele victime ale lui Oscar Chabut? Dacă da, era vorba de cineva căruia îi luase soţia, ca apoi s-o respingă, după cum îi era obiceiul, sau de un bărbat care avusese de suferit din cauza cinismului său în afaceri?

Fără să vrea, Maigret îl revăzu în gînd pe individul care îl aşteptase în faţa intrării Poliţiei Judiciare şi se îndreptase apoi şchiopătînd spre Piaţa Dauphine. Nu făcea impresie bună. Părea să fi dormit îmbrăcat, fără să fie totuşi un vagabond. Există astfel la Paris mii de fiinţe care nu se clasează în nici o

categorie. Unele alunecau inexorabil în jos şi le regăseai pe cheiuri, dacă nu se sinucideau.

Altele se cramponau, strîngeau din dinţi şi reuşeau să iasă la suprafaţă, mai ales dacă cineva le dădea o mînă de ajutor.

În sinea lui, Maigret ar fi vrut să-l ajute pe acest om. Nu era probabil nebun, în pofida urii pe care o nutrea împotriva lui Chabut, ce devenise pentru el o raţiune de-a trăi.

El îl împuşcase pe negustorul de vinuri? Posibil. Şi-l putea imagina în umbră, cu mîinile crispate pe mînerul îngheţat al unui revolver.

Trăgea aşa cum îşi pusese în gînd, o dată, de două ori, de patru ori, apoi se îndrepta şchiopătînd spre staţia de metrou.

Unde dormea? Unde se dusese atunci? Se mulţumise să ajungă pe marile bulevarde sau în alt cartier luminat şi să intre într-un bistrou ca să se încălzească şi să sărbătorească singur succesul obţinut?

Asasinarea lui Chabut nu era improvizată. Făptaşul se gîndise la ea mult timp, ezitînd, repetîndu-şi întruna învinuirile ca să se hotărască să acţioneze.

Şi iată că duşmanul lui era mort. Asasinul nu-şi pierduse, oarecum, raţiunea de-a fi? Se vorbea despre victimă ca despre un om strălucit, un om de afaceri excepţional. Nimeni nu vorbea despre cel care îl omorîse, nici despre motivele ce îl împinseseră s-o facă.

Atunci îi telefonă lui Maigret, apoi îi scrise. Îi va scrie din nou, chiar dacă, fără să vrea, va spune destul ca să fie prins.

Maigret se îndreptă spre biroul directorului Poliţiei Judiciare, pentru că soneria anunţase ora raportului.

— Nimic nou în cazul din strada Fortuny?

— Nimic precis. Încep totuşi să trag speranţe.

— Crezi că se va lăsa cu scandal?

Maigret se încruntă. Nu-i vorbise şefului său despre personalitatea lui Chabut şi ziarele nu scriseseră nimic. Atunci, ce rost avea să aducă vorba de „scandal”?

Directorul Poliţiei Judiciare îl cunoştea pe negustorul de vinuri? Sau frecventa medii unde acesta era bine cunoscut? În acest caz, ştia că o mulţime de oameni aveau motive îndreptăţite să-l urască pe Chabut destul de mult ca să-şi dorească să-l omoare.

— Încă n-am nici un nume în cap, spuse el, evaziv.

— În orice caz, ai făcut bine că n-ai spus prea multe presei.

Mai tîrziu, citi restul corespondenţei şi ceru o dactilografă ca să dicteze cîteva răspunsuri. Se simţea încă fără vlagă, destul de slăbit, dar nu mai era silit să stea tot timpul cu batista în mînă.

Lapointe intră cu puţin înainte de amiază.

— Sper că n-o să vă supăraţi pe mine. Aş putea spune că m-am dus aproape în nume personal. Eram curios să văd înmormîntarea asta. Erau numai vreo douăzeci de persoane şi doar domnul Louceck reprezenta personalul.

— N-ai mai recunoscut pe nimeni?

— Ieşind din biserică, mi s-a părut că se uita ţintă la mine un om de pe trotuarul de vizavi. Am încercat să ajung la el, dar – cînd să mă strecor printre maşini – a dispărut.

— Ia citeşte asta!

Îi întinse scrisoarea anonimă, care îl făcu pe inspector să zîmbească de cîteva ori.

— Se potriveşte cu el, nu?

— Spune că m-a văzut în Piaţa Vosges, pe cheiul Charenton şi, probabil, intrînd la Poliţia Judiciară. De dimineaţă, trebuie să se fi aşteptat să vin la înmormîntare.

— M-a văzut probabil cu dumneavoastră şi m-a recunoscut.

— S-ar putea să-i fac o vizită doamnei Chabut. Aş vrea să avem după-amiază un om în Piaţa Vosges. Să nu mă bage în seamă. Trebuie să fie atent la cineva care dă tîrcoale casei. Se pare că ştie să dispară cu uşurinţă.

— Să mă duc eu?

— Dacă vrei. Mai ales că ştii cam cum arată.

Se duse acasă să ia masa, mîncă de data asta cu poftă şi moţăi în fotoliu numai un sfert de oră. Întors la birou, sună acasă la Chabut şi ceru cu Jeanne. Aşteptă destul de mult.

— Îmi cer scuze că vă deranjez atît de repede după funeralii. Vă mărturisesc că sînt nerăbdător să văd acea corespondenţă, care ne va da, poate, indicii preţioase.

— Aţi vrea să veniţi în după-masa asta?

— De preferinţă.

— Am o vizită pe care n-o pot amîna, pe la cinci. Dacă aţi putea veni imediat…

— Ajung în cîteva minute.

Lapointe se afla deja în preajma imobilului. Maigret îl luă pe Torrence să conducă maşina, după care îl trimise înapoi la Poliţia Judiciară. Draperiile negre, cu ornamente argintii în formă de lacrimi, dispăruseră de la intrare, iar în apartament nu mai era urmă de cameră mortuară. Stăruia doar parfumul de crizanteme.

Jeanne Chabut purta aceeaşi rochie neagră ca în ajun, dar adăugase o broşă cu pietre colorate, care o mai înveselea puţin. Era foarte degajată, foarte stăpînă pe ea.

— Dacă vreţi, putem să mergem în budoarul meu. Salonul e prea mare pentru două persoane.

— Aţi deschis seiful?

— Mărturisesc că da.

— Cum aţi descoperit cifrul? Presupun că nu-l ştiaţi.

— Nu, bineînţeles. M-am gîndit imediat că soţul meu trebuie să-l fi avut tot timpul la el. Am căutat în portofel. Deschizînd permisul de conducere, am văzut un şir de cifre şi le-am încercat.

Pe mobila Louis XV, văduva pregătise un pachet destul de mare, prost legat.

— Mă grăbesc să vă spun că nu le-am citit pe toate. N-ar fi fost de-ajuns toată noaptea. A fost o surpriză pentru mine să văd toate hîrtiile pe care le păstra. Am găsit chiar şi vechi scrisori de dragoste, pe care i le trimisesem cînd nu eram căsătoriţi încă.

— Cred că e mai bine să începem cu corespondenţa mai recentă, care ar putea să explice asasinatul.

— Luaţi loc.

El se mira cînd o văzu punîndu-şi ochelarii, ce păreau să-i confere o personalitate diferită. Îi înţelegea acum dorinţa de-a prelua conducerea afacerii. Era o femeie plină de sînge-rece, care avea probabil o voinţă de fier şi nu renunţa uşor la sarcina pe care şi-o impusese.

— Multe bilete… Uitaţi! Iată unul semnat de Rita… Nu ştiu despre care Rita e vorba… *Voi fi liberă mîine la ora trei. La locul obişnuit? Pupici. Rita*. După cum vedeţi, nu e foarte sentimentală, iar hîrtia ei de scrisori e de prost gust, fără a mai pune la socoteală că e parfumată.

— N-are dată?

— Nu. Dar acest bilet se găsea printre scrisorile din ultimele luni.

— N-aţi găsit nimic de la Jean-Luc Caucasson?

— Ştiţi? A venit la dumneavoastră?

— E foarte preocupat de soarta scrisorilor sale.

Ploua întruna şi apa forma dîre şerpuitoare pe geamurile ferestrelor înalte. Apartamentul era calm, învăluit în linişte. Stăteau amîndoi în faţa a sute de scrisori şi bileţele, care rezumau în fond toată viaţa unui om.

— Iată una. Vreţi s-o citiţi singur?

— De preferinţă, da.

— Să ştiţi că vă puteţi fuma pipa. Nu mă deranjează deloc.

Dragul meu Oscar,

Am ezitat mult înainte să-ţi scriu, dar – gîndindu-mă la vechea noastră prietenie – scrupulele mi s-au risipit. Eşti un om de afaceri strălucit, în timp ce eu nu mă pricep la cifre,

ceea ce explică faptul că îmi este foarte neplăcut să vorbesc despre bani.

Meseria de editor de cărţi de artă nu este o meserie ca oricare alta. Eşti mereu în căutarea cărţii care va fi un mare succes. Uneori, trebuie s-o aştepţi mult timp şi, cînd ţi-a căzut în mîini, nu eşti în stare s-o publici.

Asta mi se întîmplă mie. Pe cînd afacerile stagnează şi n-am mai publicat o carte de mai bine de un an, am primit o lucrare excepţională despre unele aspecte ale artei asiatice. Ştiu că este o carte mare şi va obţine un succes meritat. E aproape sigur că voi putea să vînd drepturile în Statele Unite şi în alte ţări, din cîştigul obţinut astfel, o mică parte fiind destinată acoperirii cheltuielilor.

Dar, ca s-o public, mi-ar trebui imediat în jur de două sute de mii de franci, din care n-am nici o centimă. Cît priveşte Meg, care are banii ei, tot ce-a pus deoparte nu trece de vreo zece mii de franci.

Poţi să-mi avansezi suma respectivă? Ştiu că pentru tine e un fleac. E prima dată cînd cer astfel bani şi sînt foarte jenat.

Am vorbit şi cu Meg înainte să mă hotărăsc şi mi-a spus că ai prea multă prietenie pentru noi ca să ne refuzi acest serviciu.

Telefonează-mi sau trimite-mi două vorbe ca să ne întîlnim la tine sau la unul dintre birourile tale. Îţi voi semna toate hîrtiile necesare.

— Dezgustător, nu-i aşa?

Maigret îşi aprinse pipa, iar ea, o ţigară.

— Aţi remarcat aluzia la Meg? A doua scrisoare e mai scurtă.

Amîndouă erau scrise de mînă, mărunt, citeţ şi nervos.

Dragul meu prieten,

Sînt surprins că n-am primit încă răspuns la scrisoarea mea. Am avut nevoie de mult curaj ca să-ţi scriu. Era o dovadă de încredere să-ţi vorbesc cu atîta sinceritate.

De atunci, situaţia s-a deteriorat întru cîtva. Se apropie scadenţa unor datorii destul de mari, care m-ar putea obliga să pun lacătul pe uşă.

Meg, care ştie, îşi face mult sînge rău şi a insistat să-ţi scriu.

Sper să-mi dovedeşti că prietenia nu-i o vorbă în vînt.

Contez pe tine aşa cum şi tu poţi să contezi pe mine.

— Nu ştiu dacă şi dumneavoastră simţiţi în spatele cuvintelor un fel de ameninţare voalată.

— Da, mormăi Maigret. E destul de clar.

— Citiţi şi scrisorile trimise de Meg.

El luă una la întîmplare.

Bunul meu prieten,

Cu toate că ne-am văzut lunea trecută, mi se pare că a trecut o eternitate. Ce bine era în braţele tale, la pieptul tău, unde mă simt în siguranţă!

Ţi-am trimis un bilet alaltăieri, ca să-ţi dau întîlnire. Am fost în locul obişnuit, dar n-ai venit şi doamna Blanche mi-a spus că n-ai telefonat.

Sînt îngrijorată. Ştiu că eşti foarte ocupat, că ai afaceri importante şi mai ştiu că nu sînt singura. Nu sînt geloasă, cu condiţia să nu mă neglijezi de tot, pentru că simt nevoia să mă strîngi în braţe pînă mă doare, aşa cum simt nevoia să-ţi respir mirosul.

Dă-mi, aşadar, repede veşti despre tine. Nu aştept o scrisoare lungă, ci numai ziua şi ora unei întîlniri.

Jean-Luc e foarte preocupat în perioada asta. Are în cap nu ştiu ce carte care va fi, pretinde el, marea afacere a vieţii lui. Ce şters şi neînsemnat poate să fie pe lîngă un om ca tine!

Te sărut peste tot,

Meg a ta

— Sînt multe în acelaşi stil, unele de un erotism destul de pronunţat.

— De cînd datează ultima?

— De dinainte de vacanţă.

— Unde aţi petrecut-o?

— La Cannes, unde avem un apartament. Oscar a fost nevoit să dea o fugă, de două-trei ori, la Paris cu avionul. Ne-am reîntîlnit acolo cu unii prieteni de la Paris, nu şi cu soţii Caucasson. Mi se pare că au o căsuţă undeva în Bretagne, într-un sat frecventat mai ales de pictori.

— N-aţi găsit şi alte scrisori cerînd bani?

— Am citit numai o parte. Am găsit un bileţel de la Estelle Japy, o văduvă destul de întreprinzătoare, cu care a avut relaţii un timp.

Dragă prietene,

Îţi trimit această factură pe care mi-ar fi foarte greu s-o achit. Aştept plăcerea de-a te vedea.

Estelle a ta

— Factura este anexată scrisorii?

— N-am găsit-o şi, prin urmare, nu ştiu suma şi nici pentru ce este. O bijuterie? O haină de blană? Era dimineaţă la biserică, dar n-a venit şi la cimitir.

— Presupun că n-o să-mi permiteţi să iau aceste scrisori acasă, unde mi-aş putea petrece duminica citindu-le?

— Mi-e neplăcut să vă refuz ceva, dar mi-ar veni greu să mă despart, chiar şi temporar, de aceste documente. Veniţi cînd doriţi, mîine dacă vreţi, şi vă voi lăsa să le citiţi liniştit. Am găsit şi o scrisoare de la Robert Trouard, arhitectul, care încerca să-i stîrnească interesul soţului meu pentru construirea unui imobil de mare clasă.

— S-a întîmplat să accepte propuneri de acest fel?

— După cîte ştiu, niciodată.

— Soţia lui Trouard?

— Bineînţeles. Ca şi celelalte. Dar nu cred că el o ştie. Uitaţi aici o scrisoare mai extravagantă. Are şase pagini de un erotism nebunesc. Nu numai că numita Wanda – pe care n-o cunosc – simte nevoia să amintească în amănunt ce-au făcut cu o zi înainte, ci şi detaliază cu o imaginaţie delirantă ce vor face la următoarea întîlnire. S-ar părea că e rusoaică sau poloneză. Probabil că Oscar a scăpat cu greu de ea. O alta. E de la Marie-France, soţia lui Henry Legendre…

Îi întinse hîrtia albăstruie. Cerneala era de un albastru mai închis.

Dragul meu răutăcios,

Ar trebui să te urăsc şi asta se va şi întîmpla dacă nu vii săptămîna asta să-mi ceri iertare. Am aflat tot felul de lucruri despre tine, nu spun de la cine, pentru că e vorba despre alta dintre cuceririle tale. E adevărat că nu ţi le mai aminteşti probabil pe toate.

Pe scurt, acum cîteva zile, te aflai la un cocteil şi s-a întîmplat ca o persoană să aducă vorba despre mine. Ei bine, sînt sigură că ai spus cu glas tare, în faţa a cel puţin cinci persoane: „Păcat că are sînii moi!”.

Ştiam deja că eşti mitocan. Acum am şi dovada. Dar n-am curajul să nu te revăd.

Acum e rîndul tău.

— Vi s-ar părea mult mai hazliu dacă aţi cunoaşte personajele, dacă – de exemplu – aţi vedea-o pe frumoasa doamnă Legendre intrînd într-un salon în compania soţului ei, cu pieptul plin de diamante. Acum va trebui să plecaţi, pentru că Gérard trebuie să pice dintr-o clipă în alta. E vorba de Gérard Aubin, bancherul, căruia vreau să-i cer cîteva sfaturi.

Am deplină încredere în el. Dacă doriţi să veniţi mîine după-amiază…

— Nu cred.

— Înţeleg că doriţi să vă petreceţi duminica în familie.

Nu bănuia că soţii Maigret aveau să se mulţumească, încă o dată, să-şi petreacă după-amiaza la un cinematograf de cartier şi să se întoarcă apoi acasă braţ la braţ.

În piaţă, Maigret îl zări pe Lapointe.

— Aţi avut dreptate, şefule. Dar mi-a făcut-o. Omul ăsta e ca o anghilă. Îl căutam în vecinătatea casei, de care nu îndrăzneam să mă apropii prea mult. După vreo jumătate de oră, privesc spre acea parte a Pieţei Vosges care e înconjurată cu garduri de fier. Din cauza ploii, era puţină lume. Pe o bancă, în partea opusă, am zărit un om pe care sînt aproape sigur că l-am recunoscut. Purta o pălărie maronie uzată, un impermeabil, un costum destul de închis la culoare. Am intrat în scuar şi m-am îndreptat spre el, dar – după nici zece paşi – a părăsit banca şi a dispărut pe strada Birague. Am luat-o la fugă, spre marea surprindere a două doamne în vîrstă, care discutau sub aceeaşi umbrelă. Cînd am ajuns pe strada Saint-Antoine, nici urmă de omul meu! S-ar zice că pe dumneavoastră vă urmăreşte, ca şi cum ar vrea să se asigure că n-aţi pus capăt anchetei.

— Ştie probabil mai multe decît mine. Dacă ar putea vorbi! Ai o maşină?

— Am venit cu autobuzul.

— Să luăm atunci autobuzul.

Şi Maigret îşi înfundă mîinile în buzunare.

V

Nu merseră la cinema, cum plănuise Maigret cu o zi înainte. Ploaia era şi mai deasă, răpăind pe şosea, şi aproape că nu mai erau trecători pe bulevardul Richard-Lenoir. Dar, la ora slujbei religioase, se zăriră cîteva siluete întunecate, mergînd pe lîngă ziduri, sub umbrele, iar vîntul, de la zece dimineaţa, începu să sufle vijelios.

Tot pe la ora zece se hotărî şi comisarul să-şi facă toaleta, lucru rar. Pînă atunci, rămase în pijama şi halat de casă, fără să facă nimic anume.

Avea iar febră, nu mare, 37° cu 6, dar îndeajuns ca să-l facă leneş şi molatic. Doamna Maigret profită ca să-l răsfeţe şi, de fiecare dată cînd avea o mică atenţie faţă de el, soţul se prefăcea că bombăne.

— Ce-o să avem la prînz?

— Friptură cu ţelină şi piure.

Ca în copilăria lui. Friptura de duminică. Pe vremea aceea, îi plăcea bine prăjită. Astfel, în cursul zilei, îşi aminti de mai multe ori de vremea copilăriei. Stăteau amîndoi cuibăriţi la căldură în apartament, de unde vedeau cum ploua afară. Pe la amiază, Maigret murmură, cu oarecare ezitare:

— Cred că o să beau ca aperitiv un păhărel cu lichior de porumbe.

Ea nu zise nu şi îl lăsă să deschidă bufetul. Avea de ales între lichiorul de porumbe şi rachiul de zmeură. Amîndouă fuseseră trimise din Alsacia de cumnata lui. Rachiul era mai parfumat şi ajungea o înghiţitură, pe care s-o ţii o clipă în gură înainte s-o laşi să alunece pe gît, ca să ai gura parfumată preţ de o jumătate de oră.

— Nu vrei şi tu o picătură?

— Nu. Ştii bine că mă adoarme.

În casă pluteau mirosuri plăcute, abia deformate de guturai, şi frunzări ziarele pe care nu avea timp să le citească

în cursul săptămînii.

— E ciudat să vezi că, într-un anumit mediu, regulile de viaţă nu mai există…

Ea nu-l întrebă la ce făcea aluzie. Fără să vrea, gîndurile îi zburau totuşi la cazul Chabut şi i se întîmpla să rostească astfel de mai multe ori o mică frază referitoare la el.

— Cînd vreo sută de oameni doresc mai mult sau mai puţin să omoare un om…

Cine era oare bărbatul care şchiopăta puţin şi se pierdea cu atîta abilitate în mulţime? Şi cum de se găsea aproape întotdeauna, dinainte, în preajma locului unde se ducea Maigret?

Îşi făcu siesta în fotoliu. Cînd deschise ochii, soţia lui cosea, pentru că nu suporta să nu facă nimic cu mîinile.

— Am dormit mai mult decît credeam.

— Ţi-a făcut bine.

— Măcar dacă m-ar prinde ca lumea gripa asta!

Se ridică şi aprinse televizorul. Se dădea un western şi se uită cu plăcere. Bineînţeles, exista un om rău şi s-ar fi putut găsi unele analogii între el şi Chabut. Omul rău voia şi el să le dovedească celorlalţi şi lui însuşi că era puternic şi, pentru asta, umilea oamenii.

La sfîrşitul filmului murmură, amintindu-şi de discuţia din ajun avută cu Jeanne Chabut în budoarul ei:

— Ciudată femeie.

— Cine se va ocupa acum de afacere?

— Ea.

— Se pricepe?

— Deloc. Dar o să prindă repede şi sînt aproape sigur că se va descurca. Ba chiar aş pune prinsoare că, înainte să se împlinească anul, îl va concedia pe Louceck.

Maigret citea un articol despre fundurile marine cînd un gînd îi trecu brusc prin minte. Ce spusese Lăcusta despre contabil? Că era un angajat nou. Că lucra acolo doar de cîteva luni. Cel de dinaintea lui plecase singur sau fusese dat afară?

Ar fi vrut un răspuns imediat. Ideea asta nu-i dădea pace şi căută în cartea de telefon, unde găsi numărul tinerei secretare.

Telefonul sună îndelung, dar nu răspunse nimeni. Lăcusta şi mama ei erau probabil la cinema sau la vreo rudă. Sună din nou, pe la şapte şi jumătate, fără vreun rezultat.

— Crezi că ştie ceva?

— Nu s-a gîndit că putea să fie important şi nu mi-a vorbit despre asta. De altfel, e foarte posibil să fie o pistă falsă. Urmăresc atîtea în acest moment…

Pînă la urmă, o duminică plăcută. Mîncară carne rece şi brînză. La ora zece erau amîndoi în pat.

A doua zi dimineaţă, în loc să treacă pe la birou, Maigret îi telefonă lui Lapointe să vină să-l ia cu maşina.

— V-aţi odihnit, şefule?

— Aş putea spune că am stat în fotoliu toată ziua. Am impresia că sînt anchilozat. Pe cheiul Charenton, drăguţule!

Personalul de la sediul vechi se afla la datorie, dar nu era nici o agitaţie, aproape nici o activitate, doar – în fundul curţii – doi oameni, cu cîte un sac pe cap, să-i protejeze de ploaie, rostogoleau nişte butoaie.

— Cît mă aştepţi, du-te să schimbi două vorbe cu contabilul.

Urcă scările, bătu la uşă şi regăsi zîmbetul sincer şi întotdeauna parcă amuzat la Lăcustei.

— N-ai fost la înmormîntare! remarcă el.

— Personalul a fost rugat să nu vină.

— De cine?

— De domnul Louceck. A trimis o circulară.

— Mi-a venit ieri în minte ceva la care nu mă gîndisem. Cînd mi-ai vorbit de contabil, parcă mi-ai spus că e unul nou.

— Lucrează la noi de la 1 iulie. E ciudat că-mi vorbiţi despre el exact azi.

— De ce?

— Pentru că m-am gîndit la asta ieri, la cinema, şi-mi pusesem în gînd să vă vorbesc despre el cînd veţi veni. E vorba de fostul contabil, Gilbert Pigou. A plecat de la noi în iunie, pe la sfîrşitul lunii, dacă nu mă înşel, şi de aceea nu mi s-a părut util să amintesc de el.

Maigret stătea în fotoliul rotitor al lui Oscar şi Lăcusta îşi ţinea picioarele lungi unul peste altul, iar minijupa îi lăsa coapsele mai mult de jumătate descoperite.

— A plecat de bunăvoie?

— Nu.

— Ce fel de om era?

— Nu avea deloc personalitate şi nu atrăgea atenţia. Aţi văzut, jos, biroul contabilităţii, care dă spre curte. Îi spunem „contabilitate”, dar adevărata contabilitate se face la sediul nou. Îi treceau prin mîini numai fleacuri.

— Era căsătorit?

— Da. Aşa cred. Ba chiar sînt sigură. Îmi amintesc că, într-o zi, a telefonat că nu putea să vină pentru că soţia lui trebuia operată de urgenţă. O operaţie de apendicită, dacă nu mă înşel. Nu era foarte vorbăreţ. Ai fi zis că-i era teamă de oameni şi se făcea cît putea de mic.

— Era un bun angajat?

— Funcţia nu-i cerea nici un fel de iniţiativă. Numai rutină.

— Nu-ţi făcea curte? Nici vreuneia dintre dactilografe?

— Era prea timid. Lucra aici de mai bine de cincisprezece ani, de cînd afacerile începuseră să capete o anumită anvergură. Era un amărît.

— De ce spui asta?

— Pentru că mă gîndesc la ultima lui întrevedere cu patronul. Aş fi dat orice să nu asist la această scenă, cea mai penibilă pe care am trăit-o. Îl văd şi acum pe Oscar, la zece dimineaţa, sosit de la sediul nou, cerîndu-mi în timp ce-şi freca mîinile: „Telefonează-i lui Pigou să urce". Ai fi zis că se bucura dinainte de ce urma să se întîmple şi mă simţeam deja îngrijorată.

Stai jos, domnule Pigou. Puţin mai la stînga, ca să fii în lumină. Nu-mi place deloc să vorbesc cu oameni pe care nu-i văd bine. Ce mai faci?

Bine, mulţumesc.

Şi soţia?

Da.

Lucrează tot la magazinul de cămăşi din strada Saint-Honoré, dacă-mi amintesc bine?

Lăcusta îşi întrerupse istorisirea ca să remarce:

— Avea o memorie uimitoare, reţinea oamenii şi lucrurile cele mai neînsemnate. Nu dăduse niciodată ochii cu doamna Pigou, dar îşi amintea că fusese vînzătoare într-un magazin de cămăşi de pe strada Saint-Honoré.

Apoi tînăra continuă:

— Soţia mea nu mai lucrează.

Păcat.

Contabilul îl privea fără să ştie ce să creadă. Şi Oscar a rostit cu cel mai mare calm:

Eşti concediat, domnule Pigou. Ai trăit ultima dimineaţă la noi. Deoarece n-am de gînd să-ţi dau un certificat de recomandare, pe care nu-l meriţi, rişti să nu mai găseşti de lucru mult timp de-acum înainte.

Se juca cu el de-a şoarecele şi pisica şi asta mă mîhnea foarte mult. Pigou, aşezat pe marginea scaunului, nu ştia cum să stea, nici cum să-şi ţină mîinile şi îl simţeam atît de speriat, încît mă aşteptam să-l văd plîngînd.

Vezi dumneata, domnule Pigou, cînd vrei să devii un om necinstit, e mai bine să fii un om necinstit de anvergură şi s-o faci cu oarecare strălucire.

Contabilul s-a mai foit puţin, a ridicat mîna, a deschis gura să spună ceva.

Uite! Ia hîrtia asta! Am şi eu o copie. E lista cu sumele pe care mi le-ai furat de trei ani.

De cincisprezece ani…

Eşti în serviciul meu, exact. Şi mă întreb de ce ţi-ai început furtişagurile doar acum trei ani.

Lacrimile se rostogoleau pe obrajii lui Pigou, care era foarte palid. A vrut să se ridice, dar Chabut i-a ordonat:

Stai jos. Nu-mi place deloc să vorbesc cu oameni care stau în picioare. În trei ani, după cum poţi să vezi din listă, mi-ai furat trei mii opt sute optzeci şi cinci de franci. În sume mici. La început, cincizeci de franci, aproape în fiecare lună. Apoi, şaptezeci şi cinci. Pe urmă, o dată, o sumă mai mare: cinci sute de franci.

Era Crăciunul.

Şi ce dacă?

Am considerat că era prima mea.

Nu înţeleg.

Soţia mea deja nu mai lucra. Nu stă bine cu sănătatea.

O să pretinzi că m-ai furat din cauza soţiei dumitale?

Nu vă mint. Îmi făcea mereu reproşuri. Îmi spunea că n-am ambiţie, că patronii abuzează de mine şi ar fi trebuit să mă plătească mai mult.

Serios!

Insista să cer o mărire de salariu.

Şi n-ai avut curajul s-o ceri?

Ar fi fost în zadar, nu-i aşa?

Într-adevăr. Eşti un angajat aşa cum poţi să găseşti cîţi vrei, un amărît fără cunoştinţe deosebite şi fără iniţiativă!

Pigou stătea nemişcat, privind ţintă biroul din faţa lui.

I-am spus soţiei mele că am cerut mărirea de salariu şi am obţinut cincizeci de franci. Mi-a spus că patronului meu i-a cam tremurat mîna, totuşi era un început.

Lăcusta se întrerupse încă o dată.

— Scena devenea din ce în ce mai penibilă şi, cu cît îl vedea pe contabil mai fără apărare, cu atît era mai mare jubilarea din ochii patronului.

Acum un an, tariful a fost de o sută de franci. Iar, de Crăciunul trecut, se pare, ai spus că ţi-am dat o primă de cinci sute de franci. Presupun că, cel puţin pentru soţia dumitale, deveniseşi un angajat indispensabil?

Îmi cer iertare…

Prea tîrziu, domnule Pigou. Pentru mine, deja nu mai exişti. E posibil ca, într-o zi, domnul Louceck să se hotărască să mă fure. N-am mai multă încredere în el decît în oricare alt om. Poate a şi început s-o facă, dar el este destul de inteligent pentru ca nimeni să nu-şi dea seama. Şi nu va risipi sume mici,

ca s-o facă pe soţia lui să creadă că e un om extraordinar. Mă va fura la scară mare şi cred că îmi voi scoate pălăria în faţa lui. Dumneata, domnule Pigou, eşti un amărît. Aşa ai fost dintotdeauna şi aşa vei rămîne toată viaţa. Un amărît şi un fricos. Vino încoace, te rog.

Văzîndu-l pe Chabut că se ridică, am fost cît pe ce să strig: „Nu!”. Pigou s-a apropiat, pregătit să ridice un braţ ca să-şi apere faţa, dar Oscar a fost mai iute decît el şi mîna lui a lovit obrazul contabilului.

Asta e pentru că m-ai crezut idiot. Aş putea să te dau pe mîna poliţiei, dar nu mă interesează. O să ieşi pe uşa asta pentru ultima dată, o să-ţi iei lucrurile şi-o să dispari. Eşti un mic ticălos, domnule Pigou, şi, lucru şi mai grav, eşti un idiot.

Lăcusta tăcu.

— Şi a plecat?

— Ce putea să facă? Ba chiar şi-a uitat un stilou în sertar şi n-a mai venit să-l ia.

— N-ai mai aflat nimic despre el?

— Nu în primele luni.

— N-a sunat soţia lui?

— Doar în septembrie sau la începutul lui octombrie. A venit aici.

— Şi Chabut a primit-o?

— Era în birou cînd a venit Oscar. Voia să ştie dacă soţul ei mai lucra la noi. „Nu v-a spus că nu mai lucrează aici din luna iunie? – Nu. A continuat să plece dimineaţa la aceeaşi oră, să respecte acelaşi program şi să-mi dea salariul la sfîrşitul lunii. A pretins că are prea mult de lucru ca să plece în concediu în cursul verii. Spunea: «O să plecăm la iarnă. Mi-am dorit întotdeauna să merg undeva unde să practic sporturile de iarnă». – N-aţi fost surprinsă? – Ştiţi, mă ocup foarte puţin de el…” Era mult mai drăguţă decît mă aşteptam, mignonă şi frumos îmbrăcată. „Speram să-mi puteţi da veşti despre soţul meu. A dispărut de două luni. – Şi n-aţi venit pînă acum? – Mi-am spus că o să se-ntoarcă el într-o zi…” Era nepăsătoare, avea ochi căprui închis, care nu exprimau mare lucru. „Acum am ajuns la fundul sacului şi…”

Atunci intrase Chabut, o privise din cap pînă-n picioare, apoi se întorsese spre secretara lui.

— Cine e?

— Doamna Pigou, fusese ea obligată să răspundă.

— Ce vrea?

— Credea că soţul ei lucrează tot aici. A dispărut.

— Nu mai spune!

— Două-trei luni i-a adus salariul întreg.

El o privise în faţă.

— N-aţi observat nimic? Nu ştiu de unde a luat bani soţul dumneavoastră, dar cred că nu i-a fost uşor. Nu ştiaţi că era hoţ? Un hoţ amărît, care vă făcea să credeţi că a obţinut o mărire de salariu. Dacă n-a mai venit acasă, înseamnă că s-a dus la fund.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Te poţi menţine la suprafaţă o lună sau două, dar vine momentul cînd te rostogoleşti fără şansa de a-ţi reveni. Vrei să ne laşi singuri, Anne-Marie?

— Bănuiam ce se va întîmpla. Eram scîrbită. Am coborît să iau aer în curte şi, după o jumătate de oră, am văzut-o ieşind. A întors capul cînd a trecut pe lîngă mine, dar am avut timp să-mi dau seama că rujul i se întinsese pe obraz.

Maigret tăcea. Îşi umplu fără grabă pipa şi o aprinse. În sfîrşit, murmură:

— Îmi dai voie, domnişoară, să te întreb ceva ce nu mă priveşte?

Ea îl cercetă cu oarecare nelinişte.

— De ce, cunoscîndu-l aşa cum îl cunoşteai, ai continuat să ai relaţii intime cu el?

La început, ea nu luă întrebarea în serios.

— El sau altul… Aveam şi eu nevoie de cineva…

Apoi, spuse pe un ton mai grav:

— Cu mine era alt om. Nu simţea nevoia să se laude, să facă pe grozavul. Ba chiar lăsa să i se vadă vulnerabilitatea. „Poate pentru că nu contezi, că eşti o puştoaică şi nu încerci să profiţi de mine…” Îi era foarte teamă să nu moară. S-ar zice că avea un presentiment a ceea ce urma să i se întîmple. „Se va găsi unul dintre laşii ăştia să se revolte, fir-ar să fie! – De ce faci tot ce poţi ca lumea să te urască? – Pentru că nu sînt în stare să mă fac iubit. Atunci, mai bine să fiu urît profund.”

Şi conchise, mai calmă:

— Asta a fost tot. N-am mai auzit nimic de Pigou. Nu ştiu ce s-a întîmplat cu el. Nici nu mi-a trecut prin minte să vă vorbesc despre el, gîndindu-mă că era deja o poveste veche. Abia ieri, la cinematograf, m-am gîndit brusc la palma aceea…

Puţin mai tîrziu, Maigret coborî scara, bătu la uşa biroului unde se afla contabilul şi intră. Lapointe era acolo, discutînd cu un tînăr şters, care purta un costum negru şi prost croit.

— Vi-l prezint pe domnul Jacques Riolle, şefule.

— L-am cunoscut deja.

— Adevărat. Nu mă gîndisem.

Riolle stătea în picioare, impresionat de comisar. Biroul lui era cel mai întunecos şi cel mai trist din sediul vechi şi, dintr-un motiv misterios, locul unde mirosul de vin prost se

simţea cel mai puternic. Pe etajere se înşirau mape verzi, ca în biroul unui notar de provincie. Un seif enorm, model vechi, trona între cele două ferestre, iar mobilele, care fuseseră probabil cumpărate de ocazie, erau pline de pete de cerneală şi chiar crestate, ca băncile de şcoală.

Intimidat, Riolle se legăna de pe un picior pe altul şi lui Maigret i se părea că îl avea în faţa lui pe Gilbert Pigou la începutul carierei.

— Ai terminat, Lapointe?

— Vă aşteptam, şefule.

Îl salutară pe tînăr şi, după cîteva clipe, urcau în mica maşină neagră.

— Mă întrebam dacă mai aveţi de gînd să coborîţi, zise Lapointe oftînd. Greu mai trece timpul cînd trebuie să aştepţi cu un om atît de banal şi de posac! Pînă la urmă, a ajuns să-mi facă totuşi confidenţe. Nu e contabil, ci studiază la seral şi speră să-şi obţină diploma peste doi ani. E logodit cu o tînără din ţinutul lui. E din Nevers. Nu se vor putea căsători decît după ce-i va fi mărit salariul, pentru că nu cîştigă destui bani ca să susţină o căsnicie…

— Ea locuieşte la Nevers?

— Da. Stă la părinţi şi lucrează într-o mercerie. El se duce s-o vadă o dată pe lună.

Maigret observă că Lapointe se îndrepta din obişnuinţă spre Poliţia Judiciară.

— Nu mergem imediat la birou. Du-mă mai întîi pe strada Froidevaux, la numărul 57 bis.

Apucară pe bulevardul Saint-Michel şi virară la dreapta, în direcţia cimitirului Montparnasse.

— Tînărul Riolle şi-a cunoscut predecesorul?

— Nu. S-a prezentat în urma unui anunţ. L-a primit chiar Chabut în persoană.

— Şi s-a asigurat personal că era o nulitate!

— Ce vreţi să spuneţi?

— Că se înconjura, cu excepţia lui Louceck, numai de oameni slabi, resemnaţi, pe care putea să-i dispreţuiască. În fond, omul acesta dispreţuia pe toată lumea, bărbaţi şi femei, pe cei care lucrau pentru el şi pe prietenii care îi intrau în casă. Sînt convins că, dacă se culca cu atîtea femei, o făcea ca să aibă senzaţia că le domina, ca să le înjosească într-un fel.

— Am ajuns, şefule.

— Poate e mai bine să nu urci cu mine. Mă duc să stau de vorbă cu doamna Pigou şi, dacă ne vede venind pe amîndoi, ar putea să i se pară prea oficial şi s-o speriem. Aşa că aşteaptă-mă în băruleţul de colo.

Maigret deschise uşa lojii.

— Doamna Pigou, vă rog?

— Etajul patru, în stînga.

— E acasă?

— N-am văzut-o ieşind. Trebuie să fie sus.

Urcă cele patru etaje pe scări, oprindu-se uneori să răsufle, pentru că nu exista ascensor. Casa era curată, în stare bună, scara – nu foarte întunecoasă. La etajul întîi auzi un radio. La etajul al doilea, un băieţel de patru-cinci ani stătea pe o treaptă şi se juca cu o maşinuţă.

La etajul al patrulea, bătu la uşă, pentru că nu văzu vreun buton de sonerie. Aşteptă un moment şi bătu din nou, deranjat la gîndul că va trebui poate să revină.

Lipi urechea de uşă şi nu auzi nimic înăuntru. Bătu totuşi şi a treia oară. Destul de puternic ca uşa să vibreze în balamale. De data asta, auzi paşi apropiindu-se; era mai curînd o alunecare, ca şi cum persoana ar fi purtat papuci.

— Ce este?

— O caut pe doamna Pigou.

— O clipă.

Aşteptă puţin mai mult de un minut, după care uşa se deschise în sfîrşit. O femeie tînără îl privea curioasă, ţinîndu-şi strîns în faţă capotul.

— Ce vindeţi?

— Nu vînd nimic. Vreau doar să stau de vorbă cu dumneavoastră. Sînt comisarul Maigret de la Poliţia Judiciară.

Ea ezită, apoi îi făcu loc.

— Poftiţi. Nu mă simţeam bine şi mă odihneam puţin.

Intrînd în camera de zi, femeia închise uşa de la dormitor, unde Maigret avu timp să întrezărească patul desfăcut.

— Luaţi loc, zise ea, arătîndu-i un scaun.

Fereastra dădea spre cimitir şi spre copacii înalţi de pe alei. Mobilele fuseseră cumpărate dintr-un mare magazin de pe bulevardul Barbès. Erau în *stil rustic*, cum scrie în cataloage.

Pe un gheridon se afla un pick-up şi multe discuri erau răspîndite pe divanul din apropiere, ca şi cum Liliane ar fi avut obiceiul să se întindă acolo şi să asculte muzică. O scrumieră era plină de chiştoace.

— În legătură cu soţul meu?

— Da şi nu. Aveţi veşti de la el?

— Nu. Am fost la biroul lui şi n-a mai pus piciorul pe-acolo de şase luni.

— De cît timp v-a părăsit?

— De două luni. Era la sfîrşitul lui septembrie, ziua în care ar fi trebuit să-mi aducă salariul.

Tînăra femeie se aşezase pe braţul unui fotoliu şi, de fiecare dată cînd i se desfăcea capotul, i se vedea cămaşa roz

bombon. Dar nu dădea atenţie. Asta era probabil ţinuta ei obişnuită cînd stătea acasă.

— Sînteţi căsătoriţi de mult timp?

— De opt ani. A intrat din întîmplare în magazinul unde lucram să cumpere o cravată. A stat mult pînă să aleagă una. Părea impresionat. Cînd am plecat, seara, s-a ţinut după mine. Timp de patru-cinci zile, a mers aşa în urma mea şi abia apoi a îndrăznit să intre în vorbă cu mine.

— Locuia deja în acest apartament?

— Nu. Într-o cameră mobilată dintr-un imobil din Cartierul Latin. După nici trei săptămîni de cînd mă cunoscuse, mi-a propus să mă căsătoresc cu el. Nu eram foarte entuziastă. Era un băiat amabil, dar nu prea grozav.

— Nu eraţi îndrăgostită?

Ea îl privi, suflînd fumul ţigării.

— Există aşa ceva? Eu nu prea cred.

— O întrebare, doamnă Pigou. Soţul dumneavoastră şchiopătă puţin?

— De cînd a dat o maşină peste el şi i-a rupt rotula, are tendinţa să calce într-o parte dacă merge repede.

— E mult de cînd a avut accidentul?

— Înainte să mă cunoască.

— De cît timp îl cunoaşteţi?

— De opt ani. O lună de logodnă, într-un fel, şi restul, viaţă conjugală.

— Aţi continuat să lucraţi?

— Trei ani. Dar nu se mai putea. Dimineaţa, trebuia să pregătesc micul dejun şi să fac puţină ordine. La amiază, ne întîlneam într-un restaurant să luăm prînzul, iar seara, trebuia să fac piaţa, să pregătesc cina, să mă apuc de celelalte treburi. Asta nu era viaţă.

Maigret privea divanul îngust, plin de discuri şi de reviste, scrumiera cu chiştoace. Probabil că era locul ei preferat şi poate acolo şi dormea cînd bătuse la uşă cu atîta insistenţă.

Avea amanţi? Ar fi jurat că da, din lipsă de ocupaţie, dintr-un fel de romantism.

Îmbufnarea părea să fie expresia obişnuită a acelei femei.

— N-aţi bănuit nimic pînă să vă dispară soţul?

— Nu. Nu ştiu dacă s-a dus să lucreze în altă parte, dar pleca de acasă şi se întorcea la aceleaşi ore.

— Şi vă dădea la sfîrşitul lunii aceeaşi sumă?

— Da. Îi lăsam patruzeci de franci pe lună pentru ţigări şi mici cheltuieli.

— Nu v-aţi îngrijorat cînd aţi văzut că n-a mai venit acasă?

— Nu prea. Nu mă îngrijorez uşor. Am telefonat la birou. Mi-a răspuns un bărbat. I-am spus că vreau să vorbesc cu soţul meu. „Nu e aici, mi-a răspuns. – Nu ştiţi cînd se întoarce? – Nu ştiu. Nu l-am mai văzut de mult timp…” A închis. Atunci am început să devin puţin îngrijorată şi m-am dus să întreb la comisariat dacă auziseră de el, dacă – de exemplu – nu avusese un accident.

Probabil că nu insistase foarte mult.

— Ştiţi unde e? întrebă ea.

— Nu. Am venit să vă întreb pe dumneavoastră. N-aveţi nici o idee despre locul unde s-ar fi putut refugia?

— Nu la tatăl lui, care locuieşte pe strada Alésia de aproape cincizeci de ani. În acel apartament s-a născut Gilbert. S-ar putea spune că a trăit dintotdeauna în cartier. Mama lui a murit. Tatăl s-a pensionat. Era casier la o agenţie a băncii Crédit Lyonnais.

— Se înţelegeau bine?

— Pînă cînd Gilbert s-a căsătorit cu mine. Cred că tatăl lui nu putea să mă sufere. Bineînţeles, Gilbert îmi lua apărarea, aşa că, în ultimii ani, relaţiile lor erau reci.

— Nu i-aţi anunţat tatăl despre dispariţia lui?

— La ce bun? Nu se vedeau oricum decît o dată pe an, de 1 ianuarie. Ne duceam la el împreună şi ne servea cu un pahar de porto şi un biscuit. Se simţea că era un apartament de celibatar.

— Cum explicaţi că soţul a continuat timp de trei luni să vă aducă salariul, deşi părăsise locul de muncă?

— Lucra probabil în altă parte.

— Nu aveaţi economii?

— Datorii, vreţi să spuneţi! Frigiderul nu era încă plătit şi abia am avut timp să anulez comanda pentru maşina de spălat vase, ce trebuia să ne fie livrată în septembrie.

— Nu avea obiecte de valoare?

— Bineînţeles că nu. Chiar şi inelele pe care mi le-a oferit sînt imitaţie. Încă nu mi-aţi spus de ce vă ocupaţi de el.

— Patronul l-a concediat la sfîrşitul lui iunie, după ce a descoperit că, de trei ani, sustrăgea bani din casă.

— Avea o amantă?

— Nu. Lua sume foarte mici. La început, cincizeci de franci pe lună.

— Asta era mărirea lui de salariu?

— Exact. Îi spuneaţi întruna că trebuia să i-o ceară domnului Chabut şi, fiindcă nu avea curaj, ceea ce, de altfel, n-ar fi dus la nimic, a început să falsifice scriptele. De la cincizeci de franci, a trecut la o sută. Apoi, la Crăciunul trecut…

— Prima de cinci sute de franci!

Femeia ridică din umeri.

— Ce idiot! Ce mare ispravă a făcut acum? Sper, pentru binele lui, să fi găsit un alt loc de muncă.

— Mă îndoiesc.

— De ce?

— Pentru că s-a întîmplat să-l zăresc pe stradă la ore diferite din zi, cînd birourile şi magazinele sînt deschise.

— A făcut ceva? Aveţi un motiv să-l căutaţi?

— Oscar Chabut a fost omorît miercurea trecută de un bărbat care îl aştepta în faţa unei case de toleranţă de pe strada Fortuny. Soţul dumneavoastră are vreun revolver?

— Unul mic, negru, pe care i-l dăduse un prieten cînd era încă în serviciul militar.

— Mai e aici?

Ea se ridică şi îşi tîrşîi papucii pînă în dormitor, unde o auzi deschizînd şi închizînd nişte sertare.

— Nu-l găsesc. L-a luat probabil cu el. După cunoştinţa mea, nu l-a folosit niciodată şi mă întreb dacă avea gloanţe. Nu-mi amintesc să le fi văzut.

Aprinse altă ţigară şi se aşeză de data asta în fotoliu.

— Credeţi că ar fi în stare să-şi omoare patronul?

— Omul ăla l-a tratat cu cruzime şi, la un moment dat, i-a tras şi o palmă.

— Îl cunosc. Mă rog, l-am întîlnit. Nu mă miră din partea lui. E o mare brută.

— Nu v-a povestit ce se întîmplase?

— Nu. Mi-a spus doar că era mulţumit că se debarasase de soţul meu şi că era bine şi pentru mine că scăpasem de el.

— V-a dat bani?

— De ce mă întrebaţi asta?

— Pentru că s-ar potrivi cu felul lui de-a fi. Îmi imaginez ce trebuie să se fi întîmplat.

— Înseamnă că aveţi o imaginaţie bogată.

— Nu, înseamnă că ştiu cum se purta cu femeile.

— Vreţi să spuneţi că le trata pe toate în acelaşi fel?

— Da. V-a dat o altă întîlnire?

— Mi-a cerut numărul de telefon.

— Dar nu v-a sunat?

— Nu.

— Nu mi-aţi răspuns la întrebarea cu banii.

— Mi-a dat o bancnotă de o mie de franci.

— Şi cum vă descurcaţi de atunci?

— Cum pot. Răspund la anunţurile din ziare, dar pînă acum n-am avut succes.

Maigret se ridică, cu trupul amorţit şi fruntea năduşită.

— Vă mulţumesc că m-aţi primit.

— Auziţi? Dacă ziceţi că l-aţi văzut de mai multe ori, o să-l puteţi găsi?

— Cu condiţia să-mi iasă din nou în cale şi să nu dispară în mulţime, cum a făcut pînă acum.

— Cum arată?

— Ca un om obosit, care n-a dormit într-un pat cu o noapte înainte. N-are prieteni la Paris?

— Nu ştiu să aibă. Ne vedeam doar cu o colegă de-a mea, Nadine, care trăieşte cu un muzician. Veneau uneori să petreacă seara la noi. Cumpăram o sticlă sau două de vin, iar el ne cînta la chitara electrică.

Se culcase probabil şi cu muzicianul şi poate cu mulţi alţii.

— La revedere, doamnă.

— La revedere, domnule comisar. Dacă aflaţi ceva despre el, fiţi amabil şi anunţaţi-mă. E totuşi soţul meu. Dacă chiar a omorît pe cineva, aş vrea să ştiu. Presupun că e destul ca să obţii divorţul?

— Cred că da.

Îşi notă adresa bătrînului Pigou, din strada Alésia, şi îl găsi pe Lapointe în micul bar, unde citea ziarul de după-amiază.

— Cum e, şefule?

— O putorişcă. Rareori am văzut atîtea personaje dezgustătoare într-o singură anchetă. Chelner, un rom!

— Nu ştie nimic care să ne poată indica o pistă?

— Nu. Nu i-a păsat niciodată de el. Cînd a putut, n-a mai lucrat şi, după cît poţi să-ţi dai seama, îşi petrece zilele tolănită pe divan, ascultînd discuri, fumînd ţigară după ţigară şi răsfoind reviste ilustrate. Cred că ştie tot despre viaţa intimă a vedetelor. Cînd i-a dispărut bărbatul, s-a îngrijorat oarecum, însă nu cine ştie ce, iar cînd i-am spus că a omorît un om, m-a întrebat dacă e destul ca să obţină divorţul.

— Ce facem acum?

— Mă duci în strada Alésia, unde aş vrea să am o scurtă întrevedere cu tatăl.

— Tatăl ei?

— Nu, al lui. E un fost casier de la Crédit Lyonnais, acum pensionat. Nu s-a mai înţeles cu fiul după ce acesta s-a căsătorit.

Apartamentul din imobilul de pe strada Alésia era puţin mai luxos şi, spre marea uşurare a lui Maigret, avea ascensor. Sună şi uşa se întredeschise imediat.

— Da?

— Domnul Pigou?

— Eu sînt. Ce doriţi?

— Îmi permiteţi să intru?

— Sper că n-aţi venit să-mi vindeţi o enciclopedie. Numai săptămîna trecută au venit vreo patru.

— Sînt comisarul Maigret de la Poliţia Judiciară.

Apartamentul mirosea a ceară de parchet şi nu vedeai nici un fir de praf. Fiecare obiect era la locul lui.

— Luaţi loc, vă rog.

Se aflau într-un mic salon, care probabil nu era folosit foarte des, şi Pigou se duse să tragă perdelele pe jumătate închise.

— Sper să nu-mi aduceţi o veste proastă.

— După cunoştinţa mea, fiul dumneavoastră n-a păţit nimic. Aş vrea numai să ştiu cînd l-aţi văzut ultima dată.

— E simplu. Pe 1 ianuarie.

Şi zîmbi cu oarecare amărăciune.

— Am făcut greşeala să-l previn în privinţa acelei fete, pe care a vrut neapărat s-o ia în căsătorie. Cînd am văzut-o, am înţeles imediat că nu era o femeie pentru el. S-a înfuriat şi m-a făcut „bătrîn egoist" şi nu mai ştiu cum. Înainte, trecea să mă vadă o dată pe săptămînă. N-a mai apărut şi l-am revăzut abia de Anul Nou. De atunci, în fiecare an, la 1 ianuarie, a venit să mă vadă cu soţia, ca şi cum ar fi îndeplinit un gest necesar de politeţe.

— Sînteţi supărat pe el?

— Nu. Face doar cum spune ea. N-are nici o putere.

— Nu v-a cerut niciodată bani?

— Nu-l cunoaşteţi. E prea mîndru.

— Nici în ultimele luni?

— Ce s-a întîmplat?

— Şi-a pierdut slujba în luna iunie. Timp de trei luni, a respectat acelaşi program ca atunci cînd lucra în sediul de pe cheiul Charenton şi a adus acasă aceeaşi sumă de bani.

— Înseamnă că a găsit alt loc de muncă?

— Nu credeţi că e greu, la patruzeci şi cinci de ani, cînd nu eşti specialist?

— Poate. Trebuie totuşi…

— Să fi luat aceşti bani de undeva. De la sfîrşitul lui septembrie, a dispărut.

— Soţia lui nu l-a mai văzut?

— Nu. Fostul patron, Oscar Chabut, a fost omorît cu patru gloanţe, în plină stradă, de un necunoscut.

— Credeţi cumva că…?

— Nu ştiu, domnule Pigou. Caut. Am venit aici cu speranţa să aflu ceva.

— Ştiu mai puţin decît dumneavoastră. Soţia lui nici măcar n-a considerat de cuviinţă să-mi spună. Aveţi impresia că are ceva să-şi reproşeze şi că se ascunde?

— Posibil. Sînt aproape sigur că l-am zărit de două-trei ori în ultimele zile. Tot el, am toate motivele să cred asta, mi-a telefonat de două ori şi mi-a trimis o scrisoare cu litere uniforme…

— Nu i-aţi spus…

— Ce să-i spun? Dacă el a tras în patronul lui, se joacă cu focul, ca şi cum ar vrea să fie arestat. Asta se întîmplă mai des decît s-ar crede. N-are domiciliu, n-are bani. Ştie că va fi prins fatalmente într-una din zile. Nu-i e ruşine că a tras. Dimpotrivă, mai curînd pare mîndru, pentru că acest Chabut era o fiinţă demnă de dispreţ.

— Nu înţeleg.

— O să vă ţin la curent cu noutăţile, domnule Pigou. Iar dacă ia în vreun fel legătura cu dumneavoastră, fiţi amabil şi daţi-mi un telefon.

— V-am spus: sînt puţine şanse să ia legătura cu mine.

— Mulţumesc că m-aţi primit.

Lapointe îl întrebă:

— Ştia ceva?

— Şi mai puţin decît soţia. Eu i-am spus că fiul lui a dispărut. E un bătrînel curăţel, foarte simpatic, care îşi petrece timpul lustruindu-şi parchetul şi mobila, făcînd ordine în apartament. N-am văzut televizor, nici tranzistor. Acum să mergem la birou. E timpul să terminăm cu asta.

O oră mai tîrziu, cinci dintre colaboratori erau adunaţi în biroul lui Maigret.

VI

— Staţi jos, copii! Bineînţeles, puteţi fuma.

Maigret îşi aprinse şi el pipa, privindu-i unul după altul, cu o expresie visătoare.

— Cunoaşteţi toţi cazul în linii mari. De cînd am început să anchetez moartea lui Oscar Chabut în momentul în care a ieşit dintr-o casă de pe strada Fortuny, un bărbat pare să fie interesat de toate mişcările mele. E inteligent, deoarece pare să prevadă tot ce voi face. Are abilitatea să se strecoare cu rapiditate prin mulţime, pentru că n-am reuşit încă să pun mîna pe el.

Se lăsase deja amurgul, dar nimeni nu aprinsese lumina şi această reuniune se ţinea într-un fel de penumbră. În birou era foarte cald. Aduseseră şi două scaune din biroul vecin.

— N-am nici o dovadă a vinovăţiei acestui personaj. Doar presupuneri. Precum şi încăpăţînarea lui de-a se comporta ca un om vinovat. Din după-amiaza asta, îi cunosc identitatea şi povestea, care pare, la prima vedere, incredibilă. Este vorba de contabilul negustorului de vinuri. Un mediocru, un amărît. E căsătorit de opt ani. Soţia lui, care era vînzătoare, a încetat destul de repede să mai lucreze şi îi reproşa că nu cîştiga mai mulţi bani. Notează-ţi numele şi adresa ei, Lourtie. O să-ţi spun imediat de ce. Liliane Pigou, strada Froidevaux nr. 57 bis. În faţa cimitirului Montparnasse. Îşi petrece cea mai mare parte a zilelor pe divan, pe jumătate goală, ascultînd discuri, fumînd ţigară după ţigară şi citind reviste şi benzi desenate. V-am adunat pentru că am hotărît să pun mîna pe el cu orice preţ. E probabil înarmat, dar nu cred că va încerca să tragă. Tu, Janvier, alegi şase oameni, care se vor schimba doi cîte doi în faţa Poliţiei Judiciare. Individul mi-a telefonat aici de două ori, mi-a trimis o scrisoare destul de lungă şi, cel puţin o dată, m-a pîndit de pe trotuarul de vizavi. Din păcate, a reuşit să dispară înainte să ajungem la el.

Aerul începea să se albăstrească. Maigret aprinse lampa cu abajur verde de pe birou, dar nu şi plafoniera, astfel că părţi din încăpere rămîneau în umbră, pe care se detaşau feţele.

— Notaţi-i toţi semnalmentele. E mai curînd scund, sub un metru şi şaptezeci. Nu e gras, ci durduliu şi are faţa foarte rotundă. Poartă un costum maro închis şi un impermeabil şifonat. Fumează ţigări. În sfîrşit, şchioapătă puţin. De la un accident, pe care l-a avut cu mulţi ani în urmă, calcă puţin într-o parte cu piciorul stîng.

— Şaten? întrebă Lourtie.

— Da, şaten, cu ochi căprui şi buze destul de groase. Nu-ţi dă impresia unui vagabond, ci a unui om care şi-a epuizat toate resursele. Vreau permanent doi oameni în faţa Poliţiei Judiciare din cauza abilităţii cu care ştie să se facă nevăzut. Ai înţeles, Janvier?

— Da, şefule.

Maigret se întoarse spre grasul Lourtie, care trăgea scurt din pipă.

— Tot ce i-am spus lui Janvier e valabil şi pentru voi. Nu trebuie să staţi personal de pază, ci să vegheaţi ca oamenii voştri să fie la locul lor şi să se schimbe cu regularitate.

— Aşa va fi.

— Tu, Torrence. O echipă de şase, ca şi ceilalţi. E marea acţiune. Nu vreau să risc să-l văd din nou scăpîndu-ne printre degete. Sectorul tău este Piaţa Vosges, în jurul casei soţilor Chabut. Doamna Chabut e o femeie frumoasă, de vreo patruzeci de ani, foarte elegantă, care se îmbracă la cei mai buni croitori. Are un şofer şi o maşină Mercedes. La nevoie, se foloseşte de maşina soţului ei, un Jaguar roşu decapotabil.

Se uitară unul la altul, ca nişte şcolari în clasă.

— Acum, Lucas. Tu vei asigura zona sediului vechi, de pe cheiul Charenton. Azi e sîmbătă. Probabil că nu e nimeni în birouri şi în crame în după-amiaza asta şi nici mîine. Nu ştiu dacă aceste clădiri sînt păzite.

— Am înţeles, şefule.

— Am pus să fie supravegheate punctele unde e probabil să-şi facă apariţia. Nu vine niciodată foarte aproape. S-ar zice că e fascinat de ancheta noastră, că încearcă prin toate mijloacele să ghicească ce se întîmplă şi ce se va întîmpla. Chiar mă întreb dacă, poate fără să ştie, nu cumva e împins de o dorinţă obscură de a fi prins.

— Şi eu? întrebă Lapointe.

— Tu rămîi aici, la dispoziţia mea, pregătit să vii după mine să mă iei la orice oră. Aduni şi informaţiile pe care le primeşti şi mă ţii la curent telefonic.

Inspectorii credeau că se terminase şi se pregăteau să se ridice, dar Maigret îi reţinu cu un gest.

— Sînt şi puncte neclare. Acest om şi-a pierdut locul de muncă pe la sfîrşitul lunii iunie. După toate probabilităţile, nu avea economii, doar dacă nu le-a ţinut ascunse de soţia lui, căreia îi aducea lunar tot ce cîştiga. Patronul nu i-a dat salariul pe luna iunie, păstrînd aceşti bani ca să recupereze în parte sumele sustrase. Or, în ziua de 30 iunie, s-a întors acasă cu aceeaşi sumă ca la fiecare sfîrşit de lună. Pînă în septembrie, a plecat de acasă la aceeaşi oră ca de obicei şi s-a întors la aceeaşi oră, astfel încît soţia nu ştia că fusese concediat. Presupun că a căutat de lucru şi n-a găsit. În septembrie a dispărut. De atunci, s-ar zice că s-a dus la fund, că a renunţat să se mai zbată şi, după cum arată, lasă impresia că nu doarme toate nopţile într-un pat. Trebuie să găsească măcar cîţiva franci pe zi ca să aibă ce mînca. Şi există un loc care atrage în mod irezistibil oamenii rămaşi fără un ban în buzunar: Halele. Nu ştiu unde se vor duce cînd, peste cîteva luni, vor fi mutate la Rungis.

Sună telefonul.

— Alo! Comisarul Maigret? E acelaşi bărbat care insistă să vă vorbească personal.

— Dă-mi-l.

Şi le spuse celorlalţi:

— El e! Alo, da. Ascult…

— Aţi fost la soţia mea. Bănuiam. Aţi stat mult timp cu ea, în timp ce inspectorul dumneavoastră aştepta într-un bar din vecinătate. E supărată rău pe mine?

— După părerea mea, deloc.

— Nu e prea nefericită?

— Nu mi-a făcut impresia asta.

— N-a adus vorba de bani?

— Nu.

— Mă întreb din ce trăieşte.

— Acum cîteva săptămîni, s-a dus la Chabut, care i-a dat o mie de franci.

Se auzi un rîs sarcastic la celălalt capăt al firului.

— Ce v-a spus tatăl meu?

Era stupefiant. Ştia aproape tot ce făcea Maigret. Or, omul nu avea maşină, nici bani ca să circule cu taxiul. Se deplasa prin Paris şchiopătînd, fără să se facă remarcat, şi dispărea ca prin farmec îndată ce era recunoscut.

— Nu mi-a spus nimic deosebit. Am înţeles că n-o prea place pe soţia dumitale.

— Vreţi să spuneţi că o urăşte. Pentru asta ne-am certat. Am avut de ales între ea şi el…

Se pare că mizase greşit.

— De ce nu vii la mine, la Poliţia Judiciară, să avem o discuţie între patru ochi? Dacă nu l-ai omorît pe Chabut, vei pleca la fel de liber cum ai intrat. În caz contrar, un bun avocat îţi va obţine pedeapsa cea mai mică, dacă nu achitarea. Alo!… Alo!…

Gilbert Pigou închisese.

— Aţi auzit. Ştie deja că am fost să stau de vorbă cu soţia lui, în apartamentul lor, şi că am fost apoi acasă la tatăl lui.

Era aproape un joc în care, pînă acum, Pigou cîştigase de fiecare dată. Totuşi, nu era deosebit de inteligent. Dimpotrivă.

— Unde rămăsesem? A, da! La Hale. E locul din Paris unde avem cele mai mari şanse să găsim un om pe cale să se ducă la fund. Aş vrea ca, din noaptea asta, vreo doisprezece oameni să cerceteze amănunţit sectorul. Vor putea să le ceară ajutor inspectorilor din arondismentul I, care sînt familiarizaţi cu acel loc.

Oare toate acele măsuri aveau să se dovedească inutile? Putea să tragă speranţe, dar erau şanse destul de mici ca Pigou să fie prins. Puţin ar fi lipsit să-l vadă încă o dată afară, pe trotuarul de vizavi, privind la ferestrele luminate ale biroului lui Maigret.

— Asta-i tot, copii.

În momentul în care inspectorii se ridicau ca nişte şcolari şi voiau să se îndrepte spre uşă, Maigret vorbi din nou.

— O recomandare importantă. Nici un om nu trebuie să fie înarmat. Asta e valabil şi pentru voi. Nu vreau cu nici un preţ, orice s-ar întîmpla, să tragem în el.

— Şi dacă trage el primul? mormăi grăsanul Lourtie.

— Am spus „cu nici un preţ”. De altfel, nu va trage. Vreau să-l prindem viu şi în stare bună.

Era cinci şi jumătate. Maigret făcuse tot ce putuse. Nu-i mai rămînea decît să aştepte desfăşurarea evenimentelor. Era obosit şi gripa nu-l lăsa deloc.

— Lapointe, mai stai o clipă. Ce părere ai despre planul meu?

— Nu e imposibil să reuşească.

Inspectorul nu era deloc încrezător.

— Dacă vreţi părerea mea sinceră, ori îl vom aresta din întîmplare, Dumnezeu ştie cînd, ori ne va scăpa atîta timp cît va dori să nu se lase prins.

— Sînt tentat să cred şi eu la fel, dar am obligaţia să iau măsuri. Acum o să mă duci acasă. Sînt nerăbdător să-mi pun papucii şi să stau la căldură, dar şi să mă bag în pat.

Era roşu la faţă şi începea să-l doară gîtul. Oare gripa lui nu era în realitate o angină?

În maşină, se uită curios în jur, dar nu zări silueta de care era atît de preocupat.

— Treci un moment pe la braseria *Dauphine*.

Avea un gust rău în gură şi, înainte să ajungă acasă, simţea nevoia să bea un pahar cu bere rece.

— Ce bei?

— Tot o bere. Era cald la dumneavoastră în birou.

Maigret bău două, cu sete, îşi şterse buzele şi îşi aprinse pipa. Regăsiră, la Châtelet, luminile de Crăciun şi ghirlandele care se întindeau de la un trotuar la altul. Într-un mare magazin se auzea, la difuzoare, o melodie potrivită sărbătorilor de iarnă.

Ajuns în faţa imobilului, se uită la dreapta şi la stînga, în speranţa că-l va zări pe Pigou, dar nu descoperi nici o siluetă care semăna cu aceea a fostului contabil.

— Noapte bună, dragul meu.

— Sănătate, şefule.

Urcă încet treptele şi ajunse gîfîind pe palier, unde îl aştepta doamna Maigret. De la prima privire, înţelese că nu se simţea mai bine şi că era demoralizat.

— Intră repede. Să nu-ţi fie frig.

Dimpotrivă, lui îi era prea cald şi transpirase. Îşi scoase paltonul greu, fularul, slăbi cravata şi se trînti în fotoliu, oftînd uşurat.

— A început să mă doară gîtul.

Ea nu-i lua boala în tragic, pentru că, aproape în fiecare an, făcea o gripă care îl ţinea o săptămînă sau două. Maigret avea tendinţa să uite asta şi nu-i plăcea deloc să se simtă slăbit.

— N-a sunat nimeni?

— Aştepţi un telefon?

— Mai mult sau mai puţin. M-a sunat adineauri la birou şi ne cunoaşte probabil adresa de-aici. E în plină efervescenţă şi simte nevoia să ia contactul cu mine.

Asta îi amintea de cazuri vechi, printre altele cazul unui asasin care, timp de aproape treizeci de zile, îi scrisese cîteva pagini zilnic, de fiecare dată de la o altă braserie, lăsînd antetul foilor de hîrtie. Ar fi trebuit, ca să-l prindă, să pună sub supraveghere toate braseriile şi toate cafenelele din Paris, dar efectivele poliţiei n-ar fi fost de ajuns.

Într-o dimineaţă, Maigret zărise în „acvariu", sala de aşteptare cu pereţi de sticlă de la Poliţia Judiciară, un bărbat scund, trecut de prima tinereţe, care aştepta cuminte. Era omul lui.

— Ce avem la cină?

— Calcan cu sos de unt. N-o să fie o mîncare prea grea pentru tine?

— Nu mă doare stomacul.

— Nu vrei să-l sun pe Pardon?

— Lasă-l în pace pe bietul om. Are destulă bătaie de cap cu bolnavii lui.

— Ce-ar fi să te servesc în pat?

— Ca peste o jumătate de oră aşternutul să fie leoarcă de transpiraţie?

Acceptă doar să se dezbrace, să-şi pună pijamaua, un halat de casă şi papucii. Încercă să citească ziarul, dar nu-i stătea mintea la el. Se gîndea mereu la Pigou, micul contabil devenit hoţ pentru că soţia îi reproşa că îi era teamă de patronul lui şi nu îndrăznea să-i ceară o mărire de salariu.

Unde era în acel moment? Mai avea ceva bani? De unde şi cum şi-i procurase?

Se gîndea şi la Chabut, arogant, avînd numai dispreţ pentru cei din jur, simţind nevoia să se facă dezagreabil. Reuşise cu insolenţă în afaceri, dar rămăsese vulnerabil – era acelaşi om care umblase din casă în casă, în speranţa că cineva îi va comanda o ladă cu sticle de vin.

Maigret cunoscuse şi alţi timizi care se purtau agresiv cu cei din jur.

— Masa e gata.

Nu-i era foame. Mîncă totuşi. Înghiţea cam cu greutate. N-o să se trezească dimineaţă răguşit?

Oamenii de la Poliţia Judiciară îşi luaseră probabil posturile în primire în locurile care le fuseseră repartizate. Maigret fusese gata să adauge: „Să puneţi pe cineva şi în faţa casei mele, pe bulevardul Richard-Lenoir”.

Îl împiedicase un fel de respect uman. S-ar fi putut crede că îi era teamă. Se ridică de la masă şi aruncă o privire pe fereastră. Nu ploua, dar vîntul bătea destul de tare, din nou dinspre est, de unde avea să aducă frig. Văzu doi îndrăgostiţi care treceau braţ la braţ, oprindu-se mereu după cîţiva metri să se sărute.

— Nu te uiţi la televizor?

— Nu.

Nu avea chef de nimic. Doar să bombăne, ca de fiecare dată cînd nu se simţea bine sau cînd o anchetă se tot prelungea.

Refuză să se culce mai devreme ca de obicei şi luă iar ziarul. După o jumătate de oră, se duse din nou la fereastră, căutînd cu privirea o siluetă care îi devenise aproape familiară.

Nu era nimeni pe trotuare, doar un taxi trecea pe bulevard.

— Crezi c-o să vină?

— De unde să ştiu!

— Laşi impresia că te aştepţi la ceva.

— Mă aştept întotdeauna la ceva. Ar putea să fie şi un telefon de la Lapointe.

— E de gardă?

— Toată noaptea. El trebuie să centralizeze toate informaţiile care ar putea să vină.

— Crezi că omul ăsta începe să fie cuprins de panică?

— Nu. Îşi păstrează calmul. Nu pare să-şi dea seama de situaţia lui. E o fiinţă care a fost umilită toată viaţa. Ani de zile a stat cu capul plecat. Deodată, se simte într-un fel eliberat. Toată poliţia se ocupă de el, fără să reuşească să-l prindă. Nu e oare un fel de triumf? A devenit un om important.

— Şi va fi şi mai important cînd va ajunge la curtea cu juri.

— De aceea nu ştie ce să facă, să se lase prins sau să continue să se joace cu noi de-a şoarecele şi pisica.

Se întoarse la citit. Pipa nu avea gust bun, totuşi fuma, mai mult din principiu. Nici el nu voia să cedeze, să cedeze în faţa gripei, şi ţinea ochii deschişi, cu toate că pleoapele îi erau roşii şi îl furnicau.

La nouă şi jumătate, se ridică iar şi se îndreptă spre fereastră. Pe trotuarul de vizavi se afla un bărbat, care stătea cu capul ridicat şi părea să se uite fix la ferestrele apartamentului.

Doamna Maigret, aşezată lîngă masă, deschise gura să pună o întrebare. Atunci, privirea îi căzu pe spatele lat al soţului ei, care – perfect nemişcat, încordat parcă – părea şi mai lat.

Imobilitatea asta bruscă avea ceva misterios, aproape solemn.

Maigret se uita la bărbatul de pe trotuar fără să îndrăznească să se mişte, ca şi cum s-ar fi temut să nu-l sperie, iar celălalt îl privea şi el prin muselina perdelei, zărindu-i silueta.

Într-o zi, la Meung-sur-Loire, pe cînd comisarul stătea întins într-un şezlong, o veveriţă coborîse din platanul din fundul grădinii.

La început, stătuse nemişcată şi i se vedea bine inima bătînd sub blana mătăsoasă a pieptului. Cu prudenţă, înaintase apoi cîţiva centimetri, ca să rămînă din nou nemişcată.

În timp ce Maigret abia îndrăznea să respire, animăluţul roşcat se uita fix la omul care părea să-l fascineze, dar tot corpul îi rămînea încordat, gata de fugă.

Totul se petrecuse lent, cu încetinitorul parcă, etapă cu etapă. Veveriţa prinsese curaj, reducînd distanţa dintre ei printr-un salt de un metru. Această apropiere prudentă durase

mai bine de zece minute şi, la sfîrşit, veveriţa se afla la cincizeci de centimetri de mîna care atîrna.

Dorea să fie mîngîiată? În orice caz, nu de data asta. Se uitase la mînă, la faţă, apoi din nou la mînă şi se întorsese la copac în cîteva salturi.

Maigret îşi aminti această scenă în timp ce privea fix silueta bărbatului de pe trotuarul de vizavi. Gilbert Pigou era şi el parcă fascinat de comisar, după care s-ar fi putut spune că se ţinuse tot timpul.

Dar, la fel ca veveriţa, era gata s-o zbughească la cea mai mică alertă. Nu avea nici un rost ca Maigret să se îmbrace, să coboare. N-ar mai fi găsit pe nimeni pe trotuar. N-ar fi servit la nimic nici dacă ar fi telefonat la cel mai apropiat post de poliţie.

Încerca să-şi facă oare curaj să traverseze bulevardul şi să intre în casă? Nu era imposibil. Nu avea prieteni sau pe cineva căruia să i se destăinuie.

Îndeplinise ceea ce hotărîse să facă: să-l împuşte pe Oscar Chabut. Apoi fugise. De ce fugise? Probabil din reflex. Ce intenţiona să facă acum? Să continue să se joace de-a omul hăituit?

Totul dură cam zece minute, ca şi cu veveriţa. La un moment dat, bărbatul făcu un pas înainte, dar – aproape imediat – se întoarse şi, după o ultimă privire spre fereastră, se îndepărtă în direcţia străzii Chemin-Vert.

Corpul masiv al comisarului îşi pierdu rigiditatea. Rămase încă un moment la fereastră, vrînd parcă să-şi recapete înfăţişarea obişnuită, apoi se duse să-şi ia o pipă de pe bufet.

— El era?

— Da.

— Crezi că vrea să vină să-ţi vorbească?

— E tentat. Cred că-i e teamă să nu fie dezamăgit. Un om ca el este foarte susceptibil. Ar vrea să fie înţeles şi, în acelaşi timp, îşi spune că e imposibil.

— Ce va face?

— Probabil va rătăci pe străzi, se va duce Dumnezeu ştie unde, singur, chinuit de gînduri, poate vorbind în şoaptă.

Nici nu se aşeză bine la loc în fotoliu şi sună telefonul. Ridică imediat receptorul.

— Da.

— Comisarul Maigret?

— Da, dragul meu.

Recunoscuse vocea lui Lapointe.

— Am obţinut deja un rezultat, şefule. Graţie inspectorilor din arondismentul I, mai ales al unuia dintre ei, inspectorul Lebœuf, care cunoaşte Halele ca pe propriul

apartament. Pînă acum cincisprezece zile, Pigou a ocupat o cameră, dacă se poate numi cameră, pe strada Grande-Truanderie.

Maigret cunoştea strada, care – noaptea – amintea de vremurile cînd exista Curtea Miracolelor. În locul acela vezi numai epave umane, care se înghesuie să bea vin roşu sau supă în bistrouri duhnitoare. Unii îşi petrec noaptea acolo, pe scaun sau cu spatele sprijinit de perete. Femeile sînt aproape tot atît de multe ca bărbaţii şi la fel de bete şi de jegoase.

Sînt într-adevăr fiinţele cele mai de jos, drojdia societăţii, mai sinistră aici decît cea de sub poduri. În strada cu pavaj vechi, alte femei, cele mai multe în vîrstă şi diforme, aşteaptă clientul la uşa hotelurilor.

— Locuia la *Hôtel du Cygne*. Trei franci pe zi pentru un pat de fier şi o saltea de paie. Fără apă curentă şi cu toaleta în curte.

— Cunosc.

— Se pare că descărca noaptea, în Hale, camioane cu legume şi fructe. Se întorcea abia în zori şi stătea culcat o parte din zi.

— Cînd a părăsit hotelul?

— Patronul spune că nu l-a mai văzut de două săptămîni. Camera i-a fost dată imediat altuia.

— Continuă căutările în cartier?

— Da. Se ocupă de asta vreo cincisprezece oameni. Inspectorii din arondismentul I întreabă de ce nu facem o razie, aşa cum organizează ei periodic.

— În nici un caz. Le-ai recomandat să acţioneze cu discreţie?

— Da, şefule.

— N-ai primit veşti şi de la ceilalţi?

— Nimic.

— Acum cîteva minute, Pigou era aici, pe bulevardul Richard-Lenoir.

— L-aţi văzut?

— De la fereastră. Se oprise vizavi, pe celălalt trotuar.

— N-aţi încercat să ajungeţi la el?

— Nu.

— Şi a plecat?

— Da. Poate se va întoarce. E posibil ca, în ultimul moment, să nu se poată hotărî şi să plece iar.

— Mai aveţi instrucţiuni să-mi daţi?

— Nu. Noapte bună, dragul meu.

— Noapte bună, şefule.

Maigret se simţea confuz şi, înainte să se aşeze din nou în fotoliu, îşi turnă un păhărel cu lichior de porumbe.

— Nu crezi c-o să te treacă toate căldurile?

— Cînd ai gripă, bei groguri. Ceea ce, în paranteză fie spus, nu e deloc pe gustul lui Pardon.

— O să vină timpul să-i invităm la cină. Nu i-am văzut de mai bine de o lună.

— Lasă-mă să termin cu povestea asta. Lapointe a primit informaţii noi. Acum ştim unde a petrecut Pigou cîteva săptămîni, dacă nu cîteva luni. Într-o magherniţă din Hale, numită poetic *Hôtel du Cygne*.

— Şi a plecat de-acolo?

— Acum două săptămîni.

Maigret nu voia să se culce decît la o oră rezonabilă, iar prima oră rezonabilă pentru el era zece. Se uita din cînd în cînd la pendulă, apoi se străduia să citească ziarul. După cîteva rînduri, n-ar fi fost în stare să spună ce citise.

— Eşti mort de oboseală.

— Peste zece minute ne culcăm.

— Ia-ţi măcar temperatura.

— Dacă vrei tu.

Ea îi aduse termometrul şi el îl ţinu cuminte în gură timp de cinci minute.

— 38°.

— Dacă şi mîine mai ai febră, îi telefonez lui Pardon, indiferent că vrei sau nu.

— Mîine e duminică.

— Pardon o să se deranjeze totuşi.

Doamna Maigret se duse să se pregătească de culcare. Îi vorbea din cealaltă încăpere.

— Nu-mi place cînd începi să ai roşu în gît. Vin imediat să-ţi dau cu albastru de metil.

— Ştii foarte bine că s-ar putea să mă faci să vomit.

— N-ai să simţi nimic. Tot aşa ai spus şi data trecută şi nu s-a întîmplat nimic.

Era un lichid vîscos, pe bază de albastru de metil, cu care îi badijonă gîtul cu ajutorul unei pensule. Medicamentul era demodat, dar doamna Maigret îi era fidelă de mai bine de douăzeci de ani.

— Deschide bine gura.

Înainte să se culce, nu se putu abţine să nu se apropie din nou de fereastră înainte să închidă jaluzelele.

Nu era nimeni pe trotuarul de vizavi şi vîntul bătea din ce în ce mai tare, ridicînd praful pe mijlocul bulevardului.

Dormea atît de adînc, iar somnul îi era atît de febril, încît avu nevoie de ceva timp ca să revină la realitate. Ceva viu îi

atingea braţul cu insistenţă şi prima lui reacţie a fost de retragere.

Era o mînă, care părea că vrea să-i transmită un mesaj, şi o respinse încă o dată, vrînd să se întoarcă cu spatele.

— Maigret…

Vocea soţiei sale abia se auzea.

— E aici, pe palier. N-a îndrăznit să sune, dar a bătut încetişor. Mă auzi?

— Ce?

Întinse braţul să aprindă veioza şi se uită în jur cu mirare. Ce visa cu o clipă înainte? Uitase, dar avea impresia că revenea de foarte departe, dintr-o altă lume.

— Ce-ai spus?

— E aici. A bătut încet la uşă.

Maigret se ridică şi îşi luă halatul de pe fotoliu.

— Cît e ceasul?

— Două şi jumătate.

Luă pipa, pe care n-o fumase pînă la capăt cînd se culcase, şi o aprinse din nou.

— Nu ţi-e teamă că…

Aprinse lumina cînd intră în salon, se îndreptă spre uşa de la intrare, rămase o clipă nemişcat şi, în sfîrşit, o deschise.

Lumina de pe scară se stinsese de mult şi bărbatul se ivea din întuneric în bătaia luminii ce venea din apartament. Căuta ceva de spus. Pregătise probabil un întreg discurs, dar – în faţa lui Maigret, aflat la doi paşi de el, în halat de casă şi cu părul răvăşit – se simţi atît de impresionat încît bîigui doar:

— Nu vă deranjez, nu-i aşa?

— Intră, Pigou.

Putea încă să se repeadă pe scară în jos şi să fugă, pentru că era mai tînăr şi mai sprinten decît comisarul. Dacă intra pe uşă, ar fi fost prea tîrziu, iar Maigret avea grijă să stea nemişcat, ca în prezenţa acelei veveriţe.

Ezitarea nu dură mai mult de cîteva secunde, dar timpul i se păru lung. Bărbatul intră. Maigret se gîndi un moment să încuie uşa şi să pună cheia în buzunar, dar renunţă, ridicînd din umeri.

— Nu ţi-e frig?

— Noaptea nu e cald. Cam bate vîntul rece.

— Stai jos aici. După ce te încălzeşti, îţi scoţi impermeabilul.

Se duse pînă la uşa dormitorului şi îi spuse de departe soţiei sale, care se îmbrăca:

— Fă-ne două groguri.

După aceea, destins, se aşeză în faţa vizitatorului. În sfîrşit îl vedea de aproape. Fusese rareori atît de curios să vadă

pe cineva.

Şi cel mai mult îl surprindea tinereţea lui Pigou. Faţa rotundă, puţin bucălată, avea parcă ceva nematurizat, copilăresc.

— Cîţi ani ai?

— Patruzeci şi patru.

— Pari mai tînăr.

— Pentru mine aţi cerut un grog?

— Şi pentru mine. Am gripă, poate chiar angină, şi o să-mi facă bine.

— De obicei, nu beau decît un pahar de vin la masă. Vă par murdar, nu-i aşa? De mult n-am mai putut să-mi curăţ hainele. Ultima oară cînd m-am spălat cu apă caldă a fost acum o săptămînă, la o baie publică de pe strada Saint-Martin.

Se observau unul pe celălalt în timp ce vorbeau din vîrful buzelor.

— Mă aşteptam să vii mai devreme.

— M-aţi văzut?

— Chiar am simţit că eziţi. Ai făcut un pas înainte, apoi ai plecat spre strada Chemin-Vert.

— Vă vedeam silueta la fereastră. Nestînd în lumină, nu ştiam că mă puteţi vedea şi chiar recunoaşte.

Tresări auzind un zgomot, la fel ca veveriţa. Era doamna Maigret, care aducea grogurile şi evita cu discreţie să se uite la vizitator.

— Mult zahăr?

— Vă rog.

— Lămîie?

Îi prepară paharul şi îl puse pe o măsuţă în faţa lui. Apoi îşi servi soţul.

— Dacă ai nevoie de ceva, strigă-mă.

— Cine ştie? Poate, puţin mai tîrziu, de alte groguri.

Se vedea că Pigou fusese un băiat bine crescut şi ţinea să se poarte cuviincios. Cu paharul în mînă, aşteptă să bea mai întîi comisarul.

— E fierbinte, dar face bine, nu-i aşa?

— În orice caz, o să te încălzească. Poate că ai putea acum să-ţi scoţi impermeabilul.

Aşa şi făcu. Costumul, bine croit, era şifonat şi avea cîteva pete, dintre care una destul de mare de vopsea albă.

Acum nu mai găseau nimic de spus. Ştiau amîndoi că, în momentul în care vor vorbi din nou, vor aborda lucruri serioase şi ezitau, din motive diferite.

Tăcerea dură mult. Fiecare bău încă o gură de grog. Maigret se ridică să-şi umple pipa.

— Fumezi?

— Nu mai am ţigări.

Maigret avea în sertarul bufetului şi i le întinse lui Pigou. Acesta, tulburat, îl privea ca şi cum nu i-ar fi venit să creadă, în timp ce comisarul apropia un băţ de chibrit de ţigara vizitatorului.

După ce se aşezară din nou, Pigou spuse:

— Trebuie întîi să mă scuz că am venit să vă deranjez acasă şi în mijlocul nopţii… Îmi era teamă să mă duc la Poliţia Judiciară. Şi nu puteam să bat mai departe, singur, străzile Parisului.

Maigret îi urmărea cu atenţie expresiile feţei. În intimitatea apartamentului, cu un grog în faţă şi pipa în gură, părea un vîrstnic binevoitor căruia poţi să-i spui totul.

VII

— Ce credeţi despre mine?

Erau aproape primele lui cuvinte şi se vedea după ochi că întrebarea era esenţială. Căutase toată viaţa răspunsul la ea, în ochii oamenilor.

Ce să-i răspundă?

— Încă nu te cunosc bine, murmură Maigret, zîmbind.

— Sînteţi aşa amabil cu toţi criminalii?

— Pot să fiu şi foarte rău.

— Cu ce fel de oameni, de exemplu?

— Cu oameni ca Oscar Chabut.

Brusc, ochii lui Pigou se luminară, ca şi cum şi-ar fi găsit un aliat.

— Recunosc, i-am furat ceva bani. Nu mai mult decît bacşişurile pe care le dădea într-o lună. Dar adevăratul hoţ e el. Mi-a furat demnitatea, mîndria de a fi om, m-a înjosit pînă acolo încît îmi era aproape ruşine să trăiesc.

— Cum ţi-a venit ideea să furi mici sume din casa de bani?

— Trebuie să spun tot, nu-i aşa?

— Altfel, n-ar fi trebuit să mai vii aici.

— Aţi văzut-o pe soţia mea. Ce credeţi despre ea?

— N-o cunosc bine. S-a căsătorit ca să nu mai muncească şi sînt surprins că a mai lucrat trei ani.

— Doi ani şi jumătate.

— Face parte dintre femeile care vor să trăiască liniştite în modesta lor căsnicie.

— Aţi ghicit asta?

— Era foarte vizibil.

— Deseori, seara, trebuia să mă ocup eu de menaj. Dacă ar fi fost după ea, ne-am fi dus în fiecare zi la restaurant ca să fie scutită de treabă. Nu cred că e vina ei. E apatică. La fel sînt şi surorile ei.

— Locuiesc la Paris?

— Una e la Alger, căsătorită cu un inginer specialist în petrol. Alta locuieşte la Marsilia şi are trei copii.

— De ce dumneata n-ai copii?

— Mi-aş fi dorit, dar Liliane nu voia cu nici un chip.

— Înţeleg.

— Mai are o soră şi un frate care…

Pigou clătină din cap.

— La ce bun să vorbesc despre toate astea? S-ar zice că vreau să-mi micşorez responsabilitatea.

Bău o gură de rom şi îşi aprinse a doua ţigară.

— Vă ţin treaz, la ora asta…

— Spune mai departe. Şi soţia te umilea?

— De unde ştiţi?

— Îţi reproşa că nu cîştigai destui bani, nu-i aşa?

— Repeta întruna că se întreba cum de se putuse căsători cu mine. Ofta şi spunea: „Să-mi petrec toată viaţa în două camere şi bucătărie, fără să am măcar o menajeră…”.

Pigou părea să vorbească pentru el şi nu se uita la Maigret, ci la colţul covorului.

— Te înşela?

— Da. Din primul an de căsătorie. Am aflat abia doi-trei ani mai tîrziu. Într-o zi, cînd a trebuit să plec de la birou în timpul orelor de lucru ca să merg la dentist, am văzut-o la braţul unui bărbat, lîngă biserica Madeleine, şi au intrat amîndoi într-un hotel.

— I-ai spus?

— Da. Pînă la urmă, tot ea mi-a făcut reproşuri. Nu-i ofeream genul de viaţă la care se putea aştepta o femeie tînără. Seara eram adormit şi trebuia să mă tîrască aproape cu forţa la cinema. Adevăruri de genul ăsta. Inclusiv că n-o satisfăceam sexual.

Roşise la aceste ultime cuvinte şi această acuzaţie fusese pentru el probabil cel mai greu de suportat.

— Într-o zi, la aniversarea ei, acum trei ani, am luat din casa de bani doar cît să am pentru o cină bună şi am dus-o la un restaurant de pe marile bulevarde. „Cred că voi primi o mărire de salariu, am anunţat-o. – Era şi timpul. Patronului tău ar trebui să-i fie ruşine că te plăteşte atît de puţin. Dacă m-aş duce la el, aş şti ce să-i spun”.

— Luai numai sume mici?

— Da. La început am pretins că mi-a mărit salariul cu cincizeci de franci pe lună. Suma asta i s-a părut destul de curînd insuficientă şi mi-am mărit salariul, ca să spun aşa, cu o sută de franci.

— Nu-ţi era teamă că vei fi descoperit?

— Devenise o obişnuinţă. Nimeni nu-mi controla scriptele. Era o sumă atît de mică în angrenajele întregii afaceri!

— O dată, ai luat o bancnotă de cinci sute de franci.

— A fost de Crăciun. Am pretins că primisem o primă. Începusem aproape să cred şi eu. Asta mă înălţa în ochii mei. N-am avut niciodată o părere grozavă despre mine. Tatăl meu ar fi vrut să lucrez, ca el, la Crédit Lyonnais, dar atunci aş fi fost supus comparaţiei cu oameni mult mai străluciţi decît mine. La sediul de pe cheiul Charenton, eram liniştit în colţul meu şi nimeni nu se ocupa practic de mine.

— Cum şi-a dat seama Chabut de aceste sustrageri?

— Nu el le-a descoperit, ci domnul Louceck. Venea din cînd în cînd să arunce o privire peste registre. Probabil că ceva m-a dat de gol. Dar, în loc să vorbească cu mine, să mă ia la întrebări, s-a prefăcut că nu văzuse nimic şi i-a spus lui Chabut.

— Asta era în iunie?

— Da, la sfîrşitul lui iunie. În ziua de 28 iunie, o să-mi amintesc toată viaţa. Mi-a trimis vorbă să urc în biroul lui. Secretara era acolo şi nu i-a spus că iasă. Nu eram îngrijorat, pentru că nu-mi trecea prin minte că înşelătoriile mele fuseseră descoperite.

— Ţi-a spus să stai jos?

— Da. De unde ştiţi?

— Lăcusta, vreau să spun Anne-Marie, mi-a povestit scena. După cîteva minute, era la fel de jenată ca dumneata.

— Eu mă simţeam jenat pentru că eram, ca să zic aşa, călcat în picioare în faţa unei femei. A folosit cuvintele cele mai dispreţuitoare, cele mai jignitoare. Aş fi preferat de o mie de ori să mă dea pe mîna poliţiei. S-ar fi zis că-i făcea plăcere. De fiecare dată cînd credeam că se sfîrşise, continua şi mai şi. Ştiţi ce-mi reproşa cel mai mult? Că-i sustrăsesem numai sume mici! Pretindea că ar fi respectat un hoţ adevărat, nu un mic coţcar fără anvergură.

Tăcu un moment ca să-şi tragă sufletul, pentru că vorbise cu oarecare vehemenţă şi devenise stacojiu la faţă. Bău încă o gură de grog. Maigret făcu şi el la fel.

— Cînd mi-a ordonat să mă apropii de el, nu-mi trecea deloc prin cap ce va face, totuşi îmi era teamă. Mi-a tras o palmă zdravănă şi urma degetelor a rămas probabil un moment imprimată pe obrazul meu. Nu fusesem pălmuit niciodată. Părinţii nu mă bătuseră nici cînd eram copil. Am rămas înmărmurit, clătinîndu-mă, fără reacţie, iar el mi-a strigat ceva de genul: „Şi acum, dispari!”. Nu ştiu dacă în momentul ăla

sau cu puţin înainte de a-mi spune că nu-mi va da certificatul şi că va avea grijă să nu găsesc un loc de muncă decent.

— Era şi el umilit, spuse Maigret încetişor.

Pigou se întoarse brusc spre el, atît de surprins, încît rămase cu gura deschisă.

— De altfel, ţi-a spus că nimeni nu-şi bătea joc de el fără să fie pedepsit.

— Adevărat. N-am înţeles că ăsta era motivul profund al atitudinii sale. Credeţi că era vexat?

— Mai mult decît vexat. Era un om puternic, în orice caz, un om care se considera puternic şi reuşise în tot ce întreprinsese. Nu uita că îşi începuse cariera vînzînd enciclopedii din casă în casă. Abia dacă existai pentru el. Vegetai vag într-o încăpere de la parter, unde practic nu intra niciodată, şi aproape îţi făcea un hatîr că te ţinea în serviciul lui.

— Da, ăsta era el!

— Avea nevoie de confirmarea puterii sale şi de aceea voia să se culce cu toate femeile din preajma lui.

Gilbert Pigou ridică din sprîncene, brusc neliniştit.

— Vreţi să spuneţi că era demn de plîns?

— Fiecare dintre noi e mai mult sau mai puţin demn de plîns. Încerc să înţeleg. Nu am ambiţia să fixez responsabilităţile fiecăruia. Ai plecat de la Chabut. Unde te-ai dus întîi?

— Era unsprezece şi jumătate. Nu ieşeam niciodată din birou la ora aceea. Era foarte cald. Am mers în umbra platanilor, pe lîngă depozitele de la Bercy, am intrat într-un bistrou, lîngă podul Austerlitz, şi am băut două-trei pahare de coniac, nu mai ştiu exact.

— Ai luat masa de prînz cu soţia?

— De mult timp nu ne mai întîlneam la prînz. Am mers mult, am băut mult şi am intrat la un moment dat într-un cinematograf, unde era puţin mai răcoare decît afară, pentru că mi se lipise cămaşa de corp. Vă amintiţi? Luna iunie a fost toridă.

Lăsa impresia că nu voia să omită nici un detaliu. Simţea nevoia să explice şi, dacă tot i se permitea şi era ascultat cu vădit interes, se străduia să nu-i scape nimic.

— Seara, soţia n-a observat că băuseşi?

— Am spus că toţi colegii îmi făcuseră cinste pentru că fusesem avansat şi trecusem la sediul cel nou.

Maigret nu zîmbi la această naivitate, dimpotrivă, faţa îi deveni gravă.

— Cum ai făcut să-i dai soţiei, după două zile, salariul pe luna iunie?

— Nu aveam economii. Îmi dădea exact patruzeci de franci pe lună pentru ţigări şi metrou. Trebuia să găsesc ceva. M-am gîndit la asta aproape toată noaptea. Plecînd de acasă, i-am spus că n-am să vin la cină, deoarece voi fi ocupat o parte din seară cu aranjarea noului meu birou. Cu o zi înainte, nu mă gîndisem să predau cheile seifului. Trebuia să conţină o sumă mai mare decît în celelalte zile, deoarece a doua zi se plăteau salariile. În cursul anilor, mi s-a întîmplat uneori să revin la birou seara, pentru o lucrare urgentă. Luam atunci cu mine cheile de la intrare. O dată, am uitat. Am dat ocol clădirii, amintindu-mi că uşa din spate, deformată, nu se închidea bine şi putea fi deschisă cu un briceag.

— Nu exista paznic de noapte?

— Nu. Am aşteptat să se facă întuneric şi m-am strecurat în curte. Uşa din spate s-a deschis, aşa cum speram, şi am intrat în fostul meu birou. Am luat un teanc de bancnote, fără să le număr.

— Era o sumă mare?

— Reprezenta mai mult decît salariul pe trei luni. Am ascuns bancnotele, chiar în seara aia, pe şifonierul mare, reţinînd salariul pe acea lună. Am plecat de acasă la aceeaşi oră ca de obicei. Nu-i puteam spune soţiei mele că fusesem concediat.

— De ce erai atît de îngrijorat de ce putea să creadă despre dumneata?

— Pentru că era un fel de martor. De ani de zile mă urmărea cum trăiam cu o privire critică. Aş fi vrut ca măcar o persoană să aibă încredere în mine. Am început să-mi petrec zilele afară, căutînd alt loc de muncă. Îmi închipuisem că va fi uşor. Citeam anunţurile din ziare şi mă repezeam la adresele respective. Uneori, stăteam la coadă şi se întîmpla să-mi fie milă de unii, aproape toţi în vîrstă, care aşteptau fără speranţă. Eram chestionat. Prima întrebare era despre vîrstă. Cînd răspundeam „Patruzeci şi cinci de ani”, discuţia se oprea aproape întotdeauna aici. „Noi căutăm un om tînăr, de cel mult treizeci.” Mă credeam tînăr. Mă simţeam tînăr. Cu fiecare zi, deveneam tot mai posomorît. După cincisprezece zile, nu mai căutam neapărat un post de contabil şi m-aş fi mulţumit cu unul de aprod sau de vînzător într-un mare magazin. În cel mai fericit caz, îmi notau numele şi adresa: „O să vă scriem”. Cei care întrezăreau posibilitatea de a mă angaja mă întrebau unde mai lucrasem. După ameninţările lui Chabut, nu mai îndrăzneam să le spun. „Pe ici, pe colo. Am trăit mult în străinătate.” Trebuia să precizez că era vorba de Belgia sau de Elveţia, pentru că vorbeam numai limba franceză. „Ai certificate? – O să vi le trimit.” Bineînţeles, nu mă mai

întorceam acolo. La sfîrşitul lui iulie, a fost mai rău. Multe birouri erau închise sau patronii erau plecaţi în vacanţă. Am adus din nou salariul acasă sau, mai curînd, am luat suma necesară din banii de pe şifonier. „Eşti ciudat în ultima vreme, a remarcat soţia mea. Pari mai obosit decît erai cînd lucrai la sediul vechi. – Pentru că încă nu m-am obişnuit cu noul loc de muncă. Trebuie să învăţ să lucrez cu computerele. De la sediul nou sînt controlate punctele de vînzare şi avem peste cincisprezece mii. Asta înseamnă o mare responsabilitate pentru mine. – Cînd vei avea concediu? – Nu voi avea timp să-l iau anul acesta. Poate de Crăciun! Ar fi plăcut să mergem pentru prima dată în vacanţă iarna. Tu poţi să pleci. De ce n-ai sta trei săptămîni sau chiar o lună la familia ta?"

Oare înţelegea cîtă mizerie, cît tragism dezvăluiau vorbele lui?

— A plecat pentru o lună. A petrecut cincisprezece zile la părinţi, la Aix-en-Provence, unde tatăl ei e arhitect, apoi cincisprezece zile într-o vilă închiriată, la Bandol, de una dintre surorile ei, cea cu trei copii. Mă simţeam pierdut în Paris. Mergeam încă să citesc anunţurile din strada Réaumur şi mă repezeam la adresele indicate. Tot degeaba. Începeam să-mi dau seama că Chabut avea dreptate, că nu voi găsi nici o slujbă. Atunci am început să dau tîrcoale prin faţa casei lui, în Piaţa Vosges, fără vreun motiv, doar ca să-l zăresc, dar era plecat şi el în vacanţă, probabil la Cannes, unde avea un apartament.

— Îl urai?

— Da. Din toate puterile. Mi se părea nedrept să se bronzeze la soare în timp ce eu mă străduiam să găsesc de lucru într-un Paris mai mult sau mai puţin pustiu. Mai aveam pe şifonier puţin mai mult decît un salariu, pe care urma să-l dau soţiei mele. Şi după aceea? Ce aveam să fac după aceea? Trebuia să-i mărturisesc adevărul şi eram sigur c-o să mă părăsească. Nu era femeia care să rămînă cu mine dacă nu mai puteam să-i satisfac nevoile.

— Mai ţineai la ea?

— Cred că da. Nu ştiu.

— Şi acum?

— Mi se pare că a devenit puţin cîte puţin o străină. Sînt uimit că am fost atît de preocupat de ce ar fi putut să creadă despre mine.

— Cînd ai văzut-o ultima dată?

— S-a întors din sud la sfîrşitul lui august. I-am dat salariul pe care se presupunea că-l primisem. Am mai stat vreo douăzeci de zile cu ea, dar ştiam deja că nu voi mai avea destui bani să-i dau la sfîrşitul lunii. Într-o dimineaţă, am plecat cu

gîndul să nu mă mai întorc, aşa că n-am luat nimic cu mine, doar cele cîteva sute de franci care rămăseseră.

— Te-ai dus imediat în strada Grande-Truanderie?

— Ştiaţi asta? Nu. Am luat o cameră la un hotel ieftin, dar decent şi am ales cartierul Bastilia, unde nu riscam s-o întîlnesc pe soţia mea.

— Atunci ai început să-l urmăreşti pe Oscar Chabut?

— Ştiam unde era de la o oră la alta şi dădeam tîrcoale prin preajma sediului nou, prin Piaţa Vosges sau pe cheiul Charenton. Ştiam şi că, aproape în fiecare miercuri, se ducea cu secretara lui la casa din strada Fortuny.

— Ce voiai să faci?

— Habar n-aveam. Era omul care jucase cel mai mare rol în viaţa mea, pentru că îmi distrusese demnitatea şi orice posibilitate de a urca din nou panta.

— Erai înarmat?

Pigou scoase din buzunarul pantalonilor un revolver albăstrui, se ridică şi îl puse pe măsuţa din faţa lui Maigret.

— Îl luasem pentru cazul în care mi-ar fi venit să mă sinucid.

— N-ai fost tentat s-o faci?

— De cîteva ori, mai ales seara, dar asta mă speria. Mi-a fost întotdeauna teamă de lovituri, de durerea fizică. Poate Chabut a avut dreptate: sînt un laş.

— Trebuie să te întrerup un moment ca să dau un telefon. Vei înţelege motivul.

Maigret sună la Poliţia Judiciară.

— Dă-mi-l pe inspectorul Lapointe, te rog, domnişoară.

Pigou vru să spună ceva, dar se abţinu.

În bucătărie, doamna Maigret prepara alte groguri.

VIII

— Tu eşti? întrebă Maigret.

— Nu v-aţi culcat, şefule? Nici măcar nu aveţi vocea cuiva care tocmai s-a trezit din somn. N-am primit nici un raport.

— Ştiu.

— Cum aţi putea să ştiţi? De unde-mi telefonaţi?

— De-acasă.

— E trei dimineaţa.

— Poţi să chemi înapoi toţi oamenii. Misiunea lor a luat sfîrşit.

— L-aţi descoperit?

— E aici, în faţa mea, şi stăm de vorbă liniştiţi.

— A venit el singur?

— Nu mă văd alergînd după el pe bulevardul Richard-Lenoir!

— Cum e?

— Bine.

— Aveţi nevoie de mine?

— Nu încă. Dar stai la birou. Cheamă înapoi patrulele. Anunţă-i pe Janvier, Lucas, Torrence şi Lourtie. Te sun mai tîrziu.

Închise şi tăcu, în timp ce doamna Maigret schimba paharele goale cu altele pline.

— Uitam să-ţi spun, Pigou, că – deşi sîntem la mine acasă, nu la Poliţia Judiciară – rămîn poliţist şi-mi rezerv dreptul să mă folosesc de tot ce vei putea să-mi spui.

— E firesc.

— Cunoşti un avocat bun?

— Nu. Nici bun, nici rău.

— Vei avea nevoie de unul mîine, cînd o să fii audiat de judecătorul de instrucţie. Îţi voi da cîteva nume.

— Mulţumesc.

Telefonul dat de Maigret răcise oarecum atmosfera, care devenise mai distantă.

— Noroc!

— Asemenea.

Şi glumi:

— Nu cred că voi mai bea foarte curînd un grog. O să mă înfunde rău, nu-i aşa?

— De ce-ar face-o?

— Întîi, pentru că era un om bogat şi influent. Pe urmă, fiindcă nu am nici măcar un motiv de invocat.

— Cînd ţi-a venit ideea să-l omori?

— Nu ştiu. Întîi a trebuit să părăsesc hotelul din Piaţa Bastiliei. Atunci m-am dus în strada Grande-Truanderie. Mi-a fost tare greu. Mă întorceam în zori, după ce descărcasem legume în Hale, şi plîngeam de fiecare dată înainte să adorm. Mirosul şi chiar zgomotele hotelului îmi produceau silă. Mi se părea că eram acum la marginea lumii, într-un univers diferit. Ziua, mi se întîmpla să-mi tîrăsc încă paşii în Piaţa Vosges, la sediul vechi, la sediul nou şi, de două-trei ori, m-am dus s-o pîndesc pe Liliane, ascunzîndu-mă în cimitirul Montparnasse. Cînd îl zăream pe Chabut, mi se întîmpla din ce în ce mai des să murmur în şoaptă: „Îl voi ucide”. Erau doar vorbe pe care le rosteam maşinal. Nu aveam cu adevărat intenţia să-l omor. Îi urmăream viaţa de la distanţă, dacă pot să spun aşa. Îi vedeam maşina roşie, chipul plin de siguranţă, hainele croite impecabil şi întotdeauna fără cută. Dar decădeam cu repeziciune. Singurul costum pe care îl luasem de acasă era din ce în ce mai şifonat, plin de pete. Impermeabilul nu mă apăra îndeajuns de frig, dar nu aveam cu ce să-mi cumpăr un palton, nici de la negustorul de vechituri. Eram pe chei, la o oarecare distanţă, cînd am văzut-o pe Liliane intrînd în sediul vechi. Probabil că fusese întîi la sediul nou, pentru că acolo îi spusesem că lucrez. A stat mult timp. La un moment dat, am văzut-o pe Anne-Marie venind să ia aer în curte şi am bănuit ce se întîmpla. Nu eram gelos. Era doar o palmă în plus. Omul acela se comporta ca şi cum totul ar fi fost al lui. Am bombănit din nou: „Îl voi ucide!”. M-am îndepărtat şchiopătînd. Nu voiam să fiu zărit de soţia mea.

— Cînd ai fost prima dată pe strada Fortuny?

— Pe la sfîrşitul lui noiembrie. Eram obligat să fac economie şi la tichetele de metrou.

Zîmbi cu amărăciune.

— E o senzaţie ciudată să n-ai bani în buzunar şi să ştii că nu vei mai trăi niciodată ca toată lumea. În Hale întîlneşti mai ales bătrîni, dar sînt şi cîţiva tineri, care au deja aceeaşi privire. Am şi eu privirea asta?

— Nu.

— Ar trebui, pentru că am devenit ca ei. Totuşi, am continuat să mă gîndesc la palmă. A greşit pălmuindu-mă. Poate că vorbele le-aş fi uitat, chiar şi pe cele mai dispreţuitoare, mai înjositoare. M-a pălmuit ca şi cum aş fi fost un copil rău.

— Miercurea trecută, cînd te-ai dus în strada Fortuny, ştiai că va fi pentru ultima dată?

— N-ar fi avut rost să vin aici dacă n-aş fi sincer, nu-i aşa? Nu ştiam că-l voi omorî, jur, şi puteţi să mă credeţi. Pe dumneavoastră nu v-aş minţi.

— Care era sentimentul dominant?

— Simţeam că situaţia nu mai putea continua. Ajunsesem pe treapta cea mai de jos. Într-o zi, aveam să fiu arestat în urma unei razii sau să mă îmbolnăvesc şi să fiu dus la spital. Trebuia să se întîmple ceva.

— Cam ce?

— L-aş fi pălmuit şi eu. Cînd ar fi ieşit cu Anne-Marie din casa de toleranţă, m-aş fi apropiat de el…

Clătină din cap neputincios.

— Nu era posibil, pentru că era mult mai puternic decît mine. Am aşteptat ora nouă. Am văzut lumina aprinzîndu-se în hol şi a ieşit singur. Aveam revolverul în buzunar, mi-a luat doar o clipă să-l scot. Pot să spun că am tras, fără să ochesc, de trei-patru ori, nu mai ştiu.

— De patru.

— Primul meu gînd a fost să rămîn pe loc, să aştept poliţia. Dar mi-a fost teamă să nu fiu lovit. Am luat-o la fugă spre staţia de metrou din Avenue de Villiers. Nu m-a urmărit nimeni. M-am pomenit în Hale şi m-am apucat ca un automat să descarc legume. N-aş fi putut să stau singur în camera mea. Asta e, domnule comisar. Cred că v-am spus tot.

— De ce mi-ai telefonat?

— Nu ştiu. Mă simţeam singur şi-mi spuneam că nimeni nu mă va înţelege niciodată. Am citit deseori în ziare articole despre dumneavoastră. Aş fi vrut să vă cunosc. Hotărîsem, mai mult sau mai puţin, să-mi trag un glonţ în cap. Atunci am căutat un ultim contact, dar îmi era teamă, nu de dumneavoastră, ci de agenţii dumneavoastră.

— Inspectorii mei nu lovesc oamenii.

— Aşa se spune, totuşi…

— Se spun multe lucruri, Pigou. Poţi să-ţi aprinzi ţigara. Îţi mai e teamă?

— Nu. V-am telefonat a doua oară, apoi aproape imediat după aceea – v-am scris dintr-o cafenea de pe strada Palatului de Justiţie. Mă simţeam aproape de locul în care vă aflaţi. Aş fi

vrut să mă ţin după dumneavoastră pe străzi, dar nu puteam, pentru că vă deplasaţi mereu cu maşina. Avusesem aceeaşi problemă şi cu Chabut. Trebuia să v-o iau înainte, să ghicesc unde urma să vă duceţi. Aşa că mă aflam acolo cînd v-aţi dus la sediul vechi. Nu se putea ca Anne-Marie să nu vă vorbească despre mine. Nici măcar nu mi-am închipuit că n-o va face din prima zi. E adevărat că scena a avut loc în iunie şi că, pentru ea, era deja o poveste veche. V-am văzut şi în Piaţa Vosges.

— Şi în faţa Poliţiei Judiciare.

— Da. Îmi ziceam că nu era nevoie să mă mai ascund, pentru că tot aveam să fiu prins. Urma să mă arestaţi curînd, nu-i aşa?

— Dacă n-ai fi plecat din Hale, ai fi fost probabil reperat şi arestat în noaptea asta. La ora zece, am descoperit că ai stat la *Hôtel du Cygne* şi ai fi fost găsit, în cursul nopţii, într-un bistrou de pe acea stradă. Ai început să bei?

— Nu.

Se întîmpla rareori să decazi în acest fel fără să dai în patima beţiei.

— A fost cît pe ce să intru la Poliţia Judiciară şi să cer să vă vorbesc. Mi-am spus că voi fi dat pe mîna vreunui inspector şi că nu voi avea şansa să ajung la dumneavoastră. Atunci am venit aici.

— Te-am văzut.

— Şi eu v-am văzut. Aveam de gînd să urc aici. Vă zăream conturul siluetei în cadrul ferestrei, luminat din spate, şi, în halatul de casă, păreaţi enorm. M-a cuprins panica şi m-am îndepărtat în grabă. M-am plimbat prin cartier ore în şir. Am trecut de mai bine de cinci ori prin faţa imobilului, pe cînd lumina se stinsese în apartament.

— O clipă, te rog!

Formă din nou numărul Poliţiei Judiciare.

— Dă-mi-l pe Lapointe, te rog. Alo! Oamenii s-au dus acasă? Cine mai e acolo cu tine?

— Lucas e de gardă. Janvier tocmai a sosit.

— Veniţi amîndoi la mine acasă. Luaţi o maşină.

— O să mă ia cu ei? întrebă Pigou, după ce Maigret închise.

— Trebuie.

— Înţeleg, dar asta mă sperie, ca dusul la dentist.

Omorîse un om. Venise singur la Maigret, dar teama era sentimentul lui dominant. Teama de lovituri, de brutalitate.

Abia dacă făcea aluzie la crimă.

Maigret îşi aminti de tînărul Stiernet, care îşi omorîse bunica, lovind-o de mai multe ori cu vătraiul, şi puţin lipsise să nu spună: „N-am făcut-o intenţionat”.

Se uită intens la Pigou, ca şi cum ar fi încercat să-i citească în adîncul sufletului. Privirea asta îl tulbură pe contabil.

— Nu mai aveţi întrebări să-mi puneţi? întrebă el.

— Nu, nu cred.

La ce bun să-l întrebe dacă regreta ce făcuse? Oare Stiernet regreta că o lovise pe bătrînă?

Probabil că întrebarea asta îi va fi pusă la proces şi, dacă va răspunde sincer, va stîrni reacţii diferite, chiar murmure dezaprobatoare în sala de judecată.

Rămaseră mult timp tăcuţi şi Maigret îşi goli paharul. Apoi auzi o maşină oprindu-se în faţa casei şi portierele trîntindu-se una după alta.

Aprinse iar pipa, mai mult să-şi ascundă stingherealа, nu că ar fi simţit nevoia să fumeze. Răsunară paşi pe scară şi uşa se deschise. Cei doi bărbaţi se uitară curioşi în salon, unde lumina devenise albăstruie în jurul lămpii şi plafonierei.

— Gilbert Pigou. Am avut o lungă discuţie. Mîine, va avea loc interogatoriul oficial.

Contabilul îi privi, puţin mai liniştit în privinţa comportamentului lor. Nu păreau nişte bătăuşi.

— Îl duceţi la Poliţia Judiciară şi îl lăsaţi să doarmă cîteva ore. Ajung şi eu spre amiază.

Lapointe îi făcu un semn, pe care nu-l înţelese imediat, pentru că era frînt de oboseală. Inspectorul arăta spre încheieturile mîinilor, ceea ce, în mod evident, însemna: „Îi pun cătuşele?”.

Maigret se întoarse spre Pigou.

— Nu e vorba că nu avem încredere, şopti el. Ţi le scot la Poliţia Judiciară. Aşa e regulamentul.

Pe palier, Pigou se întoarse. Avea lacrimi în ochi. Îl privi încă o dată pe Maigret, ca şi cum ar fi vrut să-şi facă puţin curaj.

Dar nu-şi plîngea oare singur de milă?

Epalinges (Vaud), 29 septembrie 1969

Table of Contents

I
II
III
IV
V
VI
VII
VIII

Table of Contents

I	7
II	23
III	40
IV	57
V	73
VI	88
VII	101
VIII	108